

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Όμιλος και Τράπεζα
Εξαμηνιαία χρηματοοικονομική έκθεση
περιόδου από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου 2020

Αύγουστος 2020

Πίνακας Περιεχομένων

Δήλωση Προέδρου Διοικητικού Συμβουλίου	3
Δήλωση Διευθύνοντος Συμβούλου	4
Δηλώσεις Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	5
Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου	7
Επεξηγηματική Έκθεση	47
Έκθεση Επισκόπησης Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	50
Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	52
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 6 μηνών	53
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 6 μηνών	54
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 3 μηνών	55
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 3 μηνών	56
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Όμιλος	57
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Τράπεζα	58
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	59
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες	60
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών	61
2.1 Βάση παρουσίασης	61
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	61
2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)	62
2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	65
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας	65
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	69
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Κόστος αναδιάρθρωσης	69
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Φόροι	69
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Κέρδη ανά μετοχή	70
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	70
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	70
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	75
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες	75
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Υποχρεώσεις προς πελάτες	78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	79
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις	79
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές	80
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	81
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	82
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Κεφαλαιακή επάρκεια	83
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	85
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Ενοποιούμενες εταιρείες	93
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την έξαρση του COVID-19	94
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς	94

Κώστας Π. Μιχαηλίδης Πρόεδρος
Διοικητικού
Συμβουλίου

Σήμερα βρισκόμαστε μέσα σε μια πραγματικότητα που άλλαξε δραστικά την ζωή όπως την ξέραμε. Η πανδημία («COVID-19») μας προσγείωσε σε ένα σήμερα πολύ διαφορετικό από ότι περιμέναμε, ανατρέποντας προσδοκίες και σχέδια, και υπενθυμίζοντας μας ότι η βασικότερη αρετή ενός οργανισμού είναι η δυνατότητα της αποτελεσματικής προσαρμογής του σε νέες καταστάσεις. Η προάσπιση της ασφάλειας του προσωπικού μας και η έμπρακτη στήριξη των πελατών μας καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, αποτέλεσε για εμάς και συνεχίζει να αποτελεί την πρώτη μας προτεραιότητα.

Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού μας λειτούργησε καταλυτικά για την διαχείριση των έκτακτων αναγκών που προέκυψαν από την κρίση. Οι μηχανισμοί του Μετασχηματισμού παρείχαν το υπόβαθρο να διαφυλάξουμε την ακεραιότητα των λειτουργιών της τράπεζας, αποτελώντας οδηγό σε αυτήν την κρίσιμη περίοδο, και διαμορφώνοντας το πλαίσιο λειτουργίας μας. Επίσης έδωσαν ευελιξία και δυνατότητα για γρήγορες αποφάσεις, επιτάχυναν τις διαδικασίες, διασφάλισαν την κοινωνικά υπεύθυνη και αkéραη λειτουργία, και συνέβαλαν στην επιχειρησιακή μας συνέχεια.

Τα αποτελέσματα του 1ου εξαμήνου του 2020 μας δικαίωσαν. Συνεχίζουμε λοιπόν. Συνεχίζουμε την εξυγίανση του ισολογισμού μας, την βελτίωση της αποδοτικότητας μας, τον ραγδαίο ψηφιακό μας μετασχηματισμό, και τη νέα μας πελατοκεντρική προσέγγιση που ήδη φέρνει αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Συνεχίζουμε επίσης την δημιουργία ενός πλαισίου εργασίας που προάγει την αποτελεσματικότητα, την συνεργατικότητα, και την δίκαιη ανάπτυξη όλων των στελεχών μας. Συνεχίζουμε πάνω στις δεσμεύσεις που δώσαμε, ακόμα και μέσα σε δυσκολότερες συνθήκες για να φτιάξουμε μια Τράπεζα που εμείς και οι άνθρωποί μας θέλουμε να γίνουμε.

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Κώστας Π. Μιχαηλίδης

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Παύλος Κ. Μυλωνάς | Διευθύνων Σύμβουλος

Το α' εξάμηνο του 2020 βιώσαμε την πρωτοφανή κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία, η οποία έπληξε την Ευρώπη και στη συνέχεια τις ΗΠΑ και τον υπόλοιπο κόσμο. Σαν αποτέλεσμα του COVID-19, ο τρόπος με τον οποίο διεξάγουμε τις επιχειρηματικές μας δραστηριότητες θα αλλάξει για πάντα.

Έχοντας λάβει προληπτικά μέτρα προφύλαξης, όπως το έγκαιρο μέτρο της καθολικής απαγόρευσης κυκλοφορίας, η ελληνική κυβέρνηση κατάφερε να διατηρήσει σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα τον αριθμό κρουσμάτων και θανάτων λόγω COVID-19, σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η επιβολή περιοριστικών μέτρων και η αυξημένη αβεβαιότητα είχαν ως αποτέλεσμα μια πρωτοφανή πτώση της οικονομικής δραστηριότητας κατά το 8' τρίμηνο του 2020. Με το σταδιακό άνοιγμα της οικονομίας και ιδίως του τουρισμού, καθώς και την ενίσχυση των φορολογικών κινήτρων και την τόνωση της ρευστότητας, η επιχειρηματική δραστηριότητα σε συγκεκριμένους τομείς εμφάνισε σαφείς ενδείξεις ανάκαμψης τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, ενώ αυξήθηκαν ελαφρώς τα κρούσματα COVID-19 αλλά παραμένουν υπό έλεγχο.

Η περίοδος αυτή λειτούργησε ως «προσομοίωση ακραίων καταστάσεων» για όλες τις επιχειρήσεις, και ειδικότερα για τις τράπεζες. Μέχρι σήμερα, η ΕΤΕ πέτυχε σε όλα τα επίπεδα και απέδειξε ότι μπορεί να αντιδρά άμεσα, αξιοποιώντας το μηχανισμό του Μετασχηματισμού, τη διοικητική ομάδα νέων στελεχών και την υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου της. Πρώτον, σε λειτουργικό επίπεδο, υιοθετήσαμε σε ελάχιστο χρόνο ένα νέο λειτουργικό μοντέλο «εργασίας εξ αποστάσεως», ικανό να προστατεύσει την υγεία των ανθρώπων μας, με το 70% περίπου των υπαλλήλων των κεντρικών υπηρεσιών μας να εργάζονται από το σπίτι την περίοδο που κορυφώθηκε η κρίση με την καθολική απαγόρευση της κυκλοφορίας, ενώ επί του παρόντος το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 50% περίπου. Παράλληλα, προσαρμόσαμε τις διαδικασίες μας σε λειτουργία «απομακρυσμένης πρόσβασης» για υπαλλήλους και πελάτες, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τον λειτουργικό κίνδυνο. Δεύτερον, βελτιώσαμε σημαντικά την προσφορά ψηφιακών υπηρεσιών μας, καθιερώνοντας νέες δυνατότητες και ψηφιακά προϊόντα (π.χ. χρεωστικές και προπληρωμένες κάρτες για πελάτες λιανικής και νέες αιτήσεις δανείων για εταιρικούς πελάτες), λαμβάνοντας πάντα υπόψη την βέλτιστη διαχείριση της κυβερνοασφάλειας. Οι ψηφιακές συναλλαγές αυξήθηκαν κατά 31,6% σε ετήσια βάση και οι ψηφιακοί πελάτες ανήλθαν σε 2,7 εκατ. τον Ιούνιο (+26,4% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος). Τρίτον, αλλά εξίσου σημαντικό, ήμασταν παρόντες στις ανάγκες των πελατών μας για ρευστότητα. Η ΕΤΕ προσέφερε τη δυνατότητα αναστολής της πληρωμής οφειλών για υφιστάμενα δάνεια σε πελάτες λιανικής και εταιρικούς πελάτες, και συμμετείχε ενεργά σε όλα τα κρατικά προγράμματα στήριξης της ρευστότητας. Συγκεκριμένα, κατά το 8' τρίμηνο, παρείχαμε δυνατότητα αναστολής πληρωμών ύψους άνω των €3,5 δισ. σε

περισσότερους από 39 χιλιάδες πελάτες. Επιπλέον, εκταμειύσαμε νέα δάνεια ύψους €2,8 δισ., σε συνδυασμό με τα προγράμματα εγγυήσεων της κυβέρνησης, ενώ άλλα €2 δισ. έχουν δρομολογηθεί προς εκταμίευση στο δεύτερο εξάμηνο του έτους.

Ωστόσο, η πανδημία δεν απέτρεψε τις προσπάθειες μετασχηματισμού μας. Κατά το α' εξάμηνο του έτους, είχαμε σημαντικά επιτεύγματα, κάποια εκ των οποίων αναφέρονται ενδεικτικά:

- Συνεχίσαμε να μειώνουμε τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα («ΜΕΑ») με την υπογραφή της σύμβασης πώλησης του χαρτοφυλακίου Project Icon (επιχειρηματικών δανείων ποσού περίπου €1,6 δισ.), παρά την κρίση.
- Οριστικοποιήσαμε τη συμφωνία για μεταφορά του Λογαριασμού Επικύρωσης του Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας («ΛΕΠΕΤΕ») στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης («ΕΦΚΑ»), δίνοντας μια εύλογη και δίκαιη λύση στους συνταξιούχους μας.
- Δημιουργήσαμε δύο νέες μονάδες. Η πρώτη αφορά τον έλεγχο του λειτουργικού κόστους της Τράπεζας (Demand Management), και η δεύτερη τον τομέα της εταιρικής τραπεζικής, με στόχο τη βελτίωση της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών σε εταιρικούς πελάτες και ιδιαίτερα τη βελτιστοποίηση των σταυροειδών πωλήσεων (Corporate Transaction Banking).
- Καταλήξαμε σε συμφωνία με το Σύλλογο Εργαζομένων μας προκειμένου να αλλάξουμε και να αναβαθμίσουμε το σύστημα αξιολόγησης των ανθρώπων μας.

Πέραν τούτου, τα οικονομικά μας αποτελέσματα αποδείχθηκαν ανθεκτικά σε μια εξαιρετικά δύσκολη περίοδο. Τα βασικά λειτουργικά κέρδη αυξήθηκαν κατά 21,4% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, φθάνοντας τα €132 εκατ. για το α' εξάμηνο του 2020. Η απόδοση αυτή αποτυπώνει τα σημαντικά οφέλη από τη μείωση του κόστους προσωπικού και την περιστολή των γενικών και διοικητικών εξόδων κατά 8,6% και 6,5% αντίστοιχα, σε ετήσια βάση, καθώς και τη μείωση του προβλέψιμου για επισφαλή δάνεια. Επιπλέον, καταφέραμε να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά το ζήτημα των πρόσθετων προβλέψεων λόγω του COVID-19, απορροφώντας προβλέψεις ύψους σχεδόν €0,5 δισ. για επισφάλειες και αυξάνοντας το δείκτη κάλυψης κατά 300μ.β., περίπου. Παρά τη σημαντική αυτή επιβάρυνση, τα κέρδη μετά από φόρους του Ομίλου ανήλθαν σε €360 εκατ. για το α' εξάμηνο του 2020, παρέχοντας στην Τράπεζα μεγαλύτερη ευελιξία στη στρατηγική για τη περαιτέρω μείωση των ΜΕΑ.

Το γεγονός ότι υιοθετήσαμε μια συντηρητική προσέγγιση στην αντιμετώπιση των συνολικών αναμενόμενων προβλέψεων σε σχέση με τον COVID-19 κατά το α' εξάμηνο 2020 (περίπου €0,4 δισ.) μας επιτρέπει να προχωρήσουμε με την τιτλοποίηση ΜΕΑ (Project Frontier) προς τα τέλη του έτους. Με περίμετρο άνω των €6 δισ., η επιτυχημένη ολοκλήρωση του Project Frontier θα μειώσει τα υφιστάμενα υπόλοιπα ΜΕΑ της ΕΤΕ ύψους €10,1 δισ. κατά το ήμισυ και πλέον. Θα αξιοποιήσουμε τα αυξημένα κέρδη προ προβλέψεων για να απορροφήσουμε τις επιπρόσθετες προβλέψεις σε περίπτωση που απαιτηθούν. Στόχος μας είναι να ολοκληρώσουμε τη συναλλαγή εντός του α' εξαμήνου του 2021.

Στην τρέχουσα κρίσιμη περίοδο που διανύουμε και καθώς η οικονομία ανακάμπτει, θα συνεχίσουμε να αξιοποιούμε το καθιερωμένο και επιτυχημένο πρόγραμμα μετασχηματισμού μας. Στηριζόμενοι στη δυναμική που ήδη υπάρχει, θα επιταχύνουμε περαιτέρω την ψηφιακή μετάπτωση, καθώς και την εφαρμογή ενός πιο ευέλικτου λειτουργικού μοντέλου, ώστε να βελτιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα της Τράπεζας. Είμαι περήφανος για τα επιτεύγματά μας κατά τη διάρκεια του παραχώδους α' εξαμήνου του έτους καταφέραμε να κρατήσουμε ασφαλείς τους ανθρώπους μας, να στηρίξουμε τους πελάτες μας, και να εκπληρώσουμε έτσι τον ιστορικό ρόλο της Εθνικής Τράπεζας ως καταλύτη της οικονομίας.

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Παύλος Μυλωνάς

Διευθύνων Σύμβουλος

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επί της εξαμηνιαίας Χρηματοοικονομικής Έκθεσης 30 Ιουνίου 2020

Δήλωση του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το Άρθρο 5 του Ν. 3556/07, όπως ισχύει.

Εμείς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. και εξ όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

- (1) Οι εξαμηνιαίες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2020, καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων, στην Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών της Τράπεζας καθώς και αυτά των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- (2) Η εξαμηνιαία Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2020, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του Ν. 3556/07, όπως ισχύει.

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΕΛΟΣ Δ.Σ.

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ANDREW J MCINTYRE

NATIONAL BANK
OF GREECE

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

2020

για την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Σημαντικότερες Εξελίξεις

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

Η διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των υπαλλήλων, των πελατών και των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και η δυνατότητα εξυπηρέτησης, αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της Τράπεζας

Οι Άνθρωποι μας

- Διασφαλίσαμε για την πλειοψηφία των εργαζομένων μας στις κεντρικές μονάδες τη δυνατότητα να εργάζονται εξ αποστάσεως ενεργοποιώντας το Σχέδιο Συνέχισης της Δραστηριότητας μέσω των συστημάτων απομακρυσμένης εργασίας, για να αποσυμφορήσουμε τις επιτόπιες λειτουργίες,
- ενεργοποιήσαμε αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης συμβάντων,
- διασφαλίσαμε το απαιτούμενο προστατευτικό και καθαριστικό υλικό το οποίο διατέθηκε στους υπαλλήλους,
- αναπτύξαμε εκτεταμένο δίκτυο εσωτερικών επικοινωνιών,
- διασφαλίσαμε την αδιάκοπη συνέχιση των εργασιών με τον επανασχεδιασμό κρίσιμων διαδικασιών για τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εργασίας, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίσαμε ότι οι αναδυόμενοι κίνδυνοι μετριάστηκαν με επαρκείς και αποτελεσματικούς ελέγχους.

Οι Πελάτες μας

- Στραφήκαμε σε ψηφιακές τραπεζικές πλατφόρμες για τη διασφάλιση παροχής υπηρεσιών στους πελάτες μας σε όλη την ελληνική επικράτεια,
- επαναπροσδιορίσαμε τους πόρους προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη της πελατειακής βάσης ώστε να περιοριστούν οι επιπτώσεις της κατάστασης έκτακτης ανάγκης λόγω της πανδημίας COVID-19,
- εφαρμόσαμε μέτρα ανακούφισης για αναστολή πληρωμών σε πελάτες Εταιρικής και Λιανικής Τραπεζικής όπου αντιστοιχούν σε υπόλοιπα δανείων ύψους περίπου €3,5 δισ. μέσω περίπου 39.500 εγκεκριμένων μέχρι σήμερα αιτήσεων,
- συμμετέχουμε σε όλα τα προγράμματα στήριξης της Κυβέρνησης για την πανδημία COVID-19, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Επιχειρηματικής Χρηματοδότησης II («ΤΕΠΙΧ-II») με περίπου 2,4 χιλ. πελάτες και €230 εκατ. εγκεκριμένα δάνεια από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα («ΕΑΤ»), των δανείων με εγγύηση Δημοσίου για κεφάλαιο κίνησης επιχειρήσεων, με περίπου €800 εκατ. εγκεκριμένα δάνεια (εκ των οποίων έχουν εκταμειωθεί περίπου €550 εκατ.), καθώς και των δανείων σε επιχειρήσεις με επιδότηση επιτοκίου με περίπου 8,8 χιλ. εγκεκριμένες αιτήσεις που αντιστοιχούν σε επιδότηση επιτοκίου περίπου €35 εκατ.,
- αναπτύξαμε εκτεταμένο δίκτυο εξωτερικών επικοινωνιών.

Τα Ενδιαφερόμενα Μέρη μας

- Κρατήσαμε τους ανθρώπους, τους πελάτες, τους μετόχους, τους επενδυτές και τους φορείς εποπτείας ενημέρους ανά πάσα στιγμή, πληροφορώντας και ευαισθητοποιώντας τους υπαλλήλους του Ομίλου σχετικά με τα βασικά μέτρα υγιεινής για την πρόληψη της μετάδοσης, τις ταξιδιωτικές συστάσεις και όλες τις σχετικές πολιτικές,
- ενθαρρύνουμε και παρείχαμε σχετικές εκπαιδευτικές δράσεις στους πελάτες μας να χρησιμοποιούν τα ψηφιακά κανάλια της Τράπεζας.

Η Κοινωνία μας

- Προσφέραμε δωρεά ιατρικού εξοπλισμού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας,
- παρακολουθούμε από κοντά την κατάσταση σε όλη τη διάρκεια της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία και συνεχίζουμε να προσφέρουμε στήριξη στο προσωπικό μας, στους πελάτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και την ευρύτερη κοινωνία στην ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία που διανύουμε.

Σχετικά με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού της ΕΤΕ

Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού έσπευσε να δημιουργήσει έναν ισχυρό μηχανισμό για την αντιμετώπιση της κρίσης που έφερε η πανδημία.

✓ **Ισχυρή διακυβέρνηση και εφαρμογή δράσεων**, με την πλήρη στήριξη της Διοίκησης και του Διοικητικού Συμβουλίου

✓ **800+ συνάδελφοι** σε όλο το εύρος της Τράπεζας έχουν αναλάβει ρόλο στην υλοποίηση του Προγράμματος

✓ **Το Πρόγραμμα** αποτελεί σημαντικό μοχλό για την γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία COVID-19.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Χρηματοοικονομικά Αποτελέσματα Ομίλου του πρώτου εξαμήνου 2020

Η ανθεκτικότητα των λειτουργικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας αντιστάθηκε το σοκ της πανδημίας του κορωνοϊού κατά το Β' τρίμηνο 2020

Ψηφιακή Τραπεζική

Οι ψηφιακές συναλλαγές αυξήθηκαν σημαντικά, υποστηριζόμενες από τις προσπάθειές μας για την επιτάχυνση της διαδικασίας εγγραφής, την ενίσχυση της χρήσης και τη βελτίωση των ψηφιακών δυνατοτήτων των πελατών μας

Κέρδη μετά φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε επίπεδο Ομίλου (εξαιρούνται τα μη επαναλαμβανόμενα έξοδα)

€465 εκατ. την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020 (30 Ιουνίου 2019: €245 εκατ.)

Εκταμιεύσεις δανείων στην Ελλάδα

Ανήλθαν σε €1,8 δισ., ενισχυμένες κατά 14,0% σε ετήσια βάση, αντανακλώντας τις εκταμιεύσεις δανείων προς επιχειρήσεις

Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα

Τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σε επίπεδο Τράπεζας ανήλθαν σε €10,1 δισ. το πρώτο μισό του 2020.

Ρευστότητα

Οι καταθέσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά €1,0 δισ. και ανήλθαν σε €43,3 δισ., οι δείκτες Κάλυψης Ρευστότητας («LCR») και Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης («NSFR») διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα υπερβαίνοντας κατά πολύ το ελάχιστο εποπτικό όριο, ενώ η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε σε €10,5 δισ. με την Τράπεζα να εξαντλεί τη δυνατότητα άντλησης ρευστότητας από το Στοχευμένο Πρόγραμμα Συναλλαγών Μακροχρόνιας Αναχρηματοδότησης («Targeted Longer-Term Refinancing Operations (“TLTROs”)») της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («ΕΚΤ») ενώ το κόστος χρηματοδότησης να διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τάξεως των 19 μονάδων βάσης («μ.β»).

Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 («CET1»)

Την 30 Ιουνίου 2020, ο δείκτης CET1 και ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκαν σε 14,8% και 15,8% αντίστοιχα, υπερβαίνοντας τον δείκτη Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων 11,5%, όπως έχει τροποποιηθεί λόγω της πανδημίας COVID-19 για το 2020 μετά τα μέτρα για την ελάφρυνση κεφαλαίου.

- Οι περιορισμοί από την πανδημία του COVID-19 και η εντατικοποίηση της εκστρατείας ενημέρωσης της Τράπεζας για την προώθηση της χρήσης των ψηφιακών καναλιών, σε συνδυασμό με την εισαγωγή νέων ψηφιακών δυνατοτήτων, οδήγησαν στη σημαντική αύξηση τόσο της εγγραφής νέων πελατών & χρηστών στη ψηφιακή τραπεζική, όσο και της συχνότητας χρήσης των ψηφιακών καναλιών:
 - Μεγαλύτερη από 22% ετήσια αύξηση των συναλλαγών μέσω ψηφιακών καναλιών
 - Οι ενεργοί χρήστες των ψηφιακών καναλιών προσέγγισαν τα 1,8 εκατ. τον Ιούνιο (+42,7% σε ετήσια βάση)
 - Περισσότεροι από 340.000 νέοι χρήστες πραγματοποίησαν εγγραφή στα ψηφιακά κανάλια από την αρχή του έτους.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Ψηφιακή Στρατηγική Βασικοί πυλώνες

Ενημέρωση

- Digital & direct marketing.
- Καμπάνιες και ψηφιακές εκδηλώσεις.

Εγγραφή

- Περισσότεροι από 158 χιλ. νέοι πελάτες έκαναν εγγραφή μέσω Mobile Banking.
- Απόκτηση κωδικών i-bank μέσω Mobile Banking/Internet Banking για Ατομικές Επιχειρήσεις.
- Διαχείριση και επικαιροποίηση προσωπικών στοιχείων μέσω Mobile Banking/Internet Banking.

Χρήση

- Νέο Internet Banking για Επιχειρήσεις.
- Self Service λειτουργικότητες για εταιρικούς πελάτες (π.χ. online αίτημα νομιμοποίησης, βελτίωση εγκριτικών ροών).
- Μεταφορές μεταξύ φίλων ("P2P") (ιδιώτες).
- Online εκταμίευση & αποπληρωμή επιχειρηματικών δανείων (επιχειρήσεις).
- Online αιτήσεις για αναστολή δόσεων δανείων και εξόφλησης επιταγών λόγω COVID-19.

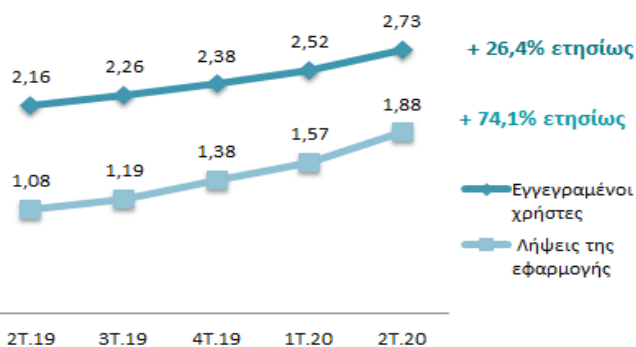

Πωλήσεις

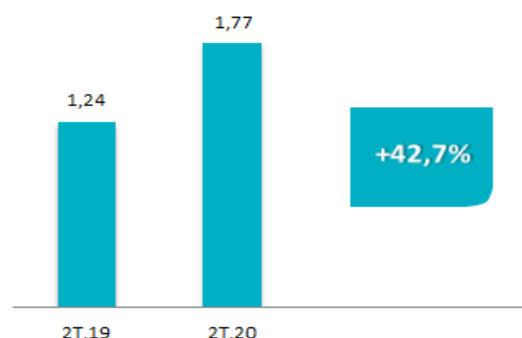
- Διαθέσιμα προϊόντα:
 - Κάρτες (χρεωστικές/προπληρωμένες / virtual): +75χιλ. νέες κάρτες από την αρχή του έτους.
 - Προθεσμιακές καταθέσεις: +12χιλ. νέοι λογαριασμοί από την αρχή του έτους.
 - Λογαριασμοί ταμειευτηρίου και τρεχούμενοι: +6χιλ. από την αρχή του έτους.
- Σε εξέλιξη:
 - Πιστωτικές κάρτες & δάνεια άμεσης έγκρισης.
 - Τραπεζοασφαλιστικά & επενδυτικά.
 - E-commerce & POS για Επιχειρήσεις.
 - Ψηφιακές Υπογραφές.

Οι ψηφιακές συναλλαγές αυξήθηκαν, υποστηριζόμενες από τις προσπάθειές μας για επιτάχυνση της διαδικασίας εγγραφής, ενίσχυση της χρήσης και βελτίωση των ψηφιακών δυνατοτήτων των πελατών

Χρήστες ψηφιακών μέσων (σε εκατ.)

Ενεργοί χρήστες ψηφιακών μέσων (σε εκατ.)

Κύριες εξελίξεις το πρώτο εξάμηνο 2020 για τον Όμιλο ΕΤΕ

Ευρείας κλίμακας Πρόγραμμα Μετασχηματισμού

Επιτυχής υλοποίηση της στρατηγικής μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας και ενδυνάμωση του Ισολογισμού

Πώληση θυγατρικών

Χρηματοοικονομικές εξελίξεις

Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019

Ρυθμιστικές εξελίξεις

Λοιπές εξελίξεις

Ευρείας κλίμακας Πρόγραμμα Μετασχηματισμού

Βασισμένη στη μακροχρόνια σχέση εμπιστοσύνης και παροχής υπηρεσιών στην κοινωνία, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος («ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») ξεκίνησε ένα ευρείας κλίμακας Πρόγραμμα Μετασχηματισμού (βλ. Ενότητα «Πρόγραμμα Μετασχηματισμού») στο δεύτερο εξάμηνο του 2018 για τη μετατροπή της Τράπεζας, ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις και στην αξιοποίηση των επιχειρηματικών ευκαιριών που παρουσιάζει το ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό και τραπεζικό περιβάλλον.

Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού προσδιόρισε τις στρατηγικές περιοχές που αξιοποιούν τις δυνατότητες και αντιμετωπίζουν τις αδυναμίες, ώστε να απελευθερώσουν τη δυναμική για την κερδοφορία της Τράπεζας, μέσω έξι διακριτών αξόνων και περισσότερες από 30 πρωτοβουλίες και περισσότερα από 100 υπό-έργα στα οποία συμμετέχουν ενεργά περισσότεροι από 800 στελέχη και υπάλληλοι της Τράπεζας.

Η νέα στρατηγική της Τράπεζας, συμπεριλαμβάνοντας τους βασικούς άξονες και τους συνολικά φιλόδοξους χρηματοοικονομικούς και επιχειρηματικούς στόχους μέχρι το 2022, μαζί με τη νέα διοικητική ομάδα, παρουσιάστηκε στην επενδυτική κοινότητα στο Λονδίνο στις 16 Μαΐου 2019. Η «Ημέρα των Επενδυτών» της Τράπεζας στο Λονδίνο ήταν εξαιρετικά επιτυχημένη, συγκεντρώνοντας σχεδόν 120 επενδυτές, αποτελώντας το πρώτο αυτού του είδους γεγονός

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

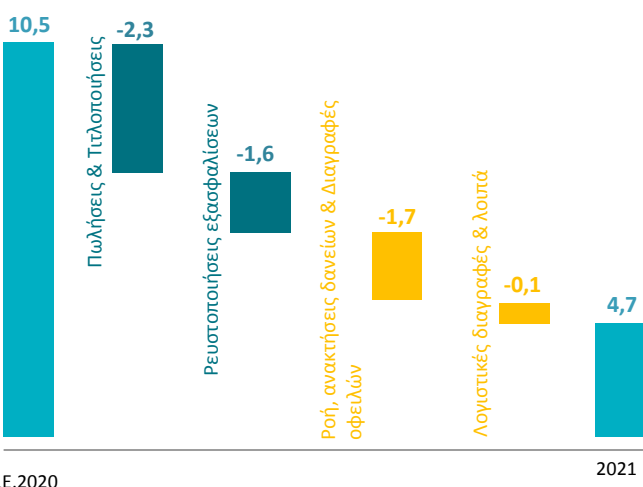
Εταιρική
Διακυβέρνηση

που διοργανώθηκε από ελληνική τράπεζα για περισσότερα από 10 χρόνια. Η εν λόγω παρουσίαση είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr/en/the-group/investor-relations/financial-information/presentations.

Η μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων συνεχίστηκε και το πρώτο εξάμηνο του 2020

Στο χρονικό διάστημα από τον Δεκέμβριο του 2015 έως τον Ιούνιο του 2020, η Τράπεζα σημείωσε μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων κατά €11,5 δισ. μέσω ενός συνδυασμού οργανικών και μη οργανικών ενεργειών. Επίσης, ο δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων μειώθηκε από 48,8% σε 30,4%. Η μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων σε επίπεδο Ομίλου (σχεδόν εξ' ολοκλήρου από την Τράπεζα), συνεχίστηκε το πρώτο εξάμηνο 2020 κατά €0,5 δισ., κυρίως μέσω οργανικών ενεργειών €0,4 δισ. (αναδιαρθρώσεις/άφεςης χρέους και ρευστοποιήσεις). Οι μη οργανικές ενέργειες οδήγησαν σε μείωση €0,1 δισ., κυρίως μέσω διαγραφών.

ΣΤΟΧΟΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1Ε.2020-2021 (ΟΜΙΛΟΣ, € δισ.)

Η ετήσια αναθεώρηση των στόχων για τη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων και η υποβολή τους στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό («SSM») (όπου γίνονταν κάθε Μάρτιο) αναβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») λόγω της κρίσης της πανδημίας COVID-19 βλέπε επίσης την ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19 - Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα») και προγραμματίστηκε εκ νέου για τον Σεπτέμβριο του 2020. Το ανωτέρω διάγραμμα αντανάκλα τους πιο επίκαιρους επίσημα εγκεκριμένους στόχους για την περίοδο 1Ε.2020 – 2021.

Πώληση χαρτοφυλακίων Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος Μετασχηματισμού της ΕΤΕ, στις 5 Ιουνίου 2020 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι υπέγραψε σύμβαση πώλησης απαιτήσεων από χαρτοφυλάκιο («Project Icon») περίπου 2.800 μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών δανείων και πιστώσεων με εμπράγματα και λοιπές εξασφαλίσεις, ύψους €1,6 δισ. σε όρους ανεξόφλητου κεφαλαίου (περίπου €0,6 δισ. διασφαλιστικής αξίας ακινήτων), με την επενδυτική εταιρεία Bain Capital Credit («Bain Capital»). Η συναλλαγή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΤΕ για τη διαχείριση μη-εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και είναι σύμφωνη με τους επιχειρησιακούς στόχους όπως αυτοί έχουν υποβληθεί στον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας («ΕΜΕ»).

Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται σε συγκεκριμένες αναβλητικές αιρέσεις καθώς και στη συγκατάθεση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ»).

Λοιπές πωλήσεις Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος είναι σε διαδικασία πώλησης καλυμμένων και μη καλυμμένων δανείων Ρουμανικού ρίσκου (project Danube) καθαρής λογιστικής αξίας €29 εκατ. Η Τράπεζα αναμένει η άνω συναλλαγή να ολοκληρωθεί το τέταρτο τρίμηνο του 2020.

Πωλήσεις θυγατρικών

Προγραμματισμένες πωλήσεις θυγατρικών στο πλαίσιο του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2019

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος – Δίκτυο καταστήματος Αιγύπτου

Την 31 Δεκεμβρίου 2018, το Δίκτυο καταστήματος Αιγύπτου («ΕΤΕ Αιγύπτου») ταξινομήθηκε ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Στις 2 Μαΐου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε την οριστική συμφωνία με την Bank Audi S.A.E. («Bank Audi Egypt») για την πώληση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ΕΤΕ Αιγύπτου. Η οριστικοποίηση της συναλλαγής απαιτεί την έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Αιγύπτου καθώς η Κεντρική Τράπεζα του Λιβάνου ενέκρινε τη συναλλαγή τον Ιούνιο του 2019. Δεδομένου ότι η έγκριση από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου εκκρεμούσε για έξι μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της οριστικής συμφωνίας, η Bank Audi SAE εξέδωσε, το Νοέμβριο του 2019, ειδοποίηση παύσης της συμφωνίας.

Στις 11 Μαΐου 2020, η Bank Audi Egypt ενημέρωσε την Τράπεζα ότι δεν θα προχωρήσει με την πιθανή απόκτηση της δραστηριότητας της ΕΤΕ στην Αίγυπτο. Ως αποτέλεσμα οι οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας και του Ομίλου τροποποιήθηκαν αναδρομικά σαν να μην είχε τεθεί ποτέ ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Σημαντικότερες Εξελίξεις

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

Πρόγραμμα Μετασχηματισμού

Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η πώληση της ΕΤΕ Αιγύπτου είναι μία υποχρέωση της Τράπεζας που απορρέει από το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019 (βλ. κατωτέρω «Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019»).

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ

Στις 26 Νοεμβρίου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση πώλησης με την Astrobank Limited για την πώληση του συνόλου 100,00% της συμμετοχής της στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ («ΕΤΕ Κύπρου»). Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της Επιτροπής για την Προστασία του Ανταγωνισμού της Κύπρου και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2020. Η ΕΤΕ Κύπρου έχει ταξινομηθεί ως προοριζόμενη προς πώληση.

Η πώληση της ΕΤΕ Κύπρου είναι μία υποχρέωση της Τράπεζας που απορρέει από το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019 (βλ. κατωτέρω «Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019»).

Πώληση πλειοψηφικής μετοχικής συμμετοχής της θυγατρικής της Ελληνικής Ανώνυμης Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών (“Εθνική Ασφαλιστική”)

Η Τράπεζα επανεκκίνησε τη διαδικασία πώλησης τον Οκτώβριο του 2019. Η Τράπεζα αναμένει επί του παρόντος αναθεωρημένη προσφορά για την μετά COVID-19 κατάσταση.

Λοιπές πωλήσεις**Προγραμματισμένη πώληση της CAC Coral Ltd**

Η διαδικασία πώλησης της CAC Coral Ltd ξεκίνησε το Δεκέμβριο 2019 και η υπογραφή της σύμβασης πώλησης αναμένεται να γίνει το τρίτο τρίμηνο του 2020. Η CAC Coral Ltd ταξινομήθηκε ως προοριζόμενη προς πώληση.

Χρηματοοικονομικές εξελίξεις**Ανταλλαγή ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου**

Στις 22 Ιανουαρίου 2020 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η Ελληνική Δημοκρατία και η ΕΤΕ συμφώνησαν στην ανταλλαγή τριών υφιστάμενων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που κατείχε η ΕΤΕ, με ένα νέο ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου. Οι όροι των ομολόγων έχουν ως εξής:

Υφιστάμενα ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου

ISIN	Λήξη	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε € εκατ.	Αξία συναλλαγής σε € εκατ.
GR0112009718	20 Μαρτίου 2023	2,90%	250	271
GR0116007924	20 Μαρτίου 2025	3,25%	964	1.092
GR0118018663	20 Μαρτίου 2026	3,55%	2.100	2.440

Νέο ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου με τιμή έκδοσης 114,7114415026

ISIN	Λήξη	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε € εκατ.	Ημερομηνία έκδοσης
GR0138016820	20 Μάρτιος 2050	3,25%	3.314	21 Ιανουάριος 2020

Η ανταλλαγή έγινε με όρους αγοράς και ολοκληρώθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2020. Η ΕΤΕ αναγνώρισε κέρδος περίπου €515 εκατ. (βάση της λογιστικής αξίας των υφιστάμενων ομολόγων) ως αποτέλεσμα της πρόσφατης μείωσης του περιθωρίου δανεισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, εξασφαλίζοντας σταθερή πηγή επιτοκιακού εσόδου με πραγματικό επιτόκιο 2,5%.

Η συναλλαγή ενισχύει την κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας, διευκολύνοντας την επιτάχυνση του φιλόδοξου σχεδίου μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Το άνοιγμα στην ΕΚΤ για μακροχρόνια αναχρηματοδότηση αυξάνεται, με την παράταση πιστώσεων, ενώ διατηρούνται οι εγχώριες καταθέσεις το πρώτο εξάμηνο του 2020 με εισροές καταθέσεων ιδιωτών

Στην Ελλάδα, οι καταθέσεις αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά €1,0 δισ. ή 2,4% και ανήλθαν σε €43,3 δισ., ως αποτέλεσμα των εισροών καταθέσεων ιδιωτών, ενώ οι καταθέσεις στις διεθνείς δραστηριότητες παρέμειναν αμετάβλητες, σε €1,5 δισ.

Η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα ανήλθε σε €10,5 δισ. το Β' τρίμηνο 2020, καθώς η ΕΤΕ εκμεταλλεύτηκε πλήρως τη δυνατότητα άντλησης ρευστότητας χαμηλού κόστους από το πρόγραμμα TLTRO της ΕΚΤ. Αντανακλώντας την ανατιμολόγηση των καταθέσεων προθεσμίας και την παροχή ρευστότητας χαμηλού κόστους από την ΕΚΤ, το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας διαμορφώθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τάξεως των 19 μ.β. Οι δείκτες LCR και NSFR διατηρήθηκαν σε πολύ υψηλά επίπεδα πλέον του 100%, υπερβαίνοντας κατά πολύ το ελάχιστο εποπτικό όριο.

Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης Δανείων προς Καταθέσεις διαμορφώθηκε σε 63,7% στην Ελλάδα και σε 64,5% σε επίπεδο Ομίλου.

Μείωση λειτουργικών εξόδων μέσω του Προγράμματος Εθελουσίας Εξόδου του Προσωπικού ως βασικού άξονα του μετασχηματισμού για έναν αποδοτικό και ευέλικτο οργανισμό

Οι λειτουργικές δαπάνες για την εξάμηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020 στην Ελλάδα σημείωσαν πτώση της τάξεως του 1,4% σε ετήσια βάση, και ανήλθαν σε €383 εκατ., καθώς η σημαντική αποκλιμάκωση των δαπανών προσωπικού (-9,2% σε ετήσια βάση) και των γενικών διοικητικών και λοιπών λειτουργικών εξόδων (-6,1% σε ετήσια βάση) σχεδόν αντισταθμίστηκε από την αύξηση των αποσβέσεων (+48,5% ή €23 εκατ. σε ετήσια βάση), ως αποτέλεσμα της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 16 σε συνδυασμό με την πώληση του μειοψηφικού ποσοστού της ΕΤΕ στην Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π. (vun Prodea

**Σημαντικότερες
Εξελίξεις**Αντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Investments A.E.) τον Μάιο του 2019. Η αποκλιμάκωση των δαπανών προσωπικού αντανάκλα σε επίπεδο τριμήνου τη θετική επίπτωση από την επιτυχή ολοκλήρωση του Προγράμματος Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού το Φεβρουάριο 2020, με τη συμμετοχή να ανέρχεται σε περίπου 1.100 εργαζόμενους.

**Προβλέψεις δανείων για το Α' εξάμηνο του 2020
σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19**

Οι προβλέψεις δανείων ύψους €562 εκατ. το Α' εξάμηνο 2020 ενσωματώνουν τις προβλέψεις απομείωσης σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19 ύψους €426 εκατ., με το κόστος πιστωτικού κινδύνου να διαμορφώνεται σε 94 μ.β., εξαιρουμένων των εν λόγω προβλέψεων.

**Λογαριασμός Επικύρησης Προσωπικού
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
(«ΛΕΠΕΤΕ»)**

Την 10 Ιουνίου 2019 δημοσιεύτηκε νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 24, Ν. 4618/2019), με την οποία επί της ουσίας μεταφέρονται οι εργαζόμενοι της Τράπεζας και οι συνταξιούχοι από το ΛΕΠΕΤΕ στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών («ΕΤΕΑΕΠ»), το Ελληνικό Κρατικό επικουρικό συνταξιοδοτικό ταμείο, και η οποία προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι η Τράπεζα θα έπρεπε να καλύπτει τα εξής κόστη:

- (α) από την 1 Ιανουαρίου 2019 και εφεξής τις αναλογούσες εισφορές επικουρικής ασφάλισης για τους εργαζόμενους που μεταφέρθηκαν στον ΕΤΕΑΕΠ. Οι ισχύοντες συντελεστές είναι 3,50% από την 1 Ιανουαρίου έως την 31 Μαΐου 2019, 3,25% από την 1 Ιουνίου 2019 έως την 31 Μαΐου 2022 και 3,00% από την 1 Ιουνίου 2022 και εφεξής,
- (β) αναδρομική πληρωμή των συντάξεων του 2018, οι οποίες θα υπολογιστούν σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από το Ν. 4618/2019. Το ποσό εκτιμάται από την Τράπεζα ότι θα ανέλθει σε €50 εκατ. Από το Ν. 4618/2019 προβλέπεται επίσης ότι η καταβολή γίνεται κατά το 1/5 του συνολικού ποσού έως την 31 Αυγούστου 2019 και το υπόλοιπο τμηματικά και πάντως το αργότερο την 31 Δεκεμβρίου 2020,
- (γ) συμπληρωματική ασφαλιστική εισφορά €40 εκατ. ετησίως για τα έτη 2019 έως 2023,
- (δ) συμπληρωματική εργοδοτική εισφορά από την 1 Ιανουαρίου 2024 και εφεξής η οποία θα προσδιορίζεται με αναλογιστική μελέτη η οποία θα συντάσσεται από την Ελληνική Αναλογιστική Αρχή. Η Τράπεζα δεν μπορεί να εκτιμήσει τα σχετικά κόστη, καθώς ο Ν. 4618/2019 δεν παρέχει τη βάση επί της οποίας θα διενεργηθεί η σχετική μελέτη ούτε την απαιτούμενη σαφήνεια ως προς τον βαθμό κάλυψης τυχόν ελλειμμάτων από την πλευρά της Τράπεζας, και
- (ε) τις αναλογούσες εισφορές των εργαζομένων για την περίοδο 1 Ιανουαρίου έως 31 Μαΐου 2019 μόνο.

Σε συνέχεια της νομοθετικής αυτής τροποποίησης και της σχετικής Υπουργικής Απόφασης 28153/276/21.6.2019, η Τράπεζα υπέβαλε στις 5 Ιουλίου 2019 δήλωση στο ΕΤΕΑΕΠ, με την οποία το ενημέρωνε ότι θα εξακολουθήσει να καταβάλλει στο ΕΤΕΑΕΠ, από την 1 Ιουνίου 2019 και εφεξής, τις

αναλογούσες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, επικουρικές ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και εργαζομένων σε σχέση με τα πρόσωπα (εργαζόμενους) που είχαν ασφαλισθεί από το ΛΕΠΕΤΕ μέχρι την έκδοση της προαναφερόμενης νομοθετικής τροποποίησης. Η Τράπεζα επεσήμανε ότι έχει τερματιστεί οποιαδήποτε ιδιωτική σχέση μεταξύ της Τράπεζας και του ΛΕΠΕΤΕ και επομένως δεν θα πραγματοποιηθεί στο μέλλον κανενός είδους πληρωμή.

Στις 2 Ιουλίου 2019 και 29 Νοεμβρίου 2019, η Τράπεζα κατέβαλε ποσό €36 εκατ. και €4 εκατ., αντίστοιχα, σε σχέση με τη συμπληρωματική εισφορά για το 2019 και την 3 Φεβρουαρίου 2020 η Τράπεζα κατέβαλε €20 εκατ. σε σχέση με την πρώτη δόση της συμπληρωματικής ασφαλιστικής εισφοράς για το 2020 όπως απαιτείται από την Υπουργική Απόφαση (Βλ. (γ) ανωτέρω).

Την 19 Μαρτίου 2020, ψηφίστηκε νομοθετική τροπολογία (άρθρο 63, Ν.4680/2020) επί του άρθρου 24 του Ν.4618/2020 (η «τροποποίηση»), τροποποιώντας το προηγούμενο καθεστώς που περιγράφεται ανωτέρω. Σύμφωνα με την τροποποίηση, οι ασφαλισμένοι στο ΛΕΠΕΤΕ καθίστανται ασφαλισμένοι του τ. ΕΤΕΑΕΠ και διέπονται τώρα από τις διατάξεις της νομοθεσίας του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης («ε-ΕΦΚΑ»). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα να είναι υπόχρη στις καθορισμένες εισφορές, όπως αναφέρεται ανωτέρω στην περίπτωση (α). Η Τράπεζα υποχρεούται επίσης να καταβάλλει στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του ε-ΕΦΚΑ, για τα έτη 2018-2032 επιπρόσθετη ασφαλιστική εισφορά, η οποία ανέρχεται κατ' έτος σε ποσοστό 12,0% επί των μεικτών αποδοχών των απασχολούμενων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στην Τράπεζα στις 31 Δεκεμβρίου του αντίστοιχου έτους. Η ετήσια επιπρόσθετη εισφορά από την Τράπεζα για το έτος 2018 καταβλήθηκε την 29 Ιουνίου 2020 και για τα υπόλοιπα έτη μέχρι θα πρέπει να καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου τριμήνου του αμέσως επόμενου έτους. Με την επιπρόσθετη εισφορά της Τράπεζας για τα έτη 2019 και 2020 συμψηφίζεται η πρόσθετη εισφορά που έχει καταβληθεί από την Τράπεζα στο τ. ΕΤΕΑΕΠ κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 του Ν.4618/2019, ως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το παρόν. Με τις ως άνω εισφορές εξαντλείται η υποχρέωση της Τράπεζας έναντι του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του ε-ΕΦΚΑ καθώς και έναντι οποιουδήποτε άλλου τρίτου.

**Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης
2019**

Ο Όμιλος υπόκειται στους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ») περί κρατικής βοήθειας σε σχέση με τη βοήθεια που έλαβε από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ») και το Ελληνικό Δημόσιο. Αυτοί οι κανόνες διαχειρίζονται από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οι λειτουργίες της Τράπεζας παρακολουθούνται και περιορίζονται σε αυτές που εγκρίθηκαν με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2019, το οποίο έχει σκοπό να εξασφαλίσει την επιστροφή της Τράπεζας σε μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Στις 10 Μαΐου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019 που κατέθεσε η Τράπεζα.

Το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019, περιλαμβάνει μια σειρά από δεσμεύσεις υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών που θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2019 - 2020 («Δεσμεύσεις του

Σημαντικότερες Εξελίξεις

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

Πρόγραμμα Μετασχηματισμού

Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική Διακυβέρνηση

Αναθεωρημένου Σχεδίου 2019»). Οι Δεσμεύσεις του Αναθεωρημένου Σχεδίου 2019 αφορούν τόσο τις εγχώριες όσο και τις δραστηριότητες του Ομίλου στο εξωτερικό. Οι διαφοροποιήσεις από το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του Δεκεμβρίου 2015 που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 σχετίζονται κυρίως με την εμπάθυνση της λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, ορισμένες τροποποιήσεις σχετικά με τις προθεσμίες υλοποίησης των Δεσμεύσεων, καθώς και τη δέσμευση για την πώληση του υπολοίπου ποσοστού 32,66% της Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π. ως αντικατάσταση της δέσμευσης για την πώληση της Stora Banka A.D.-Skorje.

Αναφορικά με τις εγχώριες δραστηριότητες, οι Δεσμεύσεις του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2019 αφορούν στη συγκράτηση του συνολικού λειτουργικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού προσωπικού καθώς και του αριθμού των καταστημάτων. Πιο συγκεκριμένα, οι εν λόγω Δεσμεύσεις αφορούν στα ακόλουθα:

Επιπλέον μείωση του αριθμού των καταστημάτων στην Ελλάδα σε 420 (την 31 Δεκεμβρίου 2019) και 390 (την 31 Δεκεμβρίου 2020). Την 30 Ιουνίου 2020, τα καταστήματα της Τράπεζας ανήλθαν σε 389.

Επιπλέον μείωση του αριθμού του προσωπικού στην Ελλάδα σε 8.600 την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 8.000 την 31 Δεκεμβρίου 2020. Την 30 Ιουνίου 2020, η Τράπεζα μείωσε τον αριθμό του προσωπικού στην Ελλάδα σε 8.238¹.

Επιπλέον περιορισμού του συνολικού ποσού των λειτουργικών εξόδων στην Ελλάδα σε €845 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2019 και σε €800 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2020. Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020, τα σχετικά έξοδα (εξαιρουμένου του ΛΕΠΕΤΕ) ανήλθαν σε 383¹ εκατ.

Πώληση των μη τραπεζικών δραστηριοτήτων εσωτερικού: Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη-τραπεζικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2019, η Τράπεζα θα προβεί στην πώληση τουλάχιστον του 80% της Εθνικής Ασφαλιστικής (βλ. ανωτέρω «Πώληση πλειοψηφικής μετοχικής συμμετοχής της θυγατρικής της Ελληνικής Ανώνυμης Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών ("Εθνική Ασφαλιστική")» για την εξέλιξη της διαδικασίας πώλησης της εν λόγω Δέσμευσης). Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2019, η Τράπεζα τον Μάιο του 2019 ολοκλήρωσε την πώληση του μεριδίου της στην Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π.

Πώληση των διεθνών δραστηριοτήτων: Η Τράπεζα κατά τα έτη 2016 – 2018 μείωσε τις δραστηριότητές στο εξωτερικό με την πώληση ορισμένων θυγατρικών. Στις 23 Ιανουαρίου 2020, η Τράπεζα, με την πληρωμή του τιμήματος, ολοκλήρωσε την πώληση του 99,28% της Banca Romaneasca στην Eximbank ενώ είχε προηγηθεί η απώλεια του ελέγχου της την 30 Δεκεμβρίου 2019.

Η μόνη μη ολοκληρωμένη πώληση από τις διεθνείς δραστηριότητες αφορά την θυγατρική της ΕΤΕ Κύπρου, καθώς η εκποίηση του δικτύου καταστημάτων στην Αίγυπτο ακυρώθηκε

τον Μάιο του 2020 (βλ. ανωτέρω «Προγραμματισμένες πωλήσεις θυγατρικών στο πλαίσιο των δεσμεύσεων του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2019»).

Τέλος, το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2019 προβλέπει την παράταση των υποχρεώσεων του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 για την εταιρική διακυβέρνηση, τις εμπορικές δραστηριότητες, τις εξαγορές και τις διαφημίσεις.

Η υλοποίηση των δεσμεύσεων που προβλέπονται στο Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2019 παρακολουθείται από τον Επίτροπο Παρακολούθησης.

Ρυθμιστικές εξελίξεις**2020 EU-wide Stress Test**

Στις 31 Ιανουαρίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority «EBA») ανακοίνωσε την έναρξη της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ για το 2020 («2020 EU-wide Stress Test»), η οποία θα διεξαγόταν σε δείγμα 51 τραπεζών της ΕΕ. Παρόμοια με την άσκηση του 2018, πρόκειται για μία άσκηση με περιορισμούς, στο πλαίσιο ενός στατικού ισολογισμού. Στόχος της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ είναι να εκτιμηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών της ΕΕ σε μια κοινή σειρά δυσμενών οικονομικών συνθηκών, προκειμένου να προσδιοριστούν οι δυνητικοί κίνδυνοι, να ληφθούν υπόψη στις εποπτικές αποφάσεις και να ενισχυθεί η πειθαρχία της αγοράς.

Ωστόσο, υπό το πρίσμα της πίεσης που δέχονται οι τράπεζες από τη διάδοση του COVID-19, στις 12 Μαρτίου 2020, η EBA ανακοίνωσε την απόφασή της να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ για το 2021, προκειμένου να επιτρέψει στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των κρίσιμων λειτουργιών τους (βλέπε επίσης την ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19- Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών»).

Η έξαρση του COVID-19

Βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19».

Λοιπές εξελίξεις**Πρόγραμμα της Ελληνικής Δημοκρατίας για την παροχή εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων**

Το Δεκέμβριο του 2019, το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε τη δημιουργία ενός προγράμματος προστασίας περιουσιακών στοιχείων (Asset Protection Scheme («APS»)), Ν. 4649/2019)) γνωστό επίσης ως «Σχέδιο Ηρακλής», το οποίο θα στηρίξει τις τράπεζες για τη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων μέσω τιτλοποίησης, με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης σταθερότητας στην αγορά. Η συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα είναι εθελοντική, ανοιχτή σε όλες τις ελληνικές τράπεζες, ενώ, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, καθώς οι εγγυήσεις υπόκεινται σε όρους αγοράς.

¹ Εξαιρουμένης της Εθνικής Ασφαλιστικής.

Σημαντικότερες Εξελίξεις	Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19	Πρόγραμμα Μετασχηματισμού	Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση	Διαχείριση Κινδύνου	Εταιρική Διακυβέρνηση
-----------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---	---------------------	--------------------------

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Ηρακλής, η Ελληνική Δημοκρατία θα παρέχει εγγυήσεις ύψους έως €12,0 δισ. για τα υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας των τιτλοποιήσεων των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων. Το Σχέδιο Ηρακλής θα τεθεί σε ισχύ μόνο όταν ο συντάκτης έχει πωλήσει τουλάχιστον το 50% συν μία από τις χαμηλότερες (και μεσαίας αν εκδοθεί) εξοφλητικής προτεραιότητας και το ποσό αυτό επιτρέπει την διαγραφή και τη σημαντική μεταφορά κινδύνου «Significant Risk Transfer» («SRT») των τιτλοποιημένων απαιτήσεων.

Η Τράπεζα στοχεύει στην επίτευξη του σχεδίου μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων μέσω μίας μεγάλης τιτλοποίησης άνω των €6 δισ. («Project Frontier»). Σημειώνεται ότι η Τράπεζα έχει ήδη ολοκληρώσει τα βασικά προπαρασκευαστικά βήματα για τη μεγάλη τιτλοποίηση, με την εν λόγω συναλλαγή να αναμένεται να ξεκινήσει το τέταρτο τρίμηνο 2020 και να ολοκληρωθεί στο πρώτο εξάμηνο 2021.

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

(Επισκοπημένη)

Επικέντρωση στους Υπαλλήλους μας, στους Πελάτες, Λοιπά Ενδιαφερόμενα Μέρη και την Κοινωνία

Μέτρα στήριξης πελατών για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19 από τις Ελληνικές και Ευρωπαϊκές αρχές:

- **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα**
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**
- **Σύνοδος Κορυφής της ΕΕ: Ταμείο
Ανάκαμψης για το COVID-19**
- **Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών**
- **Συμβούλιο των Υπουργών
Οικονομικών της Ευρωπαϊκής
Ένωσης**
- **Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών**
- **Ελληνική Ένωση Τραπεζών**

Το πρώτο τρίμηνο του 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε την εμφάνιση πανδημίας του COVID-19. Η πανδημία COVID-19 προκάλεσε σημαντική παγκόσμια οικονομική ύφεση η οποία έχει επηρεάσει αρνητικά, και αναμένεται να συνεχίσει να επηρεάζει αρνητικά, τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του Ομίλου. Οι μελλοντικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην ελληνική ή/και στην παγκόσμια οικονομία καθώς και στις δραστηριότητες του Ομίλου, στα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων και στην χρηματοοικονομική του κατάσταση παραμένουν αβέβαιες. Η πανδημία COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα οι αρχές να εφαρμόσουν πολυάριθμα μέτρα σε μία προσπάθεια

περιορισμού της εξάπλωσης και του αντίκτυπου του COVID-19, όπως απαγορεύσεις και περιορισμούς ταξιδιών, καραντίνες, σε δομές καταλυμάτων στέγασης, και περιορισμούς στην επιχειρηματική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένου του κλεισίματος επιχειρήσεων. Τα μέτρα αυτά περιορίζουν σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα. Επίσης έχουν αρνητικό αντίκτυπο και ενδέχεται να συνεχίσουν να επηρεάζουν αρνητικά τις επιχειρήσεις, τους συμμετέχοντες στην αγορά, τους αντισυμβαλλομένους και τους πελάτες του Ομίλου, καθώς και την ελληνική ή/και την παγκόσμια οικονομία για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Η πανδημία COVID-19 οδήγησε στην ενεργοποίηση της Επιτροπής Διαχείρισης Κρίσεων τον Φεβρουάριο του 2020, με στόχο την αντιμετώπιση των αυξημένων μέτρων σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια των υπαλλήλων μας, τη συνέχεια των εργασιών μέσω της απομακρυσμένης εργασίας και την υποστήριξη πελατών για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 (βλ. παρακάτω «Επικέντρωση στους Υπαλλήλους μας, στους Πελάτες, Λοιπά Ενδιαφερόμενα Μέρη και την Κοινωνία»). Η επιδείνωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών έχει αυξήσει τις προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (βλ. Σημείωση 4 των Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων) και οδήγησε σε τροποποιήσεις δανειακών προγραμμάτων (βλ. παρακάτω «Μέτρα στήριξης πελατών για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19»). Ο Όμιλος επιμέτρησε τα περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων και των επενδύσεων σε μετοχικούς τίτλους, για πιθανή απομείωση, και εξέτασε τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία. Με βάση την επισκόπηση στις 30 Ιουνίου 2020, δεν έχουν καταγραφεί για τον Όμιλο και την Τράπεζα σημαντικές απομειώσεις, με εξαίρεση την πρόβλεψη απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στις εύλογες αξίες και στις ταξινομήσεις ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Επικέντρωση στους Υπαλλήλους μας, στους Πελάτες, Λοιπά Ενδιαφερόμενα Μέρη και την Κοινωνία

Η αξιοποίηση των σχεδίων της Επιχειρησιακής μας Συνέχειας και των δυνατοτήτων μας για την διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων μας, καθώς επίσης και της δυνατότητας εξυπηρέτησης των πελατών μας και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών του Ομίλου και της Τράπεζας, αποτέλεσε τη βασική προτεραιότητά μας. Για την επίτευξη των ανωτέρω:

- Διασφαλίσαμε για την πλειοψηφία των εργαζομένων μας στις Κεντρικές Μονάδες τη δυνατότητα να εργάζονται εξ αποστάσεως ενεργοποιώντας τα συστήματα απομακρυσμένης εργασίας, για την αποσυμφόρηση των επιτόπιων λειτουργιών. Συγκεκριμένα, το ποσοστό του προσωπικού που εργάζεται εξ αποστάσεως, αλλά με ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και αποδοτικότητα, ανέρχεται σε περίπου 50% έναντι 70% κατά το μέγιστο στη διάρκεια της απαγόρευσης κυκλοφορίας.
- Ενεργοποιήσαμε αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης συμβάντων, διασφαλίσαμε το απαιτούμενο προστατευτικό και καθαριστικό υλικό το οποίο διατέθηκε στους

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

υπαλλήλους.

- Αναπτύξαμε εκτεταμένες εσωτερικές και εξωτερικές επικοινωνίες κ.α.
- Διασφαλίσαμε την αδιάκοπη συνέχιση των εργασιών με τον επανασχεδιασμό κρίσιμων διαδικασιών για τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εργασίας.
- Στραφήκαμε σε ψηφιακές τραπεζικές πλατφόρμες για τη διασφάλιση παροχής υπηρεσιών στους πελάτες μας σε όλη την ελληνική επικράτεια.
- Επαναπροσδιορίσαμε τους πόρους προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη της πελατειακής βάσης ώστε να περιοριστούν οι επιπτώσεις της κατάστασης έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19.
- Προχωρήσαμε στη δωρεά ιατρικού εξοπλισμού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας συνεισφέροντας έτσι στην κοινωνία.
- Καταγράψαμε εκ του σύνεγγυς τις παραμέτρους που σχετίζονται με την πανδημία στην υγεία και στηρίξαμε τους υπαλλήλους, πελάτες, τα ενδιαφερόμενα μέλη και την κοινωνία στους πρωτοφανείς καιρούς που διανύουμε.

Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια διαχείρισης του αυξημένου λειτουργικού κινδύνου σε σχέση με την εκτέλεση των σχεδίων της συνέχειας της επιχειρησιακής μας δραστηριότητας σύμφωνα με το Πλαίσιο Κινδύνου, το Πρόγραμμα Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων, και τα Συστήματα Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας.

Μέτρα στήριξης πελατών για την αντιμετώπιση του COVID-19

Σύνοψη των μέτρων ελάφρυνσης για το COVID-19 που προσφέρονται σε πελάτες της Τράπεζας, στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, της κυβέρνησης και πρωτοβουλιών άλλων φορέων:

I. Μεσαίων & Μεγάλων Επιχειρήσεων

Για τη διευκόλυνση των Μεσαίων και Μεγάλων επιχειρήσεων, η Τράπεζα δίνει τη δυνατότητα στο σύνολο των επιχειρήσεων των οποίων η λειτουργία έχει επηρεαστεί από την υγειονομική κρίση και υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, να μεταθέσουν την καταβολή μέρους ή και του συνόλου των δόσεων του κεφαλαίου (χρεολύσια) των δανείων τους, για την περίοδο 1 Μαρτίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2020.

Η διευκόλυνση αυτή θα εξετάζεται κατόπιν αιτήματος των επιχειρήσεων και μπορεί να εφαρμόζεται:

- με μετάθεση του συνόλου ή μέρους των δόσεων στο τέλος της διάρκειας του δανείου ή/και;
- με προσαύξηση των επόμενων δόσεων του δανείου ή/και;
- με αντίστοιχη αύξηση της διάρκειας του δανείου.

Εναλλακτικά, παρέχεται η δυνατότητα μετάθεσης για περίοδο έως και εννέα μήνες, του συνόλου των δόσεων κεφαλαίου από 1

Μαρτίου 2020 και μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής με αντίστοιχη αύξηση της συνολικής διάρκειας του δανείου. Προϋπόθεση αποτελεί να μην υπάρξει κάποια άλλη μεταβολή στους όρους του δανείου, ιδίως αυτούς που αφορούν επιβάρυνση επιτοκίου.

II. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο των δράσεων που η Τράπεζα αναλαμβάνει, και αφορά στους κλάδους που περιγράφονται στις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης, η Τράπεζα δίνει τη δυνατότητα σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που εμπύπτουν στους ως άνω κλάδους και υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, **να μεταθέσουν την καταβολή** του συνόλου των δόσεων του κεφαλαίου (χρεολύσια) των δανείων τους για την περίοδο 1 Μαρτίου 2020 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020, με αντίστοιχη αύξηση της διάρκειας του δανείου.

Παράλληλα, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στην Ελλάδα, η Τράπεζα έχει ήδη εγκρίνει **ανανέωση όλων των ορίων χρηματοδότησης** που λήγουν από την 1 Μαρτίου 2020 έως και 31 Μαΐου 2020 για τρεις μήνες από την ημερομηνία λήξης τους με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

Επιπρόσθετα η Τράπεζα, όπως ισχύει για τους πελάτες Μεσαίων και Μεγάλων εταιρειών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, συμμετέχει στα ακόλουθα προγράμματα υποστήριξης COVID-19:

- **Πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου** με τη συνεργασία από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την περίοδο από την 1 Απριλίου 2020 έως τις 31 Αυγούστου 2020, για πελάτες με κατοχή δανείου ή ανακυκλώμενου πιστωτικού ορίου πριν από την 1 Απριλίου 2020 και με καθυστέρηση κάτω των 90 ημερών μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019.
- **Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια με EAT μέσω του ΤΕΠΙΧ-II**, για ποσά έως €500.000, με μηδενικό επιτόκιο για τα πρώτα δύο χρόνια.
- **Δάνεια με την εγγύηση του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων της EAT**: Η εγγύηση παρέχεται σε ποσοστό 80% από την EAT, η συνολική διάρκεια του δανείου είναι έως πέντε έτη και το ποσό δύναται να φθάσει το 25% του συνολικού κύκλου εργασιών του 2019 ή το διπλάσιο του ετήσιου μισθολογικού κόστους των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων για το 2019.
- **Παράταση ημερομηνίας λήξης επιταγών** βάσει Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, με ημερομηνία πληρωμής από την 31 Μαρτίου 2020 μέχρι την 31 Μαΐου 2020 κατά 75 ημέρες. Ειδικά για επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου παρέχεται πρόσθετη παράταση 60 ημερών.

Τα μέτρα αυτά, εντάσσονται στο πλαίσιο των δράσεων της Τράπεζας σε συνέχεια σχετικής πρωτοβουλίας των Ελληνικών τραπεζών και αφορά στις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης.

III. Ιδιώτες & Ελεύθεροι Επαγγελματίες

Η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας ότι πολλοί συνεπείς ιδιώτες και ελεύθεροι επαγγελματίες πελάτες της, που έχουν πληγεί από την υγειονομική κρίση δυσκολεύονται να συνεχίσουν να καταβάλουν

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

τη δόση του δανείου τους, ανακοίνωσε την **δυνατότητα αναστολής καταβολής** δόσεων μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2020, με αντίστοιχη επέκταση της λήξης του δανείου.

Η διευκόλυνση αυτή ισχύει για όλους τους δανειολήπτες που υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, έχουν υποστεί σημαντική μείωση εισοδήματος λόγω της υγειονομικής κρίσης και επιθυμούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα στήριξης.

Επιπρόσθετες πρωτοβουλίες για τους πελάτες μας

Ταυτόχρονα, η Τράπεζα εφάρμοσε ένα ολοκληρωμένο και ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών που στοχεύουν στο να επιτρέψουν στους πελάτες της Λιανικής τη συνέχιση με ασφάλεια των καθημερινών τραπεζικών τους δραστηριοτήτων, χωρίς επίσκεψη σε κατάστημα, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στα γενικά μέτρα αντιμετώπισης του COVID-19.

Τέτοιες πρωτοβουλίες περιλάμβαναν:

Επικοινωνία σημαντικών οδηγιών/ενημερώσεων και πληροφοριών μέσω email, SMS, ATM και internet banking, σχετικά με:

- (α) τις οδηγίες ασφαλείας του COVID-19 και προώθηση της χρήσης εναλλακτικών καναλιών για συναλλαγές προκειμένου να αποφευχθούν επισκέψεις σε καταστήματα
- (β) την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο - ασφαλείς διαδικτυακές πρακτικές
- (γ) τις οδηγίες της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών σχετικά με αλλαγές στις βασικές τραπεζικές συναλλαγές και πληρωμές
- (δ) μεταβολές στα όρια που σχετίζονται με ανέπαφες συναλλαγές (από €25 σε €50) και συναλλαγές χωρίς pin (από €100 σε €150)
- (ε) δυνατότητα αποπληρωμής καταναλωτικών δανείων σε διαδικτυακές πλατφόρμες επιλεγμένων εμπορικών συνεργατών.

Υποστήριξη των συνταξιούχων μέσω:

- (α) στοχευμένων ενημερωτικών εκστρατειών μέσω εξερχόμενων κλήσεων και SMS:
 - ο ενθαρρύνοντας τη χρήση χρεωστικής κάρτας στο δίκτυο ATM της Εθνικής Τράπεζας για βασικές συναλλαγές καθώς και την προώθηση συναλλαγών μέσω POS
 - ο ενημερώνοντας σχετικά με την πίστωση των συντάξεων και ενθαρρύνοντας την ανάληψη τους μέσω του δικτύου ATM της Εθνικής Τράπεζας
- (β) έκδοσης χρεωστικής κάρτας χωρίς επίσκεψη στο κατάστημα.

Αύξηση της διεύδυσης και χρήσης της ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking) στην πελατεία της Τράπεζας με:

- (α) στοχευμένες ενημερωτικές εκστρατείες (όπως την εγγραφή στο e-banking πελατών που πραγματοποιούν συναλλαγές στα καταστήματα,) μέσω email, εξερχόμενων κλήσεων και SMS

- (β) εκπαιδευτικά βίντεο "Μάθε με την Εθνική" και εξειδικευμένης γραμμής βοήθειας, τόσο για ιδιώτες όσο και επιχειρήσεις

Αντιμετώπιση του COVID-19 από τις ελληνικές και ευρωπαϊκές αρχές

Ελληνικές αρχές

Αντιδρώντας στις οικονομικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς όπως αυτές διαμορφώθηκαν λόγω της πανδημίας COVID-19, η Ελληνική κυβέρνηση έλαβε τα ακόλουθα μέτρα:

Μέτρα κρατικής οικονομικής ενίσχυσης

Τα μέτρα για τις επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις περιλαμβάνουν:

- Παροχή εγγυήσεων κεφαλαίου κίνησης.
- Επιδότηση των τόκων για ενήμερα δάνεια αρχικά για τον Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο και έπειτα μέχρι τον Αύγουστο του 2020.
- Χορήγηση νέων δανείων μέσω του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης Α.Ε. με επιδότηση επιτοκίου σε ποσοστό 100% για τα πρώτα δύο έτη.
- Χορήγηση νέας κρατικής χρηματοδότησης ("Επιστρεπτέα Προκαταβολή") με βάση την απώλεια τζίρου κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2020, και το συνολικό ποσό που θα χορηγηθεί για τις δύο φάσεις θα ανέρχεται σε ποσό €2 δις.

Φορολογικά μέτρα

Τα μέτρα για τις επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις και για τα φυσικά πρόσωπα που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19 περιλαμβάνουν:

- Αναστολή πληρωμών φορολογικών υποχρεώσεων μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2020.
- Αναστολή πληρωμών ΦΠΑ μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2020.
- Αναστολή καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για την περίοδο Φεβρουαρίου και Μαρτίου 2020, μέχρι τον Σεπτέμβριο 2020 και τις 31 Οκτωβρίου 2020, αντίστοιχα, και Απριλίου μέχρι 30 Νοεμβρίου 2020.
- Τρίμηνη παράταση της προθεσμίας για την καταβολή των προγραμματισμένων δόσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων ρύθμισης χρεών μέχρι τις 31 Αυγούστου 2020.
- Αναστολή πληρωμής τυχόν δόσεων για οφειλές προς φορολογικές αρχές εκ μέρους επιλέξιμων εταιρειών και εργαζόμενων των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν ανασταλεί.
- Έκπτωση 25% για την καταβολή δόσεων φορολογικών υποχρεώσεων και ασφαλιστικών εισφορών για τον Απρίλιο, όταν αυτές καταβάλλονται εμπρόθεσμα. Σε συνέχεια σχετικής επικαιροποίησης το μέτρο επεκτάθηκε για την κάλυψη του μήνα Ιουνίου. Μόνο όσον αφορά φορολογικές υποχρεώσεις καταβλητέες ανάμεσα στις 30 Μαρτίου και τις 30 Απριλίου 2020, για εργαζόμενους

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

εταιρειών που έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους καθώς και αυτοαπασχολούμενους, για ελεύθερους επαγγελματίες και εταιρείες.

- Μείωση προκαταβολής φόρου για πληττόμενες επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών μειώθηκε τον Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2020, υπό συγκεκριμένους όρους.
- Παροχή δυνατότητας συμψηφισμού βεβαιωμένων φορολογικών υποχρεώσεων με ημερομηνία πληρωμής από 1 Μαΐου 2020 και έπειτα, ίση με ποσοστό 25% του ΦΠΑ καταβλητέου τον Απρίλιο, εφόσον ο τελευταίος καταβληθεί εμπρόθεσμα. Μόνο για τον ΦΠΑ που ήταν πληρωτέος τον Απρίλιο για επιχειρήσεις.
- Παροχή δυνατότητας οκτώ δόσεων για την καταβολή Φόρου Εισοδήματος και παροχή έκπτωσης 2% στα φυσικά πρόσωπα με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση για την εφάπαξ καταβολή του φόρου και των συμβεβαιουμένων με αυτών οφειλών.
- Επίσπευση επιστροφών μέχρι Ευρώ 30.000 που αφορούν φόρο εισοδήματος και ΦΠΑ για όλες τις εκκρεμείς υποθέσεις φορολογικού ελέγχου στις 20 Μαρτίου 2020, για όλες τις νομικές οντότητες για επιστροφές που αφορούν φόρο εισοδήματος και ΦΠΑ, και όλα τα φυσικά πρόσωπα για επιστροφές ΦΠΑ.
- Μείωση του ΦΠΑ σε συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες από ποσοστό 24% σε ποσοστό 13% για την περίοδο από 1 Ιουνίου 2020 μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2020, και μείωση ΦΠΑ σε 6%, από 24%, για προϊόντα υγιεινής (μάσκες, γάντια κλπ.) μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020.
- Αναστολή δασμών για εισαγωγές και απαλλαγή από ΦΠΑ εισαγωγών για αγαθά που είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κρίσης λόγω του COVID-19 μέχρι 31 Ιουλίου 2020 για νομικά πρόσωπα ή φυσικά πρόσωπα, με την προϋπόθεση ωστόσο ότι τα εν λόγω είδη θα διατίθενται δωρεάν σε δικαιούχους που προσδιορίζονται σε σχετική απόφαση.
- Ο υπολογισμός του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) θα βασίζεται στις ισχύουσες αντικειμενικές αξίες ακινήτων για το 2020.
- Ιδιοκτήτες οι οποίοι εκμισθώνουν ακίνητα σε πληττόμενες επιχειρήσεις έχουν επίσης τη δυνατότητα να επωφεληθούν συμψηφίζοντας μέρος των απολεσθέντων εσόδων με φορολογικές υποχρεώσεις μετά τον Ιούλιο 2020.
- Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας θα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά 200% έναντι του ισχύοντος 130% για δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν από 1 Σεπτεμβρίου 2020 και έπειτα.
- Μειώνεται ο ΦΠΑ στο τουριστικό πακέτο από 80/20 (80% με 13% και 20% με 24%) σε 90/10 (90% με 13%, 10% με 24%) για την περίοδο από 1 Ιουνίου 2020 μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2020.

Μέτρα προστασίας της εργασίας

- Ειδικό επίδομα €800: (1) για μία σύντομη χρονική περίοδο για επιλέξιμους αυτοαπασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19, (2) κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής εργασιών για εργαζόμενους πληττόμενων εταιρειών και των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τελούν σε προσωρινή αναστολή με βάση συγκεκριμένους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας («ΚΑΔ»), (3) σε εργοδότες (με έως 20 υπαλλήλους) που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19.
- Ειδικό επίδομα €600 για σύντομο χρονικό διάστημα σε οικονομολόγους/ λογιστές, μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς, δασκάλους και ερευνητές.
- Επίδομα ανεργίας ποσού €400. Εφάπαξ καταβολή ποσού σε 155.000 φυσικά πρόσωπα που έχουν χαρακτηριστεί μακροχρόνια άνεργοι από τον Απρίλιο 2019.
- Παράταση καταβολής του τακτικού επιδόματος ανεργίας, καθώς και παράταση καταβολής του επιδόματος σε μακροχρόνια άνεργους.
- Θέσπιση άδειας ειδικού σκοπού μέχρι 31 Μαΐου 2020, μόνο για εργαζόμενους με παιδιά σχολικής ηλικίας (για το διάστημα που τα σχολεία θα παραμείνουν κλειστά), το κόστος της οποίας θα επιμεριστεί ανάμεσα στο κράτος, την εταιρεία και τον εργαζόμενο.
- Μείωση ποσοστού 40% σε εμπορικά ενοίκια από Μάρτιο μέχρι Αύγουστο 2020 για πληττόμενες επιχειρήσεις.
- Μείωση ποσοστού 40% στο ενοίκιο πρώτης και φοιτητικής κατοικίας για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 2020 για εργαζόμενους πληττόμενων εταιρειών από την κρίση COVID-19.
- Δυνατότητα αναστολής συμβάσεων εργασίας μέρους ή και ολόκληρου του προσωπικού για μία συνεχή περίοδο 45 ημερών, και ταυτόχρονη απαγόρευση απόλυσης των εργαζομένων. Δυνατότητα προσωρινής εφαρμογής του συγκεκριμένου μέτρου στην περίπτωση επιλέξιμων εταιρειών που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19. Δικαίωμα για αναστολή συμβάσεων εργασίας, παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού καθώς επίσης και άλυψης κοινωνικής ασφάλισης για εκτεταμένη περίοδο.
- Δυνατότητα μετάθεσης προσωπικού σε άλλες εταιρείες εντός του ίδιου Ομίλου, μετά από σχετική ενδοεταιρική συμφωνία. Ισχύει για επιλέξιμες εταιρείες που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19. Η διάρκεια του συγκεκριμένου μέτρου αναμένεται να καθοριστεί.
- Παροχή δυνατότητας στους εργοδότες για την καταβολή του δώρου του Πάσχα σε μεταγενέστερο χρόνο και μέχρι 30 Ιουνίου 2020 για επιλέξιμες επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19.

Η Τράπεζα εκτιμά ότι τα παραπάνω μέτρα που εφαρμόστηκαν ή θα εφαρμοστούν από τις ελληνικές αρχές θα βοηθήσουν τους πελάτες της να ανταποκριθούν στις οικονομικές υποχρεώσεις τους.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Τον Μάρτιο, τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 2020, η ΕΚΤ προέβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

- Προσωρινή αύξηση κατά €120 δισ. του Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού (Asset Purchase Programme (“APP”)) (12 Μαρτίου 2020).

- Έκτακτο Πρόγραμμα Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας («Pandemic Emergency Purchase Programme (“PEPP”)») ύψους €750 δισ. μέχρι τα τέλη 2020 για όλες τις αποδεκτές κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού. Διεύρυνση του φάσματος των επιλέξιμων στοιχείων ενεργητικού στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγοράς Ομολόγων του Επιχειρηματικού Τομέα («Corporate Sector Purchase Programme (“CSPP”)») ώστε να περιλαμβάνονται και εμπορικά χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί από επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στον χρηματοπιστωτικό τομέα (18 Μαρτίου 2020).

- Τροποποιήσεις στους όρους και τις προϋποθέσεις των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III): Το επιτόκιο επί του TLTRO III μειώθηκε κατά 25 μονάδες βάσης και ανήλθε στο -0,5% για το διάστημα Ιουνίου 2020 – Ιουνίου 2021. Για τις τράπεζες που πληρούν το κατώτατο όριο δανεισμού 0% που θεσπίστηκε στις 12 Μαρτίου 2020, το επιτόκιο μπορεί να φτάσει ακόμα και στο -1%. Η έναρξη της περιόδου αξιολόγησης δανεισμού μεταφέρθηκε στην 1^η Μαρτίου 2020 (30 Απριλίου 2020).

- Μέτρα χαλάρωσης όσον αφορά τις εξασφαλίσεις: Πακέτο μέτρων προσωρινής χαλάρωσης των περιορισμών όσον αφορά τις εξασφαλίσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η διαθεσιμότητα των επιλέξιμων εξασφαλίσεων για τους αντισυμβαλλόμενους του Ευρωσυστήματος που συμμετέχουν στην παροχή ρευστότητας. Τα κύρια χαρακτηριστικά είναι:

- ο Μέτρα εξασφαλίσεων ώστε να διευκολυνθεί η αύξηση στην χρηματοδότηση των τραπεζών για δάνεια προς εταιρείες και νοικοκυριά.

- ο Γενική μείωση στην αποτίμηση (haircut) των εξασφαλίσεων με σταθερό συντελεστή 20% και άλλα μέτρα (μείωση του μη ενιαίου κατώτατου ορίου για εγχώριες απαιτήσεις, αύξηση του μέγιστου μεριδίου μη εξασφαλισμένων χρεωστικών τίτλων που έχουν εκδοθεί από οποιονδήποτε άλλο τραπεζικό όμιλο σε εξασφάλιση πιστωτικού ιδρύματος, και άρση των ελάχιστων απαιτήσεων περί πιστοληπτικής ποιότητας που εφαρμόζονται στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα που εκδίδονται από την Ελληνική Δημοκρατία για την αποδοχή τους ως εξασφάλιση σε πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος) (7 Απριλίου 2020).

- Νέες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης έκτακτης αναχρηματοδότησης λόγω πανδημίας: Σειρά πρόσθετων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης για την εξασφάλιση επαρκούς ρευστότητας και ομαλών συνθηκών στην αγορά χρήματος κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι πράξεις κατανομούνται σε σχεδόν μηνιαία βάση και λήγουν το τρίτο τρίμηνο του 2021 (30 Απριλίου 2020).

- Το συνολικό ποσό του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας PEPP θα αυξηθεί κατά €600 δισ. σε €1.350 δισ. Ως απάντηση στην προς τα κάτω αναθεώρηση του πληθωρισμού στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα προβολής λόγω της πανδημίας, η επέκταση του προγράμματος PEPP θα οδηγήσει σε περαιτέρω χαλάρωση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής, στηρίζοντας τις συνθήκες χρηματοδότησης στην πραγματική οικονομία, ιδίως για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Οι αγορές θα συνεχίσουν να διενεργούνται με ευελιξία σε βάθος χρόνου, ως προς τις κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού και τις χώρες. Έτσι, το Συμβούλιο Διακυβέρνησης μπορεί να αποτρέψει αποτελεσματικά τους κινδύνους για την ομαλή μετάδοση της νομισματικής πολιτικής (4 Ιουνίου 2020).

- Ο χρονικός ορίζοντας για τις καθαρές αγορές στο πλαίσιο του προγράμματος PEPP θα παραταθεί μέχρι τουλάχιστον το τέλος Ιουνίου 2021. Σε κάθε περίπτωση, το Συμβούλιο Διακυβέρνησης θα διενεργεί καθαρές αγορές στοιχείων ενεργητικού στο πλαίσιο του προγράμματος PEPP, μέχρις ότου κρίνει ότι η κρίση του COVID-19 έχει λήξει (4 Ιουνίου 2020).

- Τα ποσά κεφαλαίου από την εξόφληση τίτλων αποκτηθέντων στο πλαίσιο του προγράμματος PEPP κατά τη λήξη τους θα επανεπενδύονται μέχρι τουλάχιστον το τέλος του 2022. Σε κάθε περίπτωση, η μελλοντική σταδιακή μείωση (roll-off) του χαρτοφυλακίου PEPP θα ρυθμιστεί κατά τρόπο ώστε να αποφευχθούν παρεμβολές στην ενδεδειγμένη κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής (4 Ιουνίου 2020).

Τα ακόλουθα μέτρα προληπτικής εποπτείας έχουν επίσης εφαρμοστεί από την ΕΚΤ:

- Πυλώνας 2: Οι τράπεζες επιτρέπεται να καλύψουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 με άλλα κεφαλαιακά μέσα εκτός από τα κεφάλαια κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) (12 Μαρτίου 2020).

- Λειτουργική ευελιξία κατά την εφαρμογή συγκεκριμένων τραπεζικών εποπτικών μέτρων (12 Μαρτίου 2020).

- Θα επιτραπεί στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά σε κεφαλαιακό επίπεδο χαμηλότερο αυτού των κατευθύνσεων του Πυλώνα 2 («Pillar 2 Guidance (“P2G”)»), του αποθέματος διατήρησης κεφαλαίου («capital conservation buffer (“CCB”)») και του δείκτη LCR. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι αυτά τα προσωρινά μέτρα θα ενισχυθούν με την κατάλληλη χαλάρωση του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας («countercyclical capital buffer (“CcyB”)») από τις εθνικές μακροπροληπτικές αρχές (12 Μαρτίου 2020).

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

■ Θα εξεταστεί ο επαναπρογραμματισμός των επιτόπιων επιθεωρήσεων και η παράταση των προθεσμιών για την υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών που απορρέουν από πρόσφατες επιτόπιες επιθεωρήσεις και τη διερεύνηση των εσωτερικών υποδειγμάτων, εξασφαλίζοντας συνολικά την ορθότητα της προληπτικής εποπτείας των εποπτευόμενων τραπεζών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ προς τις τράπεζες σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παρέχουν επίσης στις εποπτικές αρχές επαρκή ευελιξία για να προσαρμοστούν στις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στις επιμέρους τράπεζες. Θα εξεταστεί επίσης η παράταση των προθεσμιών για ορισμένα μη κρίσιμα εποπτικά μέτρα και αιτήματα δεδομένων (12 Μαρτίου 2020).

■ Κεφαλαιακή ελάφρυνση: Το συνολικό πακέτο ανέρχεται σε €120 δισ. για την απορρόφηση ζημιών ή για δυνητική χρηματοδότηση δανείων έως €1,8 τρισ. (20 Μαρτίου 2020).

■ Μερίσματα και επαναγορά: οι τράπεζες πρέπει να μην καταβάλουν μερίσματα για τις χρήσεις 2019 και 2020 τουλάχιστον έως την 1 Ιανουαρίου 2021. Επίσης οι τράπεζες θα πρέπει να αποφύγουν την επαναγορά μετοχών έως την 1 Ιανουαρίου 2021 (28 Ιουλίου 2020).

■ Γνωμοδότηση χωρίς αντίρρηση σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν από τις μακροπροληπτικές αρχές στην ευρωζώνη, για την αποδέσμευση ή μείωση των κεφαλαιακών ασφαλείας ως απάντηση στον COVID-19 (15 Απριλίου 2020).

■ Κίνδυνος αγοράς: Προσωρινή απαλλαγή από τις κεφαλαιακές επιβαρύνσεις για τον κίνδυνο αγοράς, δυνατότητα των τραπεζών να προσαρμόσουν το εποπτικό μέρος αυτής της απαίτησης. Η ΕΚΤ θα μειώσει τον ποιοτικό πολλαπλασιαστικό κινδύνου αγοράς. Αυτή η απόφαση θα επανεξεταστεί μετά από έξι μήνες βάσει της παρατηρούμενης μεταβλητότητας (16 Απριλίου 2020).

■ Αποδοχή έως και τον Σεπτέμβριο του 2021 του υπάρχοντος καθεστώτος όσον αφορά τα επιλέξιμα εμπορεύσιμα στοιχεία ενεργητικού που χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση σε πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος και δεν πληρούν τις τρέχουσες ελάχιστες απαιτήσεις πιστοληπτικής ποιότητας (22 Απριλίου 2020).

■ Δυνατότητα για τους εργοδότες να πληρώσουν το δώρο του Πάσχα αργότερα έως τις 30 Ιουνίου 2020 για τις επιχειρήσεις που επλήγησαν από την κρίση COVID-19 και πληρούν τις προϋποθέσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τον Απρίλιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόεβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

■ Δέσμη διευκολύνσεων στις τράπεζες για χρηματοδότηση σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις μέσα στην ΕΕ (28 Απριλίου 2020).

○ Τροποποιήσεις στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Regulation («CRR»)). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει έκτακτα προσωρινά μέτρα για να μετριάσει τον άμεσο αντίκτυπο των εξελίξεων που σχετίζονται με τον κορωνοϊό, προσαρμόζοντας το χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής των διεθνών λογιστικών προτύπων στο κεφάλαιο των τραπεζών, αντιμετωπίζοντας πιο ευνοϊκά τις εγγυήσεις του δημοσίου που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης, αναστέλλοντας την ημερομηνία εφαρμογής του αποθέματος ασφαλείας για τον δείκτη μόχλευσης και τροποποιώντας την μέθοδο αποκλεισμού συγκεκριμένων ανοιγμάτων από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει επίσης, επίσηυση της ημερομηνίας εφαρμογής διαφόρων συμφωνηθέντων μέτρων που ενθαρρύνουν τις τράπεζες για τη χρηματοδότηση υπαλλήλων, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων και έργων υποδομής.

○ Ερμηνευτική ανακοίνωση σχετικά με τα λογιστικά και προληπτικά πλαίσια της ΕΕ. Η ανακοίνωση επιβεβαιώνει τις πρόσφατες δηλώσεις σχετικά με τη χρήση ευελιξίας στους κανόνες λογιστικής και προληπτικής εποπτείας, όπως αυτές που έγιναν από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, και την ΕΚΤ Τράπεζα, μεταξύ άλλων. Για παράδειγμα, η ανακοίνωση αυτή επιβεβαιώνει – και καλωσορίζει – την ευελιξία που υπάρχει στους κανόνες της ΕΕ όσον αφορά την προσωρινή αναστολή αποπληρωμής δανείων στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ στις 2 Απριλίου 2020).

Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε - Ταμείο Ανάκαμψης για το COVID-19

Την 21 Ιουλίου 2020, οι ηγέτες της ΕΕ κατέληξαν σε μια συμφωνία ενίσχυσης και προϋπολογισμού €1,8 τρισ. με στόχο να βοηθήσει τα μέλη να ανακάμψουν από την οικονομική επίπτωση της πανδημίας του COVID-19. Το πακέτο περιλαμβάνει ένα ταμείο €750 δισ. που θα αποσταλεί ως δάνεια και επιχορηγήσεις, καθώς και έναν επταετή προϋπολογισμό της ΕΕ ύψους €1 τρισ. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επιχορηγήσεις αξίας €390 δισ. και δάνεια αξίας €360 δισ. Η εν λόγω συμφωνία υπόκειται στην έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών πρόεβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

■ Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (Stress Testing): Οι ασκήσεις προσομοίωσης στην ΕΕ αναβλήθηκαν για το 2021 (12 Μαρτίου 2020).

■ Εποπτικά αιτήματα: Συνιστάται στις αρμόδιες αρχές να επιδείξουν ρεαλισμό και ευελιξία, καθώς και να αναβάλουν μη απαραίτητες δραστηριότητες (12 Μαρτίου 2020).

Σημαντικότερες Εξελίξεις	Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19	Πρόγραμμα Μετασχηματισμού	Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση	Διαχείριση Κινδύνου	Εταιρική Διακυβέρνηση
<ul style="list-style-type: none"> ■ Πυλώνας 2: Οι αρμόδιες αρχές ενθαρρύνονται να κάνουν πλήρη χρήση της ευελιξίας που επιτρέπουν οι Κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G) προκειμένου να παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη (12 Μαρτίου 2020). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Μερίσματα και επαναγορά μετοχών: Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών τόνισε ότι τα ιδρύματα θα πρέπει να αποφεύγουν τη διανομή μερίσματος ή την επαναγορά μετοχών και να αξιολογήσουν την πολιτική αμοιβών τους σύμφωνα με τους κινδύνους που απορρέουν από την οικονομική κατάσταση (1 Απριλίου 2020). 		<p>δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ – μια σοβαρή οικονομική ύφεση στη ζώνη του ευρώ ή στην Ένωση συνολικά - πληρούνται.</p> <p>Η χρήση της ρήτρας θα εξασφαλίσει την απαραίτητη ευελιξία για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη στήριξη των συστημάτων υγείας και πολιτικής προστασίας και για την προστασία των οικονομιών μας, μεταξύ άλλων μέσω περαιτέρω κινήτρων ενίσχυσης και συντονισμένης δράσης, σχεδιασμένης, καταλλήλως, ώστε να είναι έγκαιρη, προσωρινή και στοχευμένη, από τα Κράτη Μέλη.</p>		
			<p>Οι Υπουργοί παραμένουν πλήρως αφοσιωμένοι στο σεβασμό του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η γενική ρήτρα διαφυγής θα επιτρέψει στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο να αναλάβουν τα αναγκαία μέτρα συντονισμού των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, απομακρύνοντας παράλληλα τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που ισχύουν κανονικά για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας.</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Στάθμισης κινδύνου για τα ανοίγματα ειδικής χρηματοδότησης: Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών δημοσίευσε απάντηση στην πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να τροποποιήσει το τελικό σχέδιο ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων («technical standards («RTS»)») της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών για τον καθορισμό της στάθμισης κινδύνου στα ανοίγματα ειδικής χρηματοδότησης. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών θεωρεί ότι οι προτεινόμενες αλλαγές, παρά τον ουσιαστικό χαρακτήρα τους, δεν μεταβάλλουν σημαντικά το σχέδιο των RTS, καθώς διατηρούν μια καλή ισορροπία μεταξύ της ευελιξίας και της ευαισθησίας στον κίνδυνο που απαιτείται για την προσέγγιση των εσωτερικών διαβαθμίσεων («Internal Ratings Based («IRB»)»), καθώς και την ανάγκη για ένα εναρμονισμένο κανονιστικό πλαίσιο (16 Απριλίου 2020). 				
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα (RTS) για τη συνετή αποτίμηση: Τροποποίηση των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τη συνετή αποτίμηση με την εισαγωγή της χρήσης ενός συντελεστή συνάθροισης 66% που θα εφαρμοστεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 στο πλαίσιο της λεγόμενης βασικής προσέγγισης (22 Απριλίου 2020). 				
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Εποπτικός Έλεγχος και Διαδικασία Αξιολόγησης («Supervisory Review and Evaluation Process (SREP)») 2020: Ανάγκη για μια ρεαλιστική προσέγγιση που να εστιάζει στους πιο σημαντικούς κινδύνους και αδυναμίες που οφείλονται στην εν λόγω κρίση (22 Απριλίου 2020). 				

Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις 12 Μαρτίου, οι Υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών της ΕΕ συμφώνησαν με την εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι οι όροι για τη χρήση της γενικής ρήτρας διαφυγής του

Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών

Στις 25 Μαρτίου 2020, η Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών προέβει σε ανακοίνωση προκειμένου να διευκρινίσει ότι τα γενικευμένα μέτρα αναστολής πληρωμών που έχουν ληφθεί για το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και στο βαθμό που δεν είναι εστιασμένα στον τύπο δανειολήπτη, αλλά αντιθέτως απευθύνονται σε ένα ευρύ φάσμα κατηγορίας προϊόντων ή πελατών, δεν οδηγούν αυτόματα σε κατηγοριοποίηση της οφειλής σε αθέτηση, με βάση το ΔΠΧΑ 9 ή σε οφειλή με ένδειξη αδυναμίας πληρωμής.

Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών ανακοίνωσε το Μάρτιο του 2020 ότι οι εργαζόμενοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι μικρές επιχειρήσεις που επηρεάζονται άμεσα από την κρίση του COVID-19, στο πλαίσιο των ληφθέντων από την κυβέρνηση ήδη μέτρων για αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους, με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας, θα επωφεληθούν, εφόσον το επιθυμούν, με παράταση αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων για σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από τα μέτρα που λήφθηκαν για την κρίση του COVID-19 θα επωφεληθούν επίσης, εάν το επιθυμούν, με αναβολή της καταβολής χρεολυσίων, ενώ παράταση 75 ημερών έχει δοθεί για μεταχρονολογημένες κατά τη λήξη τους επιταγές.

Παρόμοιες πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί από άλλες χώρες και κεντρικές τράπεζες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού

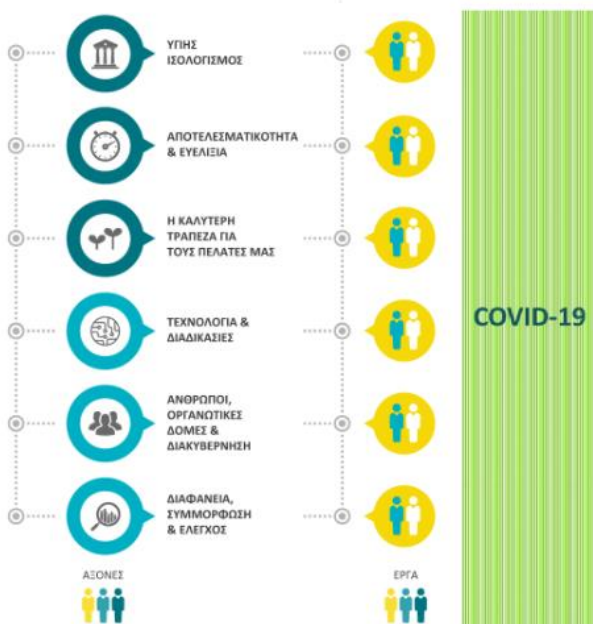
Ακολουθώντας τη σαφή εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΕ, η ΕΤΕ έθεσε σε εφαρμογή ένα δυναμικό Πρόγραμμα Μετασχηματισμού κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018, εστιάζοντας στην επίτευξη φιλόδοξων χρηματοοικονομικών και λειτουργικών στόχων. Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού έχει σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί σε έξι βασικούς Άξονες, κάθε ένας από τους οποίους έχει αναληφθεί από ένα ανώτερο στέλεχος της Τράπεζας. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, προστέθηκε ένας έκτακτος Άξονας στο Πρόγραμμα Μετασχηματισμού με αντικείμενο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης που έφερε η πανδημία COVID-19.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Υλοποίηση του Μετασχηματισμού

Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού βασίζεται σε εξαμηνιαίες περιόδους, οι οποίες αποκαλούνται Περίοδοι Εφαρμογής. Το πλαίσιο αυτό ενισχύει τον ρυθμό εφαρμογής και διασφαλίζει ότι ο οργανισμός παραμένει προσηλωμένος στην επίτευξη των στόχων, αλλά και ευέλικτος, καθώς νέα Έργα ενδεχομένως να ενταχθούν στο Πρόγραμμα ή να αφαιρεθούν και τα υφιστάμενα μπορούν να προσαρμοστούν καταλλήλως. Κάθε Περίοδος Εφαρμογής αρχίζει και τελειώνει με μία Τελετή με στόχο την ανασκόπηση της προόδου που έχει σημειωθεί, καθώς και την αναγνώριση των ενδιάμεσων επιτευγμάτων, διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν από κάθε Περίοδο ενσωματώνονται στον μελλοντικό σχεδιασμό μας. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήθηκε μια Διεύθυνση υλοποίησης του Επιχειρησιακού Μετασχηματισμού προκειμένου να:

- διασφαλίσει τη συνοχή και συνέπεια του σχεδιασμού των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με κάθε Άξονα, τα Έργα και τις επιμέρους δράσεις τους, καθώς και τη σωστή ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και την παρακολούθηση των αναγκών που ενδεχομένως προκύπτουν στην πορεία του Προγράμματος.
- παρέχει διοικητική εποπτεία και καθοδήγηση ως προς τις βέλτιστες πρακτικές στους Επικεφαλής των Αξόνων, Έργων και επιμέρους δράσεων.
- εφαρμόζει έναν αναλυτικό, έγκαιρο και αποτελεσματικό μηχανισμό αναφοράς προόδου (και κινδύνων).

Η Διεύθυνση υλοποίησης του Επιχειρησιακού Μετασχηματισμού αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα στην συντονισμένη, έγκαιρη και συστηματική ολοκλήρωση του Προγράμματος.

Σημαντικές εξελίξεις κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020:

Άξονες

Επιτεύγματα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020

<p>Υγιής Ισολογισμός</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ολοκλήρωση της πώλησης χαρτοφυλακίου Project Icon (€1,6 δις.) και προετοιμασία της τιτλοποίησης Project Frontier. ■ Λανσάρισμα της ιστοσελίδας (Real Estate Owned ("REO")) για την ηλεκτρονική πώληση κατασχεμένων ακινήτων. ■ Υλοποίηση προγραμμάτων αναστολής πληρωμών για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.
<p>Αποτελεσματικότητα & Ευελιξία</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Παράταση του 2019 Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου για το Προσωπικό κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020 (συμμετείχαν πάνω από 300 άτομα). ■ Αυστηρή διαχείριση όλων των γενικών διοικητικών και λοιπών λειτουργικών εξόδων στην Τράπεζα και τις θυγατρικές εσωτερικού. ■ Εφαρμογή λειτουργίας διαχείρισης ζήτησης και περαιτέρω κεντροποίηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις προμήθειες.
<p>Η καλύτερη Τράπεζα για τους Πελάτες μας</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Επίσπευση ενίσχυσης της ψηφιακής εξυπηρέτησης και της μετάβασης πελατών στα ψηφιακά κανάλια της ΕΤΕ, τα οποία προσφέρουν: <ul style="list-style-type: none"> ○ Σε επίπεδο πελατών Λιανικής Τραπεζικής: ψηφιακές πωλήσεις χρεωστικών, άυλων & προπληρωμένων καρτών, πιστωτικών καρτών, προθεσμιακών καταθέσεων, λογαριασμών ταμειυτηρίου και τρεχούμενων λογαριασμών. ○ Σε επίπεδο πελατών Εταιρικής Τραπεζικής: νέα ψηφιακή πύλη, δυνατότητα διαδικτυακής νομιμοποίησης, εκταμιεύσεων & αποπληρωμών δανείων. ■ Υλοποίηση του νέου πελατοκεντρικού μοντέλου λειτουργίας σε περίπου 220 καταστήματα. ■ Διάθεση κρατικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του COVID-19.
<p>Τεχνολογία & Διαδικασίες</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Στήριξη ανάπτυξης νέων ψηφιακών λειτουργιών και επίσπευση του ψηφιακού μετασχηματισμού. ■ Υλοποίηση βελτιωτικών ενεργειών σε βασικές διαδικασίες που αφορούν την εξυπηρέτηση της πελατείας (πχ. χορηγήσεις σε μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις) σε ένα περιβάλλον «Εργασίας από το Σπίτι» ώστε να επιτραπεί η δυνατότητα απομακρυσμένων πωλήσεων και εξυπηρέτησης. ■ Γρήγορη ανάπτυξη τεχνολογικών υποδομών για εξ' αποστάσεως εργασία (π.χ. περίπου 4.000 εργαζομένων εξ' αποστάσεως προσβάσεις, εικονικοί χώροι εργασίας).
<p>Άνθρωποι, Οργανωτικές Δομές & Διακυβέρνηση</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Βελτιστοποιημένη οργανωτική δομή στην πλειοψηφία των τμημάτων. ■ Σημαντική πρόοδος στο νέο κανονισμό εργασίας, με την επίσημη συμφωνία νέου συστήματος αξιολόγησης της απόδοσης. ■ Συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού μέσω της ενημέρωσης με εσωτερική επικοινωνία, μέτρων υποστήριξης και ψηφιακής εκμάθησης.
<p>Διαφάνεια, Συμμόρφωση & Έλεγχος</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Σχεδιασμός επαρκών και αποτελεσματικών ελέγχων μείωσης κινδύνων για τους απομακρυσμένους χώρους εργασίας και των διαδικασιών «Εργασίας από το Σπίτι». ■ Υιοθέτηση ενισχυμένου πλαισίου διαχείρισης λειτουργικών κινδύνων και κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων σε όλη την Τράπεζα.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Εξελίξεις που αφορούν το Μακροοικονομικό και Χρηματοοικονομικό περιβάλλον

Παγκόσμια Οικονομία & Χρηματοοικονομικό Περιβάλλον

Ο ρυθμός μεταβολής του παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά -4,9% το 2020, λόγω του COVID-19 και των συνεπακόλουθων περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν

Ευρωζώνη: Αναμένεται σημαντική ύφεση το 2020, με το ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ σε -10,2%.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Ανακοίνωσε μια δέσμη μέτρων διευκόλυνσης όσων αφορά τις εξασφαλίσεις.

Καθόρισε μια νέα σειρά πράξεων έκτακτης μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης λόγω πανδημίας (Pandemic Emergency Longer-Term Refinancing Operations («PELTROs»)).

Επέκτεινε το πρόγραμμα Pandemic Emergency Purchase Program («PEPP») σε €1,35 τρισ. μέχρι τα μέσα του 2021.

Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα («Fed»)

Μείωσε το επιτόκιο αναφοράς σε σχεδόν μηδενικό.

Επέκτεινε τον ισολογισμό της κατά USD 2,9 τρισ. εν συγκρίσει με το τέλος του 2019.

Ανακοίνωσε μια σειρά έκτακτων πιστωτικών διευκολύνσεων.

Ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να ανακάμψει το 2^ο εξάμηνο του 2020 λόγω της χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων, μετά από μια άνευ προηγουμένου μείωση της οικονομικής δραστηριότητας το 1^ο εξάμηνο του 2020 εξαιτίας της πανδημίας COVID-19

Η έξαρση του COVID-19 και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της εξάπλωσής του, διατάραξαν σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα, ιδιαίτερα στις Ανεπτυγμένες Οικονομίες. Παρά τα σημάδια βελτίωσης που παρατηρήθηκαν τον Μάιο και τον Ιούνιο, όταν οι περιορισμοί στις μετακινήσεις και τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης άρχισαν να αμβλύνονται, η παγκόσμια οικονομία αναμένεται να καταγράψει μια ιστορικά μεγάλη μείωση το πρώτο εξάμηνο του 2020. Ειδικότερα, η οικονομία της Ευρωζώνης εκτιμάται να έχει εισέλθει σε βαθιά ύφεση, με το πραγματικό ΑΕΠ να συρρικνώνεται κατά -8,6% (ετήσια μεταβολή κατά μέσο όρο) στο πρώτο εξάμηνο του 2020 έναντι αύξησης κατά +1,1% ετήσια μεταβολή στο δεύτερο εξάμηνο του 2019. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής («ΗΠΑ»), η οικονομική ανάπτυξη εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά -5,8% ετήσια μεταβολή εν συγκρίσει με την αύξηση κατά +2,2% ετήσια μεταβολή στο δεύτερο εξάμηνο του 2019. Επιπρόσθετα, η οικονομική δραστηριότητα στην Κίνα, όπου η άρση των περιορισμών πραγματοποιήθηκε στο τέλος του πρώτου τριμήνου, αναμένεται να επιβραδυνθεί κατά -2,5% ετήσια μεταβολή στο πρώτο μισό του 2020 από +6% ετήσια μεταβολή στο δεύτερο μισό του 2019.

Η δημοσιονομική πολιτική εκτιμάται πως θα μετριάσει μερικώς την επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών μέσω άμεσων επιστροφών και εκπτώσεων φόρων στα νοικοκυριά, όπως επίσης και μέσω δανείων, επιδοτήσεων και αλλαγών στις φορολογικές διατάξεις για τις επιχειρήσεις. Πράγματι, η δημοσιονομική πολιτική στην Ευρωζώνη εκτιμάται ότι θα είναι έντονα υποστηρικτική το 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας, με τα άμεσα μέτρα δημοσιονομικών δαπανών να ανέρχονται περίπου στο 3% του ΑΕΠ 2019 της Ευρωζώνης, κατά μέσο όρο, και τα μέτρα παροχής ρευστότητας τα οποία περιλαμβάνουν (αναβολές φόρων και κρατικές εγγυήσεις) σε άνω του 20% του ΑΕΠ. Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, η δημοσιονομική πολιτική έχει αποφανθεί σημαντικά υποστηρικτική, όπου βάσει

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
Μετασχηματισμού

της άμεσης δημοσιονομικής επίπτωσης της πράξης «Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security (CARES) Act» για το οικονομικό έτος 2020, να εκτιμάται ότι θα υπερβεί το 5% του ΑΕΠ 2019 των ΗΠΑ.

Στο ίδιο ύψος, η νομισματική πολιτική κατέστη σημαντικά πιο προσαρμοστική, προκειμένου να υποστηρίξει την οικονομική δραστηριότητα. Η Fed μείωσε το επιτόκιο αναφοράς σωρευτικά κατά 150 μονάδες βάσης ("μ.β.") στο εύρος του 0% με 0,25%. Επίσης, από τις αρχές Μαρτίου αγόρασε κρατικά χρεόγραφα ΗΠΑ ύψους περί των USD 1.600 δισ. και ομόλογα ενυπόθητων δανείων ύψους USD 550 δισ. για να υποστηρίξει την ομαλή λειτουργία των εν λόγω αγορών. Συνοπολογίζοντας τις αυξημένες γραμμές ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ μέσω συμφωνιών ανταλλαγής νομισμάτων, ο ισολογισμός της Ομοσπονδιακής Τράπεζας ανερχόταν σε USD 7,1 τρισ. στο τέλος Ιουνίου 2020 (33% του ΑΕΠ του 2019) έναντι USD 4,2 τρισ. στο τέλος του 2019. Επιπρόσθετα, για να στηρίξει την απρόσκοπτη ροή πιστώσεων που είναι κρίσιμη για την οικονομική δραστηριότητα, η Fed ανακοίνωσε μια σειρά έκτακτων πιστωτικών διευκολύνσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται τα προγράμματα «Main Street Lending Program», «Paycheck Protection Program Liquidity Facility», «Municipal Liquidity Facility», «Term Asset-Backed Securities Loan Facility» και δύο προγράμματα διευκόλυνσης εταιρικών χρηματοδοτήσεων με συνολικού ύψους USD 2,6 τρισ.

Η ΕΚΤ με σκοπό να μειώσει την οικονομική επίπτωση της εξάπλωσης του COVID-19, αποφάσισε: i) να εφαρμόσει αισθητά πιο ευνοϊκούς όρους (όσον αφορά το μέγεθος και την τιμολόγηση) για την περίοδο από τον Ιούνιο του 2020 έως και τον Ιούνιο του 2021 στα TLTROs, ii) να διενεργήσει μια νέα σειρά πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης χωρίς ειδικούς όρους (Pandemic Emergency LTROs) μεταξύ Μαΐου και Δεκεμβρίου 2020, iii) να προχωρήσει με επιπρόσθετες αγορές περιουσιακών στοιχείων καθαρού ύψους €120 δισ. έως το τέλος του 2020, επιπλέον των «χωρίς ορίζοντα λήξης» καθαρών αγορών περιουσιακών στοιχείων με ρυθμό €20 δισ. ανά μήνα του προγράμματος «Asset Purchase Program» και iv) να ανακοινώσει ένα νέο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων που θα περιλαμβάνει αξιόγραφα δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, ύψους €750 δισ. PEPP. Τον Ιούνιο, το πρόγραμμα PEPP επεκτάθηκε στα €1.350 δισ. και ο ορίζοντας λήξης των καθαρών αγορών επιμηκύνθηκε τουλάχιστον μέχρι τα μέσα του 2021, ενώ οι επανεπενδύσεις των χρεογράφων που έχουν αποκτηθεί μέσω του PEPP και λήγουν θα πραγματοποιούνται μέχρι τουλάχιστον το τέλος του 2022. Τέλος, η ΕΚΤ ανακοίνωσε τον Απρίλιο ένα εκτενές πλαίσιο μέτρων προσωρινής ελάφρυνσης εξασφαλίσεων, ενώ ο βραχίονας της ΕΚΤ για την Τραπεζική Εποπτεία θα παράσχει προσωρινή χαλάρωση κεφαλαιακών και λειτουργικών εποπτικών απαιτήσεων καθώς και απαιτήσεων ρευστότητας στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ευρωζώνης. Τα κύρια επιτόκια πολιτικής της ΕΚΤ διατηρήθηκαν αμετάβλητα σε 0% (επιτόκιο πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης) και σε -0,5% (επιτόκιο διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων).

Οι χρηματοοικονομικές εξελίξεις οδήγησαν σε έντονη μεταβλητότητα στην πορεία του πρώτου εξαμήνου του 2020. Τα περιουσιακά στοιχεία κινδύνου υπέστησαν μεγάλες απώλειες λόγω ανησυχιών για την ταχεία διάδοση του COVID-19 και την κατάρρευση των τιμών πετρελαίου από τα μέσα Φεβρουαρίου έως τα μέσα Μαρτίου. Ωστόσο, η στροφή των Κεντρικών Τραπεζών προς πιο προσαρμοστικές καταστάσεις, επεκτατική

Οικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

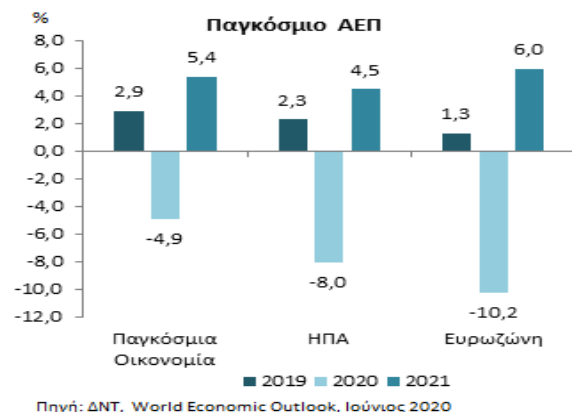
Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

δημοσιονομική πολιτική και η εξομάλυνση της επιδημικής καμπύλης υποστήριξε τη διάθεση ανάληψης κινδύνου από τους επενδυτές στο δεύτερο τρίμηνο. Συνολικά, ο δείκτης Morgan Stanley Capital International All Country World ("MSCI ACWI") υποχώρησε κατά 7,1% σε όρους δολαρίου ΗΠΑ με στοιχεία της 30 Ιουνίου 2020, με σημαντικές διαφορές να καταγράφονται ανάμεσα σε γεωγραφικές περιοχές και κλάδους δραστηριότητας. Η μεταβλητότητα στις μετοχικές αγορές μειώθηκε από τα υψηλά του Μαρτίου, εν τούτοις παραμένει στο 92^ο εκατοστημόριο της κατανομής της από το 1990, με τον δείκτη τεκμαρτής μεταβλητότητας του S&P500 (Vix) στο 30%. Παράλληλα, τα περιθώρια των εταιρικών ομολόγων υψηλής και χαμηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, αν και έχουν συρρικνωθεί σημαντικά, παραμένουν διευρυμένα κατά 50 μ.β. και 280 μ.β. συγκριτικά με την αρχή του έτους. Τέλος, η επεκτατική νομισματική πολιτική σε συνδυασμό με τις εξασθενίζουσες προσδοκίες για την παγκόσμια ανάπτυξη και τον πληθωρισμό, οδήγησε τα ονομαστικά επιτόκια των κρατικών ομολόγων χαμηλότερα κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του έτους κατά 126 μ.β. (επιτόκιο 10-ετούς κρατικού ομολόγου ΗΠΑ) και κατά 27 μ.β (επιτόκιο 10-ετούς κρατικού ομολόγου Γερμανίας) σε 0,66% και σε -0,45%, αντίστοιχα.

Όσον αφορά το υπόλοιπο του 2020, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να ανακάμψει στο δεύτερο μισό του 2020 καθώς οι οικονομίες σταδιακά επανεκκινούν και η κινητικότητα των νοικοκυριών αυξάνεται. Συνολικά, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται σε -4,9% το 2020², ενώ προβλέπεται να αυξηθεί κατά +5,4% το 2021, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο («ΔΝΤ»), αν και υπάρχει μια υψηλότερη-του-συνηθισμένου αβεβαιότητα γύρω από αυτές τις εκτιμήσεις. Η ισορροπία των κινδύνων είναι καθοδική, συμπεριλαμβανοντας μία μεγαλύτερη σε διάρκεια και ένταση κρίση δημόσιας υγείας λόγω του COVID-19 που θα οδηγήσει σε μία εντονότερη του αναμενομένου οικονομική επιβράδυνση παγκοσμίως. Μία επανακλιμάκωση των εμπορικών εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας ή/και επέκταση των εντάσεων ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται επίσης να πλήξει τις οικονομικές προοπτικές. Από την άλλη πλευρά, θετικά νέα στο ιατρικό-φαρμακευτικό πεδίο (εμβόλιο, θεραπείες) δύναται να επιτρέψουν στην οικονομική δραστηριότητα να αυξηθεί ταχύτερα από ότι επί του παρόντος αναμένεται.

Παγκόσμιο ΑΕΠ

² Πηγή: ΔΝΤ, World Economic Outlook, Ιούνιος 2020

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Εγχώρια Οικονομία

Η αιφνίδια εμφάνιση του COVID-19 επηρέασε σημαντικά την οικονομία το 1^ο εξάμηνο του 2020. Πρώτα σημάδια επανάκαμψης τον Ιούνιο 2020

Το ελληνικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,9% ετησίως το 1^ο τρίμηνο του 2020, ενσωματώνοντας τον αρχικό αντίκτυπο της πανδημίας.

Η πλήρης εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων συνέβαλε περαιτέρω σε μια ευρεία συρρίκνωση της δραστηριότητας τον Απρίλιο και το Μάιο του 2020, με πλήθος δεικτών να καταγράφουν μια άνευ προηγουμένου πτώση

Τα στοιχεία για την αγορά εργασίας αρχίζουν να αντανακλούν την επίπτωση της ξαφνικής εμφάνισης της πανδημίας, η οποία θα επιβαρύνει τη χρηματοοικονομική θέση του ιδιωτικού τομέα, παρά τη σημαντική κρατική υποστήριξη.

Η Ελλάδα αντέδρασε άμεσα, ενεργοποιώντας μια δέσμη δημοσιονομικών μέτρων ύψους 9,5% του ΑΕΠ, προκειμένου να αντισταθμίσει τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας.

Η υποστηρικτική στάση της ΕΚΤ και οι επιταχυνόμενες χρηματοοικονομικές εισροές από την ΕΕ θα συμβάλλουν στην ανάκαμψη και θα περιορίσουν το δημοσιονομικό αντίκτυπο.

Το Ταμείο Στήριξης της Ανάκαμψης ("Recovery Fund" ή "Ταμείο Ανάκαμψης") της ΕΕ θα μπορούσε να αποτελέσει τον καταλύτη για μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη και επενδύσεις.

Η πανδημία του COVID-19 διακόπτει την ανάκαμψη της Ελλάδας και δοκιμάζει τις αντοχές της οικονομίας της

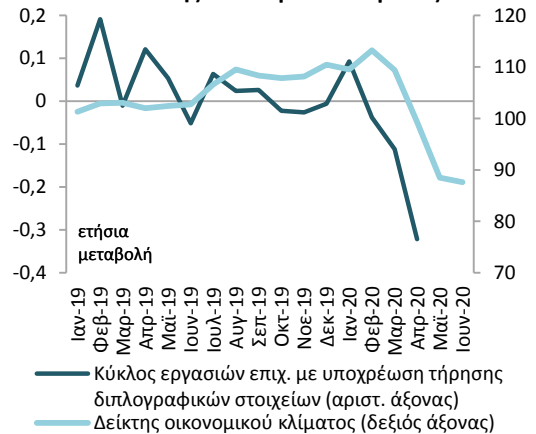
Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 από τα μέσα Μαρτίου του 2020 οδήγησε σε απότομη αύξηση της αβεβαιότητας και στην επιβολή αυστηρών περιοριστικών μέτρων. Αυτοί οι περιορισμοί επιβάρυναν σημαντικά τις οικονομικές συνθήκες, διακόπτοντας την ανάκαμψη της Ελλάδας, σε μια περίοδο που η οικονομία εμφάνιζε σημάδια περαιτέρω βελτίωσης.

Σε αυτό το περιβάλλον, το ΑΕΠ της Ελλάδας συρρικνώθηκε κατά 0,9% ετησίως το 1^ο τρίμηνο του 2020 (-1,6% τριμηνιαία μεταβολή, σε εποχικά προσαρμοσμένους όρους) – σε ένα τρίμηνο που ενσωμάτωνε τον αρχικό αντίκτυπο του COVID-19 – σε σχέση με το μέσο όρο ανάπτυξης της τάξης του 2,0% ετησίως των 6 προηγούμενων τριμήνων. Η πτώση αυτή ήταν αποτέλεσμα της μείωσης των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης (-6,4% και -0,7% ετησίως, αντίστοιχα το 1^ο τρίμηνο του 2020³). Η χαμηλή εγχώρια ζήτηση αντανακλούσε, μεταξύ άλλων, τις επιπτώσεις από την αυξανόμενη αβεβαιότητα και τους περιορισμούς στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα που ενίσχυσαν την προληπτική αποταμίευση και οδήγησαν σε αναστολή των επενδυτικών δαπανών, κυρίως, σε τομείς που επηρεάστηκαν από αυτά τα περιοριστικά μέτρα.

³ Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου, Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, 1^ο Τρίμηνο του 2020, Ιούνιος 2020

Η πλήρης εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων συνέτεινε περαιτέρω σε μια ευρεία συρρίκνωση της δραστηριότητας τον Απρίλιο και Μάιο του 2020. Τα στοιχεία για τον κύκλο εργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων κατέγραψαν μια άνευ προηγουμένου μείωση της τάξης του 32,2% ετησίως τον Απρίλιο, με τους τομείς καταλυμάτων, μεταφορών, καθώς και χονδρικού και λιανικού εμπορίου να υφίστανται απώλειες της τάξης του 92,0%, 65,6% και 28,6% ετησίως, αντίστοιχα, τον ίδιο μήνα.⁴

Κύκλος εργασιών ελληνικών επιχειρήσεων & δείκτης οικονομικού κλίματος

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ. & Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σε αυτό το πλαίσιο, ο όγκος λιανικού εμπορίου και η μεταποιητική παραγωγή μειώθηκαν κατά 23,1%⁵ και 11,3%⁶ ετησίως, αντίστοιχα, τον Απρίλιο του 2020, με τους τομείς τροφίμων και φαρμακευτικών προϊόντων να αποτελούν τους μόνους που επιδεικνύουν ανθεκτικότητα. Παράλληλα, οι διεθνείς αφίξεις στο αεροδρόμιο Αθηνών ελαττώθηκαν κατά 96,7% ετησίως το 2^ο τρίμηνο του 2020 (5,2 εκατομμύρια λιγότερες σε σχέση με το 1^ο εξάμηνο του 2019)⁷. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI) για την Ελλάδα μειώθηκε για 4^ο συνεχή μήνα στο 87,6 τον Ιούνιο του 2020 – μικρότερος κατά 25,6 μονάδες από το υψηλό 19ετίας που σημειώθηκε το Φεβρουάριο του 2020 – παραμένοντας, ωστόσο, σε υψηλότερο επίπεδο από τα χαμηλά του 79,3 και 81,2 που καταγράφηκαν τον Αύγουστο του 2015 και τον Ιούνιο του 2012 αντίστοιχα⁸. Ο τομέας των υπηρεσιών εμφάνισε οξεία επιδείνωση, καθώς οι προοπτικές για τον τουρισμό παραμένουν δυσόπιστες. Ωστόσο, οι δείκτες εμπιστοσύνης στην κατανάλωση και το λιανικό εμπόριο, σε συνδυασμό με το δείκτη PMI στη μεταποίηση και τα δεδομένα Google για την κινητικότητα παρουσιάζουν αυξανόμενα σημάδια βελτίωσης τον Ιούνιο του 2020, επισημαίνοντας μια ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης από τα εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα του Απριλίου-Μαΐου.

⁴ Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Κύκλος Εργασιών Επιχειρήσεων σε Αναστολή Λειτουργίας λόγω της πανδημίας COVID-19, Δελτίο Τύπου, Μάιος 2020

⁵ Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, Δελτίο Τύπου, Απρίλιος 2020

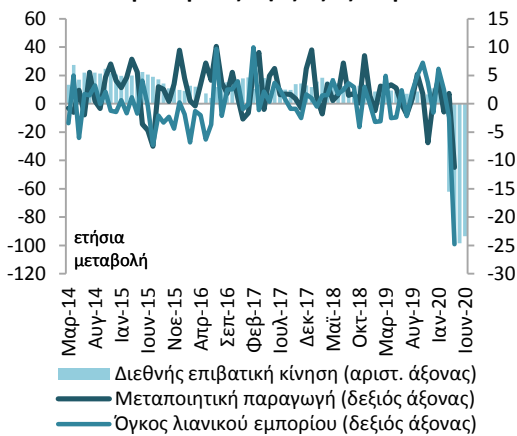
⁶ Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής, Δελτίο Τύπου, Απρίλιος 2020

⁷ Πηγή: Στατιστικά στοιχεία Διεθνούς Αεροδρομίου Αθηνών

⁸ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στοιχεία Ερευνών για επιχειρήσεις και καταναλωτές

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση**Λιανικό εμπόριο, μεταποιητική παραγωγή
& αεροπορικές αφίξεις εξωτερικού**

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ. & Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών

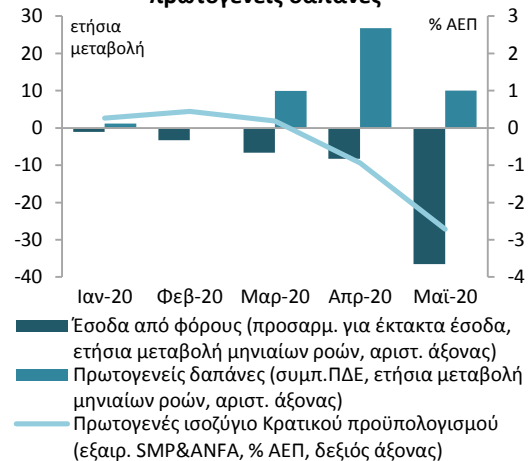
Τα στοιχεία από το πληροφοριακό σύστημα Εργάνη για τις ροές μισθωτής εργασίας έχουν ήδη αρχίσει να αντανάκλουν τον άμεσο αντίκτυπο που είχε η ξαφνική εμφάνιση της πανδημίας στην αγορά εργασίας και κυρίως, στους τομείς υπηρεσιών που είναι, κατά βάση, εντάσεως εργασίας και ιδίως αυτούς που σχετίζονται με τον τουρισμό. Συγκεκριμένα, η καθαρή ροή θέσεων εργασίας το 1^ο εξάμηνο του 2020 εμφανίζει ένα κενό 253.000 θέσεων, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, εξαιτίας, κυρίως, της συρρίκνωσης στις εποχικές προσλήψεις⁹. Αξίζει να σημειωθεί πως η έγκαιρη εισαγωγή ενός νέου συστήματος επιδότησης της απασχόλησης, σε συνδυασμό με την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας στις επιχειρήσεις που τους επιτρέπει να προβούν σε βραχυπρόθεσμες προσαρμογές στους όρους εργασίας – συμπεριλαμβανομένης και της επιλογής για προσωρινή αναστολή της σύμβασης εργασίας – φαίνεται να περιόρισαν τον αριθμό των απολύσεων μέχρι τον Ιούνιο του 2020. Εντούτοις, μια επιδείνωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας, όπως δείχνουν τα στοιχεία από την έρευνα εργατικού δυναμικού, είναι αναπόφευκτη το 3^ο τρίμηνο του 2020, όταν οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμόσουν τις συνθήκες στην υποκείμενη ζήτηση, κυρίως σε τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό.

Τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν στα τέλη Μαρτίου του 2020 μείωσαν σε μεγάλο βαθμό τις απώλειες ανθρώπινων ζωών, επιτρέποντας στην Ελλάδα να άρει το μεγαλύτερο μέρος των περιορισμών από τα τέλη Μαΐου και τον Ιούνιο του 2020, αντίστοιχα.

Μια απότομη αντιστροφή της δημοσιονομικής θέσης καταγράφηκε το 5μηνο του 2020, με τον Κρατικό προϋπολογισμό να εμφανίζει πρωτογενές έλλειμμα (εξαιρουμένων των εσόδων από Securities Market Programme (“SMP”) & Agreement on Net Financial Assets (“ANFA”)) της τάξης του 2,7% του ΑΕΠ από πλεόνασμα 0,1% του ΑΕΠ το 5μηνο του 2019. Μια αύξηση στις πρωτογενείς δαπάνες κατά 10,2% ετησίως ή €1,9 δισ. το 5μηνο του 2020, προκειμένου να ενισχυθούν το διαθέσιμο εισόδημα, η απασχόληση και οι πολιτικές για την υγεία, συνδυάστηκε με την ετήσια μείωση στα φορολογικά έσοδα της τάξης του 11,3% (εξαιτίας της αναστολής πληρωμών φορολογικών υποχρεώσεων και της λειτουργίας των αυτόματων σταθεροποιητών) την ίδια

⁹ Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Πληροφοριακό Σύστημα Εργάνη, Μηνιαία στοιχεία, Ιούλιος 2020

περίοδο¹⁰. Ουσιαστικά, η κυβέρνηση, προκειμένου να ελαττώσει το μέγεθος του υφεσιακού αντίκτυπου στην οικονομία, ανακοίνωσε και εφάρμοσε τους προηγούμενους 4 μήνες, δημοσιονομικά επεκτατικά μέτρα, συνολικής αξίας €17,0 δισ. – αποτελούμενα από €9,3 δισ. σε κοινωνικές μεταβιβάσεις, επιδοτήσεις και φορολογικές ελαφρύνσεις, €3,6 δισ. σε αναστολές πληρωμών φορολογικών υποχρεώσεων και ασφαλιστικών εισφορών και €4,0 δισ. σε μορφή κρατικών δανείων και εγγυήσεων για νέα τραπεζική χρηματοδότηση. Αυτή η δημοσιονομική χαλάρωση υποστηρίχθηκε από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα οποία ανέστειλαν τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ για πρωτογενές πλεόνασμα – σύμφωνα με τους όρους Ενισχυμένης Εποπτείας – στην Ελλάδα το 2020, ως συνέπεια της ενεργοποίησης των όρων που προβλέπονται σε περίπτωση εκτάκτων συνθηκών στο πλαίσιο του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης για όλες τις χώρες, προκειμένου να επιτραπεί η απαραίτητη αύξηση στις κρατικές δαπάνες¹¹.

Πρωτογενές ισοζύγιο, έσοδα από φόρους & πρωτογενείς δαπάνες

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Το 1^ο εξάμηνο του 2020, ολοκληρώθηκαν με επιτυχία δύο εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο της Ελλάδας στο πλαίσιο της Ενισχυμένης Εποπτείας, αναγνωρίζοντας τη συνεχιζόμενη πρόοδο στην εφαρμογή πολιτικών που αυξάνουν την αποτελεσματικότητα, παρόλο που επισημάνθηκαν ορισμένοι τομείς με μικρότερη πρόοδο σε σχέση με την προγραμματισμένη. Το διοικητικό συμβούλιο του ΕΜΣ, κατόπιν της ολοκλήρωσης της Έκθεσης Ενισχυμένης Εποπτείας το Μάιο και της απόφασης του Eurogroup τον Ιούνιο του 2020, ενέκρινε την εκταμίευση των εσόδων από τα κέρδη των SMP & ANFA και την αναστολή της αύξησης του επιτοκιακού περιθωρίου για μέρος των δανείων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ»), συνολικής αξίας €748 εκατ.

Η Ελλάδα έχει ήδη αρχίσει να επωφελείται σε αυξανόμενο βαθμό από τα μέτρα νομισματικής ενίσχυσης της ΕΚΤ, κατόπιν της επαναφοράς των κριτηρίων επιλεξιμότητας των χρεογράφων που εκδίδει το ελληνικό δημόσιο για α) αγορές στο πλαίσιο του REPP και β) για συμμετοχή στις αναθεωρημένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης από την ΕΚΤ Longer-Term

¹⁰ Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού προϋπολογισμού, Μάιος 2020

¹¹ Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Πρόγραμμα Σταθερότητας 2020, Απρίλιος 2020

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Refinancing Operations (“LTROs”) και Targeted Longer-Term Refinancing Operations (“TLTROs”) III. Από το Μάρτιο του 2020, η ΕΚΤ έχει επεκτείνει το πλαίσιο παροχής εξασφαλίσεων για τη συμμετοχή στις LTROs με α) την αποδοχή εξασφαλίσεων και επιπρόσθετων κατηγοριών χρέους, που υποστηρίζονται από εγγυήσεις του δημόσιου τομέα λόγω του COVID-19, β) τη διεύρυνση του καταλόγου των πηγών που επιτρέπεται να αξιολογούν την πιστωτική ποιότητα των πρόσθετων δανειακών απαιτήσεων και γ) τη μείωση των περικοπών αποτίμησης σε σχέση με τον κίνδυνο των πρόσθετων δανειακών απαιτήσεων (ACC) και της συχνότητας υποβολής αναφορών ανά δάνειο, προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες. Εν προκειμένω, έως το Μάιο του 2020 η ΕΚΤ έχει αποκτήσει ελληνικά ομόλογα ύψους €4,7 δισ., από τη στιγμή που εφαρμόστηκε το PEPP στα τέλη Μαρτίου¹², και οι ελληνικές τράπεζες έχουν λάβει χρηματοδότηση €28,1 δισ. από τη συμμετοχή τους στις LTROs¹³. Τα ανωτέρω είχαν ως αποτέλεσμα την πώση των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών ομολόγων τον Ιούνιο του 2020 κοντά στα ιστορικά χαμηλά του Φεβρουαρίου του 2020 (η απόδοση του 10ετούς κρατικού ομολόγου μειώθηκε στο 1,3% τον Ιούνιο του 2020 από 2,1%, κατά μέσο όρο, την περίοδο Μαρτίου-Απριλίου και από 3,9% στις 18 Μαρτίου 2020)¹⁴. Σε αυτό το περιβάλλον, η Ελληνική Δημοκρατία εξέδωσε στις 15 Απριλίου και στις 9 Ιουνίου δύο νέα ομόλογα 7ετούς και 10ετούς διάρκειας, αντίστοιχα, αντλώντας συνολικά €5,0 δισ.¹⁵ Παρά τις ολόενα και αυξανόμενες ανάγκες χρηματοδότησης των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης και τις περιορισμένες εισροές χρηματοδότησης από την ΕΕ το 1ο εξάμηνο του 2020, τα ταμειακά αποθέματα του ελληνικού κράτους αγγίζουν τα €37 δισ. τον Ιούνιο, υποβοηθούμενα από τις νέες εκδόσεις κρατικών ομολόγων.

Η τραπεζική χρηματοδότηση προς τον ελληνικό ιδιωτικό τομέα επιταχύνθηκε περαιτέρω στο 0,7% ετησίως το Μάιο του 2020 από 0,3% ετησίως τον Απρίλιο, κυρίως, λόγω της αύξησης χορήγησης επιχειρηματικών δανείων (4,7% ετησίως), τα οποία διοχετεύθηκαν προς τους κλάδους μεταποίησης, διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εμπορίου και τουρισμού (ετήσιες αυξήσεις 8,9%, 6,6%, 3,2% και 1,7% αντίστοιχα). Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν κατά €4,9 δισ. σωρευτικά το 5μηνο του 2020, με τις καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να συνεισφέρουν €2,6 δισ. και €2,3 δισ. αντίστοιχα¹⁶. Η αύξηση στις επιχειρηματικές καταθέσεις οφείλεται, κυρίως, σε λιγότερες εκροές, εξαιτίας των διευκολύνσεων αποπληρωμής χρέους και της αναστολής στις πληρωμές φορολογικών υποχρεώσεων, καθώς και στην επέκταση των πιστωτικών ορίων προς τις επιχειρήσεις, ενώ η αύξηση στις καταθέσεις των νοικοκυριών την ίδια περίοδο, αντανάκλα την προληπτική αποταμίευση που πραγματοποιήθηκε το διάστημα Μαρτίου-Απριλίου 2020.

Η ανάκαμψη θα υποστηριχθεί από δημοσιονομικά και νομισματικά κίνητρα, την ανάκαμψη της οικονομίας της ευρωζώνης και

την ενεργοποίηση του «Ταμείου Ανάκαμψης» της ΕΕ

Το πλήγμα στην οικονομία μπορεί να αναστραφεί το 2021-2022, υποθέτοντας ότι: α) η πανδημία θα αντιμετωπιστεί επαρκώς το 2020, χωρίς να προκύψει νέο σοβαρό κύμα της νόσου στο δεύτερο εξάμηνο του έτους, και β) η συνεχιζόμενη δημοσιονομική και νομισματική χαλάρωση, σε συνδυασμό με τα μέτρα ρευστότητας, θα στηρίξουν την ανάκαμψη στους περισσότερους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, αποτρέποντας τη μετατροπή της προσωρινής κρίσης ρευστότητας σε ζήτημα φερεγγυότητας για ένα μέρος του ιδιωτικού τομέα. Η μεγαλύτερη ευελιξία στο δημοσιονομικό και εποπτικό πλαίσιο θα διευκολύνει την ομαλή απόσυρση της δημοσιονομικής στήριξης χωρίς να εξασθενήσει η δυναμική της ανάκαμψης το 2021, η οποία αναμένεται να είναι συγχρονισμένη σε όλο τον κόσμο, ενισχύοντας τις εξαγωγές. Τα ειδικά χαρακτηριστικά του ελληνικού δημόσιου χρέους και η αποφασιστική στάση της ΕΚΤ παρέχουν προστασία έναντι των αναταραχών στην αγορά που προκαλούνται από τα αυξανόμενα επίπεδα χρέους παγκοσμίως.

Ο υφεσιακός αντίκτυπος των περιοριστικών μέτρων εκτιμάται ότι έχει κορυφωθεί το 2^ο τρίμηνο του 2020, αλλά η οικονομική δραστηριότητα που σχετίζεται με τον τουρισμό θα υποστεί επιπλέον απώλειες το 3^ο τρίμηνο του 2020, επιβραδύνοντας τον ρυθμό ανάκαμψης. Η ταχεία εφαρμογή των δημοσιονομικών μέτρων, που ανέρχονται περίπου στο 9,5% του ΑΕΠ¹⁷, αναμένεται να μετριάσει τον αντίκτυπο της υγειονομικής κρίσης, υποστηρίζοντας την απασχόληση και το εισόδημα των εργαζομένων, καθώς και τις συνθήκες ζήτησης και ρευστότητας για τον εταιρικό τομέα. Επιπλέον, οι αυξημένες εισροές χρηματοδότησης από την ΕΕ αναμένεται να μειώσουν την πίεση στα δημόσια οικονομικά το 2^ο εξάμηνο του 2020, ενώ η σημαντική υποστήριξη της ανάπτυξης από την προοπτική ενεργοποίησης του «Ταμείου Ανάκαμψης» της ΕΕ για την περίοδο 2021-2024 θα μπορούσε να επιταχύνει την αναστροφή των απωλειών που σημειώθηκαν το 2020 και να ενισχύσει καίρια στοιχεία της δραστηριότητας, όπως επιχειρηματικές και δημόσιες επενδύσεις.

Ωστόσο, η ένταση της κρίσης θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε διαφορετικών ταχυτήτων ανάκαμψη μεταξύ των κλάδων, με τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό, πιθανώς, να υστερούν. Επιπλέον, μια επανεμφάνιση της πανδημίας θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιο μόνιμες προσαρμογές στην κατανάλωση, την παραγωγή και την εφοδιαστική αλυσίδα, δημιουργώντας νέες επενδυτικές ανάγκες και αναδιάρθρωση των οικονομικών τομέων.

Το Μακροοικονομικό Περιβάλλον και ο Τραπεζικός Τομέας στη Βόρεια Μακεδονία¹⁸

¹² Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Δελτία Τύπου

¹³ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Μηνιαία Συνοπτική Λογιστική Κατάσταση, Μάιος 2020

¹⁴ Πηγή: Bloomberg

¹⁵ Πηγή: ΟΑΔΗΧ, Δελτία Τύπου στις 15 Απριλίου και 9 Ιουνίου 2020

¹⁶ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική και Τραπεζική Στατιστική

¹⁷ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Καλοκαιρινές Προβλέψεις, Ιούλιος 2020

¹⁸ Πηγή: Δημοσιευμένα στοιχεία από την Κεντρική Τράπεζα, την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία και το Υπουργείο Οικονομικών και υπολογισμοί της ΕΤΕ

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Η πανδημία COVID-19 επέδρασε αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα και στις επιδόσεις του τραπεζικού τομέα το πρώτο τρίμηνο του 2020

Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε σε 0,2% σε ετήσια βάση το πρώτο τρίμηνο του 2020 από 3,4% το προηγούμενο τρίμηνο, υψηλότερα, ωστόσο, από τον αντίστοιχο ρυθμό στην ΕΕ-27 (μείωση 2,5% σε ετήσια βάση). Πράγματι, η αυξημένη αβεβαιότητα λόγω της έξαρσης του COVID-19 το Μάρτιο και η υιοθέτηση σχετικών περιοριστικών μέτρων επηρέασε αρνητικά την εσωτερική ζήτηση το πρώτο τρίμηνο του 2020, κυρίως τον ακαθάριστο σχηματισμό κεφαλαίου (συμπεριλαμβανομένης της μεταβολής των αποθεμάτων, η οποία εκτιμάται ότι ήταν εντόνως αρνητική). Ο δραστικός μετριασμός της εσωτερικής ζήτησης αντισταθμίστηκε μερικώς από τη βελτίωση των καθαρών εξαγωγών, των οποίων, ωστόσο, η συνεισφορά στην οικονομική ανάπτυξη παρέμεινε αρνητική.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η επιδείνωση των εξωτερικών λογαριασμών ανεκόπη, με το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να σταθεροποιείται στο 2,8% του ΑΕΠ, σε κυλιόμενη βάση 4 τριμήνων, το πρώτο τρίμηνο του 2020. Πράγματι, η ασθενέστερη εσωτερική ζήτηση και οι ευνοϊκές διεθνείς τιμές ενέργειας αντιστάθμισαν τη μείωση της ζήτησης από την ΕΕ, τον κύριο εμπορικό εταίρο της χώρας. Ενθαρρυντικά, η ποιότητα της εξωτερικής χρηματοδότησης βελτιώθηκε, με τις άμεσες ξένες επενδύσεις (οι οποίες δεν συνεπάγονται τη δημιουργία χρέους) να υπερκαλύπτουν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, σε κυλιόμενη βάση 4 τριμήνων, το πρώτο τρίμηνο του 2020 έναντι βαθμού κάλυψης περίπου 90% το 2019.

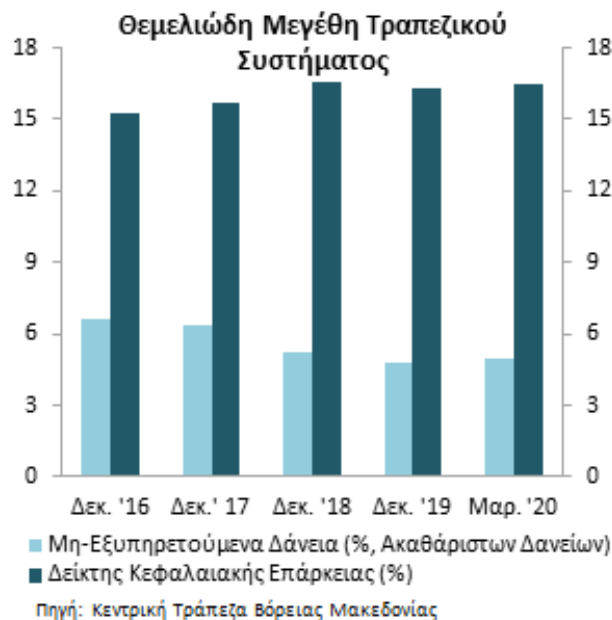
Εν μέσω ενός επιδεινούμενου λειτουργικού περιβάλλοντος, η επίδοση του τραπεζικού συστήματος εξασθένησε το πρώτο τρίμηνο του 2020, αλλά παρέμεινε ισχυρή. Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, τα κέρδη μειώθηκαν στα €75 εκατ. (σε ετησιοποιημένη βάση) το πρώτο τρίμηνο του 2020 από €106 εκατ. το 2019, με τον (ετησιοποιημένο) δείκτη απόδοσης των μέσων ιδίων κεφαλαίων να μειώνεται μεν, αλλά να παραμένει ακόμα ισχυρός, στο 7,5% το πρώτο τρίμηνο του 2020 από 11,7% το 2019. Ο κύριος παράγοντας πίσω από την εξασθένηση της κερδοφορίας ήταν η διαμόρφωση υψηλότερων προβλέψεων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, λόγω της μικρής ανόδου του σχετικού δείκτη (στο ακόμα διαχειρίσιμο επίπεδο του 5,0% των συνολικών δανείων το Μάρτιο του 2020 από 4,8% το Δεκέμβριο του 2019) και των επιδεινούμενων προοπτικών (δείτε παρακάτω). Τα κέρδη προ προβλέψεων παρέμειναν εύρωστα, αντανακλώντας την ισχυρή επέκταση των χορηγήσεων (τα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν κατά 5,9% σε ετήσια βάση το Μάρτιο, με το ρυθμό ανάπτυξης να παραμένει σχεδόν αμετάβλητος με αυτόν του Δεκεμβρίου 2019). Είναι σημαντικό ότι η κεφαλαιοποίηση του τραπεζικού κλάδου παρέμεινε ισχυρή, με το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να ενισχύεται οριακά στο 16,5% το Μάρτιο του 2020.

Μετά από μια σοβαρή ύφεση το δεύτερο τρίμηνο του 2020, η Βόρεια Μακεδονία αναμένεται να ανακάμψει αργά κατά το υπόλοιπο του έτους

Ο αρνητικός αντίκτυπος στην πλευρά της προσφοράς από τα μέτρα περιορισμού του COVID-19 και την αυξημένη

αβεβαιότητα, σε συνδυασμό με τη συνακόλουθη μείωση της ζήτησης, αναμένεται να επιφέρουν ισχυρό χτύπημα στην οικονομική δραστηριότητα το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Υποθέτοντας ότι δεν θα υπάρξει δεύτερο κύμα της πανδημίας, αναμένουμε ότι η οικονομική δραστηριότητα θα ανακάμψει από το τρίτο τρίμηνο του 2020. Τα δημοσιονομικά μέτρα ανακούφισης της Κυβέρνησης θα βοηθήσουν προς τούτο. Τα τελευταία, σε συνδυασμό με την επίδραση των αυτόματων σταθεροποιητών, θα οδηγήσουν το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 7,0% του ΑΕΠ το 2020 από 2,0% το 2019. Συνολικά, αναμένουμε το ΑΕΠ να συρρικνωθεί κατά 4,5% το 2020 έναντι αύξησης 3,6% το 2019.

Πέραν της αβεβαιότητας σχετικά με το εύρος και τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, υπάρχουν επιπρόσθετοι κίνδυνοι όσον αφορά τις προοπτικές της οικονομίας της Βόρειας Μακεδονίας. Σε εγχώριο επίπεδο, οι κίνδυνοι απορρέουν κυρίως από το σχετικά μεγάλο χρέος του επιχειρηματικού τομέα και τη δομικά αδύναμη αγορά εργασίας. Επίσης, ένα ατελέσφορο αποτέλεσμα στις βουλευτικές εκλογές της 15ης Ιουλίου θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της πολιτικής αβεβαιότητας. Από την άλλη πλευρά, μια αναζωπύρωση των εμπορικών εντάσεων παγκοσμίως η οποία θα εμπλέκει και την ΕΕ, τον κύριο εμπορικό εταίρο της Βόρειας Μακεδονίας, θα μπορούσε να θέσει την ανάκαμψη σε κίνδυνο. Θετικό στοιχείο, αποτελεί, ωστόσο, η πρόσφατη εκκίνηση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την ΕΕ, η οποία αναμένεται να προσφέρει ένα σημείο αναφοράς στην άσκηση πολιτικής και ένα ισχυρό κίνητρο επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων, από τη στιγμή που θα αποκατασταθεί η κανονικότητα.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα για το Α' εξάμηνο του 2020

Το Α' εξάμηνο του 2020, τα κέρδη μετά φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε επίπεδο Ομίλου ανήλθαν στα €465 εκατ., αντικατοπτρίζοντας τις ακόλουθες σημαντικές μεταβολές στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων:

- Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 8,1% σε ετήσια βάση ανερχόμενα σε €551 εκατ., αντανakλώντας κυρίως την μείωση των επιτοκιακών εσόδων από δάνεια σε ετήσια βάση λόγω πώλησης δανειακών χαρτοφυλακίων κατά το Δ' τρίμηνο του 2019, καθώς και τη μικρή μείωση των επιτοκίων στα δάνεια.
- Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες αυξήθηκαν κατά 2,8% σε ετήσια βάση ανερχόμενα σε €123 εκατ., αντικατοπτρίζοντας την ισχυρή ανάκαμψη των εσόδων από προμήθειες Λιανικής Τραπεζικής κατά 14,3% σε ετήσια βάση, σχετιζόμενες με προμήθειες καρτών, διαμεσολάβησης και δανειακού χαρτοφυλακίου.
- Τα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις και λοιπά έσοδα επωφελήθηκαν από υψηλά μη επαναλαμβανόμενα κέρδη σχετιζόμενα με την ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου με ένα νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου (€515 εκατ.) καθώς και την πώληση κρατικών ομολόγων (€315 εκατ.).
- Οι λειτουργικές δαπάνες εξαιρουμένων των αποσβέσεων υποχώρησαν κατά 8,1% σε ετήσια βάση, (μειωμένα κατά 8,6% τις δαπάνες προσωπικού και κατά 6,5% τα γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα) αντικατοπτρίζοντας τη στενή παρακολούθηση των λειτουργικών εξόδων και τη μείωση των δαπανών προσωπικού ενσωματώνοντας τη θετική επίπτωση από την επιτυχή ολοκλήρωση Προγράμματος Εθελουσίας Εξόδου του προσωπικού του 2019. Σε ετήσια βάση η μείωση στα λειτουργικά έξοδα αντισταθμίστηκε με τις αυξημένες αποσβέσεις λόγω της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 και την πώληση της Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π. η οποία δεν συμπεριλαμβάνονταν στα αντίστοιχα στοιχεία για το πρώτο εξάμηνο του 2019.
- Οι προβλέψεις για επισφαλή δάνεια ενσωματώνουν τις προβλέψεις απομείωσης ύψους €426 εκατ. σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19 το Α' εξάμηνο 2020. Οι συνολικές προβλέψεις για επισφαλή δάνεια ανέρχονται σε €562 εκατ.
- Το κόστος πιστωτικού κινδύνου διαμορφώθηκε σε 241 μ.β. για το Α' εξάμηνο του 2020 λόγω των προβλέψεων απομείωσης ύψους €426 εκατ. σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19. Το κόστος πιστωτικού κινδύνου εξαιρουμένων των εν λόγω προβλέψεων ανήλθε σε 94 μ.β.

Τα Οργανικά λειτουργικά κέρδη του Α' εξαμήνου 2020 αυξήθηκαν κατά 21,4% σε ετήσια βάση, ενώ στο Β' τρίμηνο του 2020 σε τριμηνιαία βάση μειώθηκαν κατά 4,1% λόγω των μειωμένων οργανικών εσόδων στο Β' τρίμηνο του 2020 ενσωματώνοντας τη μέγιστη επιρροή της πανδημίας COVID-19.

Εξέλιξη Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

- Το ύψος των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων σε επίπεδο Τράπεζας ανήλθε σε €10,3 δισ., καταγράφοντας μείωση ύψους €0,5 δισ. στο πρώτο εξάμηνο του 2020.
- Ο δείκτης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων στην Ελλάδα μειώθηκε σε 30,9% σε σχέση με το 32,2% το Δεκέμβριο του 2019.

Η μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων συνεχίστηκε κατά το Β' τρίμηνο 2020 (-€0,3 δισ. σε τριμηνιαία βάση), αντανakλώντας οργανικές ενέργειες, παρά την προσωρινή διακοπή των ρευστοποιήσεων ενεχθρών.

- Ο δείκτης κάλυψης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων στην Ελλάδα ανήλθε σε 56,9%, σε σχέση με το 53,2% το Δεκέμβριο του 2019.
- Ο δείκτης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων και ο δείκτης κάλυψης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων του Ομίλου το πρώτο εξάμηνο του 2020 ανήλθε σε 29,9% και 57,2% αντίστοιχα.

Αύξηση των καταθέσεων στην Ελλάδα κατά 2,4% σε ετήσια βάση

- Οι καταθέσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά €1,0 δισ. κυρίως λόγω των αυξημένων υπολοίπων σε καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου κατά €1,7 δισ. λόγω της μείωσης της κατανάλωσης εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού μερικώς αντισταθμισμένα από μειωμένες προθεσμιακές καταθέσεις κατά €0,7 δισ.

Ο Δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CET1) ανήλθε σε 14,8%

- Στο Α' εξάμηνο ο δείκτης CET1 και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας διαμορφώθηκαν σε 14,8% και 15,8% αντίστοιχα, υπερβαίνοντας σημαντικά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις βάσει του Εποπτικού Ελέγχου και Διαδικασίας Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP) για το 2020 του 11,5% (από 14,0% μετά τα μέτρα ελάφρυνσης κεφαλαίου).
- Ο δείκτης CET1 ενσωματώνοντας την πλήρη επίδραση του ΔΠΧΑ 9 διαμορφώθηκε σε 11,8%.

€ εκατ.	Α' εξάμηνο 2020	Α' εξάμηνο 2019	Δ	Β' τρίμηνο 2020	Α' τρίμηνο 2020	Δ
Καθαρά έσοδα από τόκους	551	600	(8,1)%	273	278	(2,0)%
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	123	120	2,8%	57	66	(14,0)%
Οργανικά έσοδα	674	720	(6,3)%	330	344	(4,3)%
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου και λοιπά έσοδα	786	146	>100%	12	774	(98,4)%
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.460	866	68,7%	342	1.119	(69,4)%
Λειτουργικές δαπάνες	(406)	(410)	(0,9)%	(199)	(208)	(4,4)%
Οργανικά κέρδη/ (ζημιές) προ προβλέψεων	268	310	(13,5)%	131	136	(4,1)%
Κέρδη/ (ζημιές) προ προβλέψεων	1.054	456	>100%	143	911	(84,3)%
Προβλέψεις για επισφαλή δάνεια	(136)	(201)	(32,3)%	(66)	(70)	(4,9)%
Προβλέψεις σχετιζόμενες με την πανδημία του κορωνοϊού	(426)	-	-	(10)	(416)	(97,6)%
Οργανικά λειτουργικά κέρδη	132	109	21,4%	65	67	(3,4)%
Λειτουργικά κέρδη	492	255	93,2%	67	425	(84,2)%
Λοιπά προβλέψεις	(19)	(2)	>100%	(6)	(14)	(58,0)%
Κέρδη προ φόρων	472	253	87,1%	61	411	(85,1)%
Φόροι	(8)	(8)	(1,3)%	(3)	(4)	(22,7)%
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	465	245	90,0%	58	407	(85,8)%
Κέρδη/(ζημιές) από διακοπές Κόστος Προγράμματος Εθελουσίας και	14	111	(87,6)%	10	3	>100%
λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έσοδα ³	(99)	(105)	(6,0)%	(3)	(95)	(96,8)%
ΛΕΠΕΤΕ	(19)	-	-	(9)	(10)	-
Δικαιώματα μειωψήφιας	(1)	(18)	-94,4%	-	(1)	-100,0%
Κέρδη περιόδου	360	233	54,7%	56	304	(81,4)%

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

¹ Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα κέρδη σχετιζόμενα με την ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου με ένα νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου (€515 εκατ.) εξαιρουμένων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

² Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα κέρδη από την αντικατάσταση της Συμφωνίας Ανταλλαγής Επιτοκίων με ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου (€65 εκατ.) εξαιρουμένων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και από την πώληση του Grand Hotel (€30 εκατ.).

³ Τα έξοδα αναδιοργάνωσης και λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έξοδα περιλαμβάνουν το κόστος του Προγράμματος Εξόδου Εθελουσίας Προσωπικού ποσού €90 εκατ. (Α' εξάμηνο 2019: €94 εκατ.), έξοδα αναδιοργάνωσης ποσού €4 εκατ. (Α' εξάμηνο 2019: €11 εκατ.) και λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έξοδα ποσού €5 εκατ. (Α' εξάμηνο 2019: Μηδέν).

	A' εξάμηνο 2020	A' εξάμηνο 2019	Δ	B' τρίμηνο 2020	A' τρίμηνο 2020	Δ
Κερδοφορία						
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (μ.β.)	226	269	-43 bps	216	236	-20 bps
Κόστος πιστωτικού κινδύνου (μ.β.)	241	134	+106 bps	106	670	-565 bps
Κόστος πιστωτικού κινδύνου εξαιρουμένων των προβλέψεων απομείωσης σχετιζόμενες με την πανδημία του κορωνοϊού (μ.β.)	94	134	-40 bps	92	96	-5 bps
Κόστος πιστωτικού κινδύνου σχετιζόμενο με την πανδημία του κορωνοϊού (μ.β.)	147	n/a		14	573	-559 bps
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο προσαρμοσμένο στον κίνδυνο (μ.β.) ⁽¹⁾	132	135	-3 bps	124	140	-15 bps
Ρευστότητα	30.06.20	31.12.19	Δ	31.03.20	Δ	
Δάνεια (μετά προβλέψεων) προς καταθέσεις	64,5%	66,8%	-2 ppts	70,0%	-5 ppts	
Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας LCR	216,3%	207,3%	+9 ppts	143,9%	72 ppts	
Κεφαλαιακή Επάρκεια	30.06.20	31.12.19				
Δείκτης CET1	14,8%	16,0%				
Σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού (έδισ.)	36,0	37,3				SREP 2019 / 2020 : 10.25% / 8.00% ⁽²⁾

⁽¹⁾ Προσαρμοσμένο ως το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο πλην του κόστους πιστωτικού κινδύνου εξαιρουμένων των προβλέψεων απομείωσης σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19.

⁽²⁾ Μετά τα μέτρα για την ελάφρυνση κεφαλαίου.

Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ρευστότητα

Την 30 Ιουνίου 2020, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ αυξήθηκε κατά €8,3 δισ. μέσω πράξεων TLTROs και ανήλθε σε €10,5 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €2,2 δισ. από TLTROs). Επιπρόσθετα, την 30 Ιουνίου 2020, η Τράπεζα είχε συνάψει συμβάσεις διαπραγματικών συναλλαγών (repos) με Πιστωτικά Ιδρύματα («Π.Ι.») του εξωτερικού ύψους €0,5 δισ., ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας αξίας σε μετρητά ύψους €15,2 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας, με τους δείκτες ρευστότητας LCR και NSFR επίπεδα άνω του 100%.

Κεφαλαιακή Επάρκεια

Την 30 Ιουνίου 2020, ο CET1 και ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε 14,8% και 15,8% αντίστοιχα (συμπεριλαμβανομένων των κερδών της περιόδου: 15,9% και 16,9% αντίστοιχα), υπερβαίνοντας τον δείκτη Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για το 2020 ποσοστού 11,5% όπως έχει τροποποιηθεί λόγω COVID-19 μετά τα μέτρα για την ελάφρυνση κεφαλαίου (βλ. Σημείωση 19 των Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων).

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για την Τράπεζα ισχύει η αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής της δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη:

- (α) την τρέχουσα χρηματοδότηση από την ΕΚΤ αποκλειστικά μέσω των TLTROs και την τρέχουσα πρόσβαση στις διευκολύνσεις χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος με σημαντικά πλεονάσματα εγγυήσεων, καθώς και τους Δείκτες LCR και NSFR, οι οποίοι είναι αρκετά πάνω από το ελάχιστο εποπτικό όριο του 100%,
- (β) τον δείκτη CET1 του Ομίλου κατά την 30 Ιουνίου 2020, ο οποίος υπερέβη τον OCR, και
- (γ) την αντιμετώπιση της άνευ προηγουμένου κρίσης της πανδημίας COVID-19 από τις ευρωπαϊκές και τις ελληνικές αρχές για την παροχή υποστήριξης με φορολογικά και οικονομικά μέτρα ελάφρυνσης (βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19»).

Πληροφορίες για τις τάσεις

Το 2020 θα είναι μια χρονιά έντονης αβεβαιότητας, κυρίως γύρω από το μέγεθος της ύφεσης. Οι επίσημες προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα εκτιμούν μια βαθιά ύφεση – με μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των περιφερειών – η οποία αναμένεται να ακολουθηθεί από μια σχετικά έντονη ανάκαμψη το 2021. Σε αυτό το πλαίσιο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ευρωπαϊκή οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8,7% ετησίως το 2020 και εν συνεχεία να ανακάμψει κατά 6,1% ετησίως το επόμενο έτος, ενώ το ελληνικό ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 9,0% ετησίως το 2020 και να αυξηθεί κατά 6,0% ετησίως το 2021 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θερινές (ενδιάμεσες) Προβλέψεις, Ιούλιος 2020).

Όσον αφορά τις θετικές εξελίξεις στην Ελλάδα, η επιτυχημένη στρατηγική διαχείρισης της κρίσης του COVID-19, είχε ως αποτέλεσμα την ταχεία εξομάλυνση της καμπύλης της πανδημίας, όπου επέτρεψε στην Ελλάδα να προχωρήσει σε έγκαιρη άρση των περιοριστικών μέτρων το Μάιο και τον Ιούνιο του 2020. Ένα υποσύνολο οικονομικών δεικτών υψηλής συχνότητας έχει ήδη ανταποκριθεί θετικά, υποδεικνύοντας ανάκαμψη τον Ιούνιο του 2020. Επιπρόσθετα η Ελληνική κυβέρνηση ενεργοποίησε ένα πακέτο δημοσιονομικής πολιτικής και στήριξης της ρευστότητας για την στήριξη της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών μέτρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης του COVID-19»).

Η Τράπεζα, σε συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση, θα συνεχίσει να στηρίζει τις επιχειρήσεις που θα χρειαστούν χρηματοδότηση για να προσπεράσουν το σκόπελο των επιπτώσεων της πανδημίας, βάσει των τριών ακόλουθων πυλώνων:

Ο πρώτος πυλώνας στήριξης αφορά τις διευθετήσεις των υφιστάμενων δανείων. Πιο συγκεκριμένα, η στήριξη έρχεται κυρίως μέσω του αναστολής πληρωμής δόσεων, μέχρι το τέλος του 2020, και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως είναι ο ξενοδοχειακός κλάδος και το 2021.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Ο δεύτερος πυλώνας στήριξης αφορά το πρόγραμμα ΤΕΠΙΧ II, που στοχεύει κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις.

Ο τρίτος βασικός πυλώνας στήριξης είναι το πρόγραμμα χρηματοδότησης της ΕΑΤ το οποίο επιτρέπει στις τράπεζες να δώσουν νέο κεφάλαιο κίνησης με εγγύηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσω των προγραμμάτων της ΕΑΤ αλλά και των λοιπών δράσεων που έχει δρομολογήσει η Τράπεζα, μέχρι το τέλος του έτους οι εκταμιεύσεις αναμένεται να φθάσουν άνω των €4 δισ., εξαιρουμένων των ανανεώσεων ορίων, εκ των οποίων σημαντικό μέρος θα διοχετευθεί το δεύτερο εξάμηνο σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα θα συμμετάσχει και στα επόμενα προγράμματα στήριξης που θα ανακοινώσει η κυβέρνηση, όπως η επιδότηση των δόσεων των δανείων α' κατοικίας και οι επόμενες φάσεις του Ταμείου Εγγυοδοσίας της ΕΑΤ.

Τέλος, η Τράπεζα στηρίζει τους πελάτες της, επιχειρήσεις και ιδιώτες, ώστε να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στην τρέχουσα περίοδο των έντονων προκλήσεων.

Σημειώνεται ότι, η πανδημία επιτάσσει την αλλαγή των προτεραιοτήτων βραχυπρόθεσμα, και αλλάζει ριζικά τον τρόπο λειτουργίας της Τράπεζας και του Ομίλου πιο μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αυτό συμβάλλει, στην δυσχερή παρούσα περίοδο, όχι μόνο να συνεχίζουμε να επικεντρωνόμαστε στους βασικούς άξονες του προγράμματος μετασχηματισμού μας (βλ. «Το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού»), αλλά και να επιταχύνουμε την προσπάθεια μας. Στο πλαίσιο αυτό οι ακόλουθες προτεραιότητες είναι διακριτές:

Πρώτον, η εξυγίανση του ισολογισμού της Τράπεζας με τη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων να παραμένει από τους πρωταρχικούς μας στόχους. Μία τράπεζα εξυγιασμένη, με χαμηλό δείκτη Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, είναι προϋπόθεση για την τελική επιστροφή κανονικότητας. Στο β' εξάμηνο του 2020, αναμένεται η εκκίνηση της διαδικασίας της τιτλοποίησης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (Project Frontier). Με όριο άνω των €6 δισ., η επιτυχημένη ολοκλήρωση του Project Frontier θα μειώσει τα υφιστάμενα υπόλοιπα των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων της ΕΤΕ ύψους €10,1 δισ. κατά το ήμισυ και πλέον. Κεφαλαιοποιώντας την ενισχυμένη οργανική μας κερδοφορία, θα απορροφηθούν οι απαιτούμενες προβλέψεις, θέτοντας ως στόχο την ολοκλήρωση της συναλλαγής το α' εξαμήνου του 2021.

Στις αρχές του 2020, η ανταλλαγή των τριών υφιστάμενων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που κατείχε η Τράπεζα με ένα νέο ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου είχε θετική επίδραση για την Τράπεζα καταγράφοντας κέρδος €515 εκατ. (βάσει της λογιστικής αξίας των υφιστάμενων ομολόγων) ως αποτέλεσμα της πρόσφατης μείωσης του περιθωρίου δανεισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, εξασφαλίζοντας σταθερή πηγή επιτοκιακού εσόδου με πραγματικό επιτόκιο 2,5%. Η εν λόγω συναλλαγή, παράλληλα με το λειτουργικό κέρδος, προσέφερε στην Τράπεζα ένα σημαντικό κεφαλαιακό απόθεμα. Σε περίπτωση που, βάσει της καλύτερης δυνατής εκτίμησης της Διοίκησης, απαιτείται περαιτέρω διενέργεια προβλέψεων ΑΠΖ για την ολοκλήρωση της διαδικασίας τιτλοποίησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, η Τράπεζα θα έχει ακόμη επαρκείς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας.

Δεύτερον, η ψηφιακή τραπεζική θα συνεχίσει να εξελίσσεται ραγδαία. Θα προσφέρει ευελιξία, αμεσότητα και ασφάλεια στους πελάτες. Οι απλές συναλλαγές, αλλά και πωλήσεις απλών

προϊόντων, θα μεταφέρονται σε εναλλακτικά κανάλια εξυπηρέτησης. Κατά συνέπεια, αναπόφευκτα οδηγούμαστε στην επανεξέταση του μοντέλου λειτουργίας των καταστημάτων, τάση που έχει επιταχυνθεί λόγω COVID-19.

Τρίτον, θα εμφανιστεί, ένα νέο, πιο αποτελεσματικό λειτουργικό μοντέλο για τις επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένων και των τραπεζών. Η εξ' αποστάσεως εργασία θα παραμείνει σε σημαντικό βαθμό ως επιλογή τρόπου εργασίας και θα αποτελέσει τη βάση για τη διαμόρφωση ενός πιο ευέλικτου πλαισίου λειτουργίας.

Τέλος, η κρίση COVID-19 θα επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία, τις οποίες θα αξιοποιήσουν όσοι επιδείξουν την απαιτούμενη ευελιξία και ικανότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος μετασχηματισμού της Τράπεζας αποτελεί ένα σημαντικό επιπρόσθετο συγκριτικό πλεονέκτημα.

Άλλα γεγονότα

Ακύρωση καλυμμένων ομολογίων

Την 19 Μαρτίου 2020 η Τράπεζα προέβη σε μερική ακύρωση επιπλέον €100 εκατ. καλυμμένων ομολογίων της Σειράς 9.

Brexit

Την 29 Ιανουαρίου 2020 η πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επικύρωσε τη συμφωνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Το διάστημα μεταξύ της 2 Φεβρουαρίου και της 31 Δεκεμβρίου 2020 καθορίστηκε ως μεταβατική περίοδος. Ο Όμιλος έχει περιορισμένη δραστηριότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

IBOR-Τροποποίηση

Στις 27 Ιουλίου 2020, η μεθοδολογία προεξόφλησης των σε Ευρώ επιτοκίων παραγώγων («interest rate swap») που εκκαθαρίζονται από το London Clearing House ("LCH"), από τη EUREX και τη Chicago Mercantile Exchange ("CME") άλλαξε από Euro overnight index average ("EONIA") σε Euro short-term rate ("€STR"). Ως αποτέλεσμα της αλλαγής καμπύλης προεξόφλησης, μεταβλήθηκε η εύλογη αξία των παραγώγων και παράλληλα έγινε μία αντισταθμιστική πληρωμή ή είσπραξη μετρητών προς ή από τα αντίστοιχα χρηματιστήρια, ώστε να μην υπάρχει μεταφορά αξίας. Η αλλαγή καμπύλης προεξόφλησης δεν έχει επίπτωση στα αποτελέσματα της Τράπεζας και του Ομίλου.

Σημαντικότερες Εξελίξεις	Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19	Πρόγραμμα Μετασχηματισμού	Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση	Διαχείριση Κινδύνου	Εταιρική Διακυβέρνηση
-----------------------------	-------------------------------------	------------------------------	--	---------------------	--------------------------

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, πρέπει να αναφέρονται οι πάσης φύσεως συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο ΔΛΠ 24 «Συνδεδεμένα Μέρη», που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της οικονομικής χρήσης που έληξε 30 Ιουνίου 2020. Επίσης, απαιτείται από τα παραπάνω στοιχεία, να παρατίθενται διακριτά, οι συνολικές αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών της Διοίκησης, καθώς και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. τη Σημείωση 18 των Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Αναφορικά με τις συναλλαγές με το κυριότερο μέτοχο της Τράπεζας, το ΤΧΣ, εκτός από τις κοινές μετοχές που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνται από το ΤΧΣ, δεν υπάρχουν σημαντικά υπόλοιπα ή άλλες συναλλαγές. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι συναλλαγές της Τράπεζας με τις θυγατρικές της, ενώ δεν υπάρχουν σημαντικές συναλλαγές με τις συγγενείς.

Θυγατρικές

(€ εκατ.)	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξεως (Καθαρό υπόλοιπο)
Εθνική Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.	1	98	1	-	28
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ	1	25	2	-	-
Εθνική Leasing Α.Ε.	534	64	5	-	151
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	-	1	-	-	-
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	1	32	-	1	-
NBG Greek Fund Ltd	-	8	-	-	-
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) Ltd*	6	175	-	2	4
NBG Management Services Ltd	2	-	-	-	-
Stopanska Banka A.D.-Skopje	4	-	1	-	-
NBG International Ltd	-	18	-	-	-
NBG Finance Plc	-	55	-	-	-
NBG Asset Management Luxembourg S.A.	-	-	-	-	-
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» (Όμιλος)*	49	346	9	3	6
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	-	-	-	-	-
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	-	-	-	-	-
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	-	-	-	-	-
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	-	-	-	-	-
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	-	-	-	-	-
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	-	-	-	-	-
NBG International Holdings B.V.	-	4	-	-	-
NBG Leasing IFN S.A.	5	-	1	1	-
NBG Finance (Dollar) Plc	-	280	-	-	-
NBG Finance (Sterling) Plc	-	114	-	-	-
NBG Bank Malta Ltd	40	82	-	1	36
Εθνική Factors Α.Ε.	386	32	5	-	392
ARC Management One SRL (Special Purpose Entity)	-	-	-	-	-
ARC Management Two EAD (Special Purpose Entity)	-	-	-	-	-
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ.	-	1	-	-	-
I-BANK DIRECT Α.Ε.	-	1	-	-	-
Probank Leasing Α.Ε.	49	8	1	-	-
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	-	1	-	-	-
Bankteco EOOD	-	-	-	-	-
CAC Coral Limited*	98	-	1	-	26
Total	1.176	1.345	26	8	643

* Θυγατρικές προοριζόμενες προς πώληση.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση**Διαχείριση Κινδύνου**Εταιρική
Διακυβέρνηση

Διαχείριση Κινδύνων

Διαχείριση Κινδύνων

Ο Όμιλος, ως ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος λειτουργεί σε ένα ταχέως αναπτυσσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αναγνωρίζει την έκθεση του στους κινδύνους των τραπεζών και την ανάγκη να διαχειριστεί αποτελεσματικά αυτούς τους κινδύνους. Η διαχείριση και ο έλεγχος των κινδύνων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της δέσμευσης του Ομίλου να διατηρήσει τις αναμενόμενες αποδόσεις στους μετόχους

Πιστωτικός Κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε συμβατική του υποχρέωση. Προέρχεται από τις δανειοδοτικές δραστηριότητες, καθώς και άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες του Ομίλου σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Αυτός είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται ξεχωριστά από την Τράπεζα και από κάθε μία από τις θυγατρικές της και συντονίζεται από την Διεύθυνση Ελέγχου & Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου.

Οι πιστοδοτικές λειτουργίες του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- κριτήρια πιστοδοτήσεων, τα οποία προσδιορίζονται ανάλογα με τη συγκεκριμένη αγορά που στοχοθετείται, τους δανειολήπτες ή αντισυμβαλλόμενους, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης και της πηγής αποπληρωμής της,
- όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα, όλων των διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο,
- θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων καθώς και αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- καταγεγραμμένες πολιτικές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων,
- εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνων,
- συστήματα πληροφορικής και αναλυτικές τεχνικές που εξασφαλίζουν τη μέτρηση των εγγενών πιστωτικών κινδύνων για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι δικλείδες ασφαλείας του Ομίλου για τις διαδικασίες που αφορούν στην παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου, περιλαμβάνουν:

- κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων,
- τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων,
- ανεξάρτητο, περιοδικό έλεγχο των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων από τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα / υποδείγματα που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

Επιπλέον η Διεύθυνση Ελέγχου & Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου αξιολογεί και παρακολουθεί τον πιστωτικό κίνδυνο σε διαρκή βάση μέσα από τις πιστωτικές πολιτικές, εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης, καθώς και πληροφορικά συστήματα και τεχνικές ανάλυσης που επιτρέπουν την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου που ενσωματώνεται σε όλες τις σχετικές δραστηριότητες. Ως αποτέλεσμα, ο Όμιλος επιτυγχάνει την ενεργή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου μέσω:

- της εφαρμογής κατάλληλων ορίων πιστωτικού ανοίγματος έναντι μεμονωμένων πιστούχων, ομίλων πιστούχων,
- της χρήσης τεχνικών περιορισμού του πιστωτικού κινδύνου,
- της προσαρμογής της τιμολόγησης των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών, αναλόγως τον κίνδυνο,
- τυποποιημένης διαδικασίας επικύρωσης, που περιλαμβάνει όλα τα υποδείγματα αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου και διενεργείται από τον ανεξάρτητο Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων της Τράπεζας.

Οι Πιστωτικές Πολιτικές για τα Επιχειρηματικά Χαρτοφυλάκια καθώς και τα Χαρτοφυλάκια Λιανικής της Τράπεζας και των Θυγατρικών της («οι Θυγατρικές») ορίζουν τα ελάχιστα πιστωτικά κριτήρια, παρουσιάζουν τις θεμελιώδεις πολιτικές, διαδικασίες και κατευθυντήριες γραμμές για τον εντοπισμό, μέτρηση, έγκριση, παρακολούθηση και διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου που αφορά στο Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο και στο Χαρτοφυλάκιο Λιανικής τραπεζικής τόσο για την Τράπεζα όσο και για τον Όμιλο συνολικά.

Η Πιστωτική Πολιτική για το Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου («ΕΔΚ»), κατόπιν πρότασης του Γενικού Διευθυντή

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Διαχείριση Κινδύνων («CRO») προς την ΕΔΚ και την Ανώτατη Εκτελεστική Επιτροπή. Η Πιστωτική Πολιτική επισκοπείται σε ετήσια τουλάχιστον βάση και αναθεωρείται όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο και σε κάθε περίπτωση κάθε δύο χρόνια.

Η Πιστωτική Πολιτική κάθε Θυγατρικής εγκρίνεται από τα αρμόδια τοπικά Διοικητικά Συμβούλια/ Επιτροπές, ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Στελεχών ή Οργάνων των Θυγατρικών, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Τράπεζας και τις διατάξεις των Πιστωτικών Πολιτικών. Κάθε πρόταση πρέπει να φέρει την εκ των προτέρων συγκατάθεση του Γενικού Διευθυντή Πίστης («CCO») ή του Επικεφαλής της Διεύθυνσης Πίστης Λιανικής του Ομίλου ή του Επικεφαλής της Διεύθυνσης Διεθνούς Επιχειρηματικής Πίστης του Ομίλου ανάλογα με το χαρτοφυλάκιο, σε συνεργασία με τον Επικεφαλής της Διεύθυνσης Ελέγχου & Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου για θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Οι Πιστωτικές Πολιτικές των Θυγατρικών επισκοπούνται σε ετήσια τουλάχιστον βάση και αναθεωρούνται όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο και σε κάθε περίπτωση κάθε δύο χρόνια.

Με την εφαρμογή της Πιστωτικής Πολιτικής για το Χαρτοφυλάκιο Λιανικής Τραπεζικής διενεργείται αποτελεσματικά η αξιολόγηση και εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου, τόσο για νέα όσο και για τα υφιστάμενα προϊόντα. Η Ανώτατη Διοίκηση της Τράπεζας ενημερώνεται τακτικά για όλες τις πτυχές της πιστωτικής πολιτικής. Όποτε κριθεί απαραίτητο, καθορίζονται διορθωτικές ενέργειες και σχέδιο δράσης προκειμένου να λυθούν τυχόν προβλήματα εντός του Πλαισίου Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων και του στρατηγικού προσανατολισμού της Τράπεζας. Η Πιστωτική Πολιτική Λιανικής Τραπεζικής της Τράπεζας εγκρίνεται και δύναται να τροποποιηθεί ή να αναθεωρηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και υπόκειται σε περιοδική αναθεώρηση. Η Πιστωτική Πολιτική Λιανικής Τραπεζικής επισκοπείται σε ετήσια βάση και αναθεωρείται όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο και σε κάθε περίπτωση κάθε δύο χρόνια. Όλες οι εγκεκριμένες αλλαγές, ενσωματώνονται και στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής.

Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο υφιστάμενος ή ενδεχόμενος κίνδυνος επί των αποτελεσμάτων και του κεφαλαίου λόγω δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια, στις τιμές μετοχών και εμπορευμάτων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς και στη μεταβλητότητα αυτών. Ο Όμιλος διατηρεί ήπια συναλλακτική δραστηριότητα, με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας του και την παροχή υπηρεσιών προς την πελατεία του. Η δραστηριότητα αυτή συνεπάγεται την ανάληψη κινδύνου αγοράς, τον οποίο ο Όμιλος εντοπίζει, εκτιμά, παρακολουθεί και διαχειρίζεται αποτελεσματικά μέσα από ένα πλαίσιο αρχών, διαδικασιών μέτρησης και ορίων, το οποίο διέπει όλες του τις συναλλαγές. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για τον Όμιλο είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Επιτοκιακός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημίας στο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια και/ή στην υποκείμενη μεταβλητότητά τους και πηγάζει, κυρίως, από τις συναλλαγές σε παράγωγα επιτοκιακά προϊόντα, εξωχρηματιστηριακά και διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές, καθώς και στα χρεόγραφα του εμπορικού χαρτοφυλακίου και των διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και για ενδεχόμενη πώληση.

Σε επίπεδο Ομίλου, η σημαντικότερη πηγή επιτοκιακού κινδύνου είναι η Τράπεζα. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα δραστηριοποιείται στην αγορά εξωχρηματιστηριακών παράγωγων προϊόντων, κυρίως μέσω της σύναψης συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων στο ίδιο ή διαφορετικό νόμισμα, καθώς και άλλων συναλλαγών απλής και σύνθετης δομής. Οι ανωτέρω συμβάσεις χρησιμοποιούνται τόσο ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου, όσο και για την αποκόμιση κερδών. Επιπλέον, η Τράπεζα αναλαμβάνει θέσεις σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης επί χρεογράφων και επιτοκίων, κυρίως για σκοπούς αντιστάθμισης και σε μικρότερο βαθμό για την αποκόμιση κερδών. Τέλος, η Τράπεζα διατηρεί χαρτοφυλάκιο σε έντοκα γραμμάτια και ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και κρατικά ομόλογα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε εκδόσεις του ΕΤΧΣ, καθώς και περιορισμένες θέσεις σε ελληνικές και διεθνείς εταιρικές εκδόσεις. Ο επιτοκιακός κίνδυνος του εμπορικού χαρτοφυλακίου έχει μειωθεί σημαντικά λόγω της απομόχλευσης του χαρτοφυλακίου επιτοκιακών παραγώγων, ενώ παράλληλα η Τράπεζα εισέρχεται σε σχέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, προκειμένου να περιορίσει τον επιτοκιακό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και για ενδεχόμενη πώληση.

Μετοχικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που σχετίζεται με την πιθανή ζημιά στο χαρτοφυλάκιο μετοχών και μετοχικών παραγώγων του Ομίλου λόγω μεταβολών στις τιμές των μετοχών και των μετοχικών δεικτών και/ή στην υποκείμενη μεταβλητότητα τους. Ο Όμιλος διατηρεί περιορισμένο χαρτοφυλάκιο μετοχών, η πλειοψηφία των οποίων διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.) και κατέχει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών, που διαπραγματεύονται στο Χ.Α., καθώς και σε διεθνή χρηματιστήρια. Οι θέσεις σε μετοχές ταξινομούνται στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο και στο χαρτοφυλάκιο «διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και για ενδεχόμενη πώληση». Το χαρτοφυλάκιο παραγώγων προϊόντων επί μετοχών και μετοχικών δεικτών χρησιμοποιείται κυρίως για την αντιστάθμιση του κινδύνου που προέρχεται από τα προϊόντα που διατίθενται στην πελατεία και είναι συνδεδεμένα με την απόδοση κάποιας μετοχής ή κάποιου μετοχικού δείκτη και σε μικρότερο βαθμό για την αποκόμιση κερδών.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που αφορά στην ενδεχόμενη ζημιά λόγω μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και/ή στην υποκείμενη μεταβλητότητα τους. Η Ανοικτή Συναλλαγματική Θέση της Τράπεζας προέρχεται κυρίως από τις τρέχουσες και προθεσμιακές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, καθώς και την αποτίμηση των εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων σε ξένο νόμισμα, και διακρίνεται σε εμπορική και δομική. Η δομική ανοικτή συναλλαγματική θέση περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένο νόμισμα (όπως δάνεια, καταθέσεις, κ.α.), καθώς και τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διεθνών Αγορών. Εκτός της Τράπεζας, ο συναλλαγματικός κίνδυνος τον οποίο αναλαμβάνουν οι λοιπές θυγατρικές είναι αμελητέος. Ο Όμιλος συναλλάσσεται σε όλα τα βασικά νομίσματα, διατηρώντας κυρίως βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις για αποκόμιση κερδών και για την εξυπηρέτηση των θεσμικών, εταιρικών, εγχώριων και διεθνών πελατών του.

Μείωση Δυναμική Ζημιά («ΜΔΖ»). Η Τράπεζα, για την ορθή εκτίμηση και αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου αγοράς, χρησιμοποιεί συγκεκριμένα μοντέλα και διαδικασίες, που

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

βασίζονται σε διεθνώς αναγνωρισμένες μεθόδους και πρακτικές. Ειδικότερα, η Τράπεζα εκτιμά σε καθημερινή βάση τη Μέγιστη Δυνητική Ζημία («ΜΔΖ») του εμπορικού της χαρτοφυλακίου, καθώς και του χαρτοφυλακίου διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών και για ενδεχόμενη πώληση. Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ χρησιμοποιούνται τόσο για εσωτερικούς σκοπούς, ως εργαλείο διαχείρισης του κινδύνου αγοράς, όσο και για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων της Τράπεζας έναντι του συγκεκριμένου κινδύνου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, η Τράπεζα εφαρμόζει καθημερινά πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (back-testing). Επιπλέον, καθώς οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ αναφέρονται σε «κανονικές συνθήκες» αγοράς, είναι απαραίτητη η συμπληρωματική ανάλυση για την εκτίμηση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί η Τράπεζα σε ακραίες και ασυνήθιστες συνθήκες στις χρηματοοικονομικές αγορές. Για το λόγο αυτό, διενεργείται σε εβδομαδιαία βάση άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing), επί του εμπορικού χαρτοφυλακίου και του χαρτοφυλακίου «διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών και για ενδεχόμενη πώληση» της Τράπεζας, βάσει συγκεκριμένων σεναρίων ανά κατηγορία κινδύνου (επιτοκιακός, μετοχικός, συναλλαγματικός). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μοντέλο εκτίμησης ΜΔΖ, τα παραγόμενα αποτελέσματα, καθώς και για τις διαδικασίες του δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (back-testing) και της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) αναφέρονται στη Σημείωση 4.3 των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019.

Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πλαίσιο ορίων ΜΔΖ. Τα όρια καθορίστηκαν σύμφωνα με το Πλαίσιο Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων (Risk Appetite Framework—«RAF») της Τράπεζας, την αναμενόμενη κερδοφορία της Διεύθυνσης Διεθνών Αγορών, καθώς και το ύψος των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας, στο πλαίσιο της στρατηγικής του Ομίλου. Τα όρια αφορούν τόσο στους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, συναλλαγματικό, μετοχικό), όσο και στο συνολικό κίνδυνο αγοράς του εμπορικού χαρτοφυλακίου και του «χαρτοφυλακίου διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών και για ενδεχόμενη πώληση» της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφοροποίηση μεταξύ των χαρτοφυλακίων. Επιπρόσθετα, τα ίδια όρια χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και διαχείριση των επιπέδων κινδύνου στο εποπτικό εμπορικό χαρτοφυλάκιο, σε συνολικό επίπεδο και ανά κατηγορία κινδύνου, δεδομένου ότι το συνολικό επίπεδο είναι αναγκαίο για τον υπολογισμό των απαιτήσεων των ιδίων κεφαλαίων για τον κίνδυνο αγοράς βάσει εσωτερικού μοντέλου (Internal Model Approach – «ΙΜΑ»).

Οι αρχές και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου αγοράς της Τράπεζας, περιγράφονται αναλυτικά στην Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς («Πολιτική»). Η Πολιτική υπόκειται σε συνεχή επικαιροποίηση, καθώς οι αλλαγές στις χρηματοοικονομικές συνθήκες, οι μεταβολές του εποπτικού πλαισίου ή άλλα γεγονότα ενδέχεται να επηρεάσουν τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τους συναφείς ελέγχους. Η σύνταξη της Πολιτικής αποδεικνύει τη δέσμευση της Τράπεζας να αναπτύξει και να εφαρμόσει τις καταλληλότερες μεθόδους για την αξιολόγηση, επιμέτρηση, διαχείριση και έλεγχο του κινδύνου αγοράς που απορρέει από τη συναλλακτική δραστηριότητα της Τράπεζας, τόσο στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο όσο και στο

χαρτοφυλάκιο «διακρατούμενων για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών και για ενδεχόμενη πώληση». Επιπλέον, το μοντέλο εκτίμησης της ΜΔΖ και των μεθόδων που ακολουθούνται για την επιμέτρηση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς περιγράφονται σε ξεχωριστό εγχειρίδιο, το οποίο είναι συμπληρωματικό της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς και επικαιροποιείται μαζί με την Πολιτική.

Το πλαίσιο λειτουργίας της μονάδας διαχείρισης κινδύνου αγοράς, συμπεριλαμβανομένου του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης της ΜΔΖ, έχουν ελεγχθεί διεξοδικά από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και από εξωτερικούς συμβούλους. Επιπλέον, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου αξιολογεί σε τακτά χρονικά διαστήματα την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ελέγχου που αφορούν στο συγκεκριμένο υπόδειγμα. Επίσης, η επάρκεια του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου αγοράς, καθώς και η καταλληλότητα του μοντέλου εκτίμησης της ΜΔΖ που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων της Τράπεζας, επαναξιολογήθηκαν επιτυχώς από κλιμάκιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού στο πλαίσιο της «Στοχευμένης Αξιολόγησης Εσωτερικών Υποδειγμάτων για τον Κίνδυνο Αγοράς» που εφάρμοσε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η επιτυχής ολοκλήρωση του ανωτέρω ελέγχου επιβεβαίωσε τη χρήση του εσωτερικού υποδείγματος για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων, γεγονός που καταδεικνύει την πληρότητα και αξιοπιστία του μοντέλου ΜΔΖ της Τράπεζας.

Τέλος, η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων & Κινδύνων Ρευστότητας Τράπεζας και Ομίλου έχει ξεκινήσει την εκπόνηση του έργου εφαρμογής του νέου εποπτικού πλαισίου της Βασιλείας IV για τον Κίνδυνο Αγοράς, το οποίο εντάσσεται και στο Πρόγραμμα Μετασχηματισμού της Τράπεζας.

Επιτοκιακός Κίνδυνος στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο (IRRBB)

Ο κίνδυνος επιτοκίου από δραστηριότητες στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο αναφέρεται στον υφιστάμενο ή μελλοντικό κίνδυνο για τα κέρδη και το κεφάλαιο της Τράπεζας, ο οποίος προκύπτει από δυσμενείς διακυμάνσεις των επιτοκίων που επηρεάζουν τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Τράπεζας.

Ο κίνδυνος επιτοκίου από δραστηριότητες στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο πηγάζει κυρίως από τους παρακάτω παράγοντες:

- **Κίνδυνος επιτοκιακού ανοίγματος:** Προκύπτει από ασυμμετρία στη χρονική στιγμή μεταβολής των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, καθώς και εκτός ισολογισμού βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων θέσεων του Ομίλου,
- **Κίνδυνος καμπύλης απόδοσης:** Προκύπτει από μεταβολές στην κλίση ή/και το σχήμα της καμπύλης απόδοσης,
- **Κίνδυνος βάσης:** Προκύπτει από ατελή συσχέτιση στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων που εισπράττονται και καταβάλλονται σε διαφορετικά μέσα με, κατά τα άλλα, παρόμοια χαρακτηριστικά μεταβολής επιτοκίου,
- **Κίνδυνος δικαιώματος προαίρεσης:** Προκύπτει σε

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

περιπτώσεις που ο πελάτης ή αντισυμβαλλόμενος της Τράπεζας έχει το δικαίωμα να αγοράσει, πωλήσει ή με οποιοδήποτε τρόπο να μεταβάλει το επίπεδο και τη χρονική στιγμή των ταμειακών ροών ενός τραπεζικού προϊόντος ή χρηματοοικονομικού συμβολαίου.

Οι διακυμάνσεις των επιτοκίων επηρεάζουν την οικονομική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και των στοιχείων εκτός ισολογισμού της Τράπεζας, ως αποτέλεσμα αντίστοιχων αλλαγών στο επίπεδο ταμειακών ροών, καθώς και αλλαγών στα προεξοφλητικά επιτόκια και – συνεπώς – στην παρούσα αξία αυτών των στοιχείων. Οι αλλαγές των επιτοκίων επηρεάζουν επίσης τα κέρδη της Τράπεζας, μέσω διακυμάνσεων των καθαρών εσόδων από τόκους («NII») καθώς και άλλων εσόδων και λειτουργικών εξόδων ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων. Είναι συνεπώς σημαντικό να αξιολογηθεί ο κίνδυνος επιτοκίου που προκύπτει από δραστηριότητες στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και από αυτές τις συμπληρωματικές οπτικές, ποσοτικοποιώντας την επίδραση των αλλαγών στα επιτόκια χρησιμοποιώντας την οικονομική αξία και τα κέρδη του Ομίλου.

Το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου αποτελείται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες, απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, χρεόγραφα που αποτιμώνται σε αποσβεσμένο κόστος καθώς και σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων («FVTOCI») (κυρίως ομόλογα ελληνικού δημοσίου και άλλα κρατικά ομόλογα χωρών ΕΕ, σταθερού επιτοκίου), υποχρεώσεις προς πελάτες και προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και άλλες δανειακές υποχρεώσεις αποτιμώμενες σε αποσβεσμένο κόστος. Ο Όμιλος διατηρεί επαρκείς λειτουργίες εμπέτησης, παρακολούθησης και ελέγχου του Επιτοκιακού Κινδύνου στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο, που περιλαμβάνουν:

- συστήματα μέτρησης επιτοκιακού κινδύνου, τα οποία λαμβάνουν υπόψη όλες τις σημαντικές πηγές επιτοκιακού κινδύνου και τα οποία συνεκτιμούν τις επιπτώσεις από τις επιτοκιακές μεταβολές με τρόπο που συνάδει με το εύρος των δραστηριοτήτων του Ομίλου,
- μέτρηση της ευπάθειας σε απώλειες κάτω από ακραίες συνθήκες αγοράς,
- διαδικασίες και πληροφοριακά συστήματα για τη επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά της έκθεσης σε επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και
- καταγεγραμμένη πολιτική αναφορικά με τη διαχείριση του Κινδύνου Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου

Ο Κίνδυνος Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου επιμετράται, παρακολουθείται και ελέγχεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων & Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας και του Ομίλου, βάσει του Πλαισίου Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων του Ομίλου. Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων & Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας και του Ομίλου χρησιμοποιεί μία σειρά από μετρήσεις με σκοπό την παρακολούθηση και έλεγχο του Κινδύνου Επιτοκίου στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο:

- Ανάλυση Ευαισθησίας των Καθαρών Εσόδων από Τόκους, μία μέτρηση της επίδρασης μεταβολών των επιτοκίων στα αναμενόμενα έσοδα από τόκους του Ομίλου. Η ανάλυση ευαισθησίας μετράει μεταβολές στα έσοδα από τόκους λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικά σενάρια και σε ορίζοντα ενός έτους, με την υπόθεση ότι ο ισολογισμός παραμένει σταθερός. Κύριος σκοπός του είναι η μέτρηση της ευαισθησίας της κερδοφορίας του Ομίλου σε συνθήκες μεταβαλλόμενων επιτοκίων,
- Ανάλυση Ευαισθησίας της Οικονομικής Αξίας Ιδίων Κεφαλαίων, μία μέτρηση της ευαισθησίας του Ισολογισμού της Τράπεζας σε μεταβολές των επιτοκίων. Η μέτρηση αντιπροσωπεύει τη μεταβολή στην καθαρή παρούσα αξία όλων των χρηματοροών στον ισολογισμό της Τράπεζας κάτω από διαφορετικά σενάρια επιτοκίων, με βάση την υπολειπόμενη διάρκεια του Εκκαθαρισμένου Ισολογισμού, δηλαδή υιοθετώντας την υπόθεση ότι τα στοιχεία του Ισολογισμού αποσβένονται και δεν αντικαθίστανται από νέα δραστηριότητα.

Και τα δύο είδη μετρήσεων χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των απαιτούμενων κεφαλαίων Κινδύνου Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου του Ομίλου. Έλεγχος και αξιολόγηση των συστημάτων και διαδικασιών μέτρησης Κινδύνου Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου πραγματοποιείται ετησίως από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου σε σχέση με τους υπολογισμούς κεφαλαιακών απαιτήσεων που γίνονται για την άσκηση Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου.

Μία σειρά από όρια Κινδύνου Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου ορίζονται στο Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνου του Ομίλου σε σχέση με τη μέτρηση ευαισθησίας της Οικονομικής Αξίας Ιδίων Κεφαλαίων, σε συμφωνία με τα όρια που θεσπίζονται στην διαδικασία εποπτικών δοκιμών ακραίων τιμών των πιο πρόσφατων Εποπτικών Οδηγιών για τον Κίνδυνο Επιτοκίου του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου. Τα καθορισμένα όρια παρακολουθούνται και αναφέρονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου («BRC») όπως και στο Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής («ALCO») σε μηνιαία βάση. Ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε μέτρια επίπεδα Κινδύνου Επιτοκίου Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου, όπως προκύπτει από τα τρέχοντα επίπεδα των καθορισμένων ορίων χρήσης, τα οποία είναι αρκετά χαμηλότερα από τα Όρια Ανοχής που ορίζονται στο Πλαίσιο Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων του Ομίλου.

Πιστωτικός Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Ο Πιστωτικός Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου του Ομίλου προκύπτει από τις συναλλαγές σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα προϊόντα και από άλλες διατραπεζικές συναλλαγές χρηματοδότησης με ή χωρίς εξασφάλιση, καθώς και από εμπορικές συναλλαγές, και έγκειται στην ενδεχόμενη αδυναμία του αντισυμβαλλόμενου να τηρήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις έως τον οριστικό διακανονισμό των χρηματοροών μιας συναλλαγής.

Το πλαίσιο διαχείρισης του εν λόγω κινδύνου, για συναλλαγές με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, θεσπίζεται και εφαρμόζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων &

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας και του Ομίλου και συνίσταται στα ακόλουθα:

- εκτίμηση της έκθεσης ανά αντισυμβαλλόμενο, σε ημερήσια βάση,
- θέσπιση ορίων ανά αντισυμβαλλόμενο,
- παρακολούθηση της χρήσης ορίων, σε ημερήσια βάση.

Η εκτίμηση της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο κάθε αντισυμβαλλομένου εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού προϊόντος. Στις μη εξασφαλισμένες διαπραγματευτικές τοποθετήσεις και εμπορικές συναλλαγές, η έκθεση σε κίνδυνο ισούται με την ονομαστική αξία κάθε συναλλαγής. Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα προϊόντα καθώς και οι εξασφαλισμένες διαπραγματευτικές τοποθετήσεις ενέχουν κίνδυνο προ-διακανονισμού, ο οποίος υπολογίζεται βάσει των Συντελεστών Πιστωτικού Ισοδυναμίου που αντιστοιχούν στον τύπο της συναλλαγής, όπως περιγράφεται στο Πλαίσιο Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πλαίσιο ορίων αντισυμβαλλομένου. Τα όρια βασίζονται στην πιστοληπτική διαβάθμιση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και στον τύπο του προϊόντος. Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις παρέχονται από διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης, και συγκεκριμένα από τη Moody's και τη Standard & Poor's. Σύμφωνα με την πολιτική της Τράπεζας, εάν οι οίκοι αποκλίνουν μεταξύ τους ως προς την πιστοληπτική διαβάθμιση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη αξιολόγηση. Όρια υφίστανται για κάθε τύπο προϊόντος και καθορίζονται σε επίπεδο Ομίλου του αντίστοιχου αντισυμβαλλομένου, όπως αναλυτικά περιγράφεται στο Πλαίσιο Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου. Στη συνέχεια, υπο-όρια κατανέμονται στις θυγατρικές τράπεζες κάθε αντισυμβαλλομένου Ομίλου, σύμφωνα με τις επιχειρησιακές ανάγκες της Τράπεζας.

Όρια αντισυμβαλλομένου ισχύουν για όλα τα χρηματοοικονομικά προϊόντα στα οποία η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς δραστηριοποιείται στη διαπραγματευτική αγορά. Η Τράπεζα δραστηριοποιείται επιπλέον στη χρηματοδότηση διεθνών εμπορικών συναλλαγών, και για αυτόν το λόγο υφίσταται ένα πλαίσιο ορίων για την αποτελεσματική διαχείριση του Πιστωτικού Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου ο οποίος προκύπτει από εγχρήματες εμπορικές συναλλαγές. Μία παρόμοια δομή ορίων για τη διαχείριση του Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου ισχύει για τις λοιπές θυγατρικές του Ομίλου.

Το πλαίσιο ορίων αναθεωρείται περιοδικά, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες της Τράπεζας και τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς και εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές.

Κατά συνέπεια, όλα τα όρια παρακολουθούνται καθημερινά από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων & Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας και του Ομίλου.

Με γνώμονα την περαιτέρω μείωση του αναλαμβανομένου κινδύνου, η Τράπεζα έχει υπογράψει τυποποιημένες συμβάσεις (ISDA και GMRA), οι οποίες περιλαμβάνουν όλους τους απαιτούμενους όρους σχετικά με τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων

μερών. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει υπογράψει με το σύνολο σχεδόν των αντισυμβαλλομένων της, συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (Credit Support Annexes- «CSAs»). Με τις συμβάσεις αυτές τίθενται οι όροι και διασφαλίζεται η αμοιβαία παροχή εξασφαλίσεων, κυρίως σε μετρητά ή χρεωστικούς τίτλους, σε ημερήσια βάση, σύμφωνα με την τρέχουσα αξία των συναλλαγών. Επιπλέον, η Τράπεζα πραγματοποιεί εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές με κεντρικούς αντισυμβαλλομένους («CCPs»), είτε άμεσα είτε μέσω πιστοποιημένων χρηματομεσιτών.

Τέλος, η Τράπεζα αποφεύγει να αναλαμβάνει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα, των οποίων οι αξίες των υποκείμενων στοιχείων έχουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την πιστοληπτική ποιότητα του αντισυμβαλλομένου (wrong way risk).

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ως κίνδυνος ρευστότητας ορίζεται ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος επί των αποτελεσμάτων και του κεφαλαίου ο οποίος απορρέει από την αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες, χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημιές.

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (term Liquidity Risk), ή αναλήψεις υψηλότερες των αναμενόμενων (withdrawal / call risk). Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε αντίστοιχες διάρκειες και επιτόκια, καθώς και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων έγκαιρα και με εύλογους όρους.

Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της Διοίκησης έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή της στρατηγικής κινδύνου ρευστότητας που εγκρίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC), καθώς και για τη διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών, μεθόδων και διαδικασιών για τον εντοπισμό, την επιμέτρηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου ρευστότητας, που ανταποκρίνονται στη φύση και στην πολυπλοκότητα των εργασιών της Τράπεζας. Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της Διοίκησης ενημερώνονται σε καθημερινή βάση για τα τρέχοντα επίπεδα έκθεσης σε κίνδυνο ρευστότητας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το προφίλ κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου παραμένει εντός των εγκεκριμένων ορίων.

Επιπλέον, η Διοίκηση λαμβάνει καθημερινά μία αναφορά ρευστότητας, στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι πηγές χρηματοδότησης του Ομίλου, τα διαθέσιμα, μη αναχρηματοδοτηθέντα, περιουσιακά στοιχεία, το κόστος χρηματοδότησης καθώς και άλλοι δείκτες ρευστότητας που σχετίζονται με το «Πλαίσιο Διάθεσης Ανάλυσης Κινδύνων» (RAF), το «Σχέδιο Ανάκαμψης» («RP») και το «Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας» (CFP). Επίσης, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της νέας πλατφόρμας ρευστότητας, η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κινδύνων & Κινδύνου Ρευστότητας, προχώρησε στον καθημερινό υπολογισμό του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας («LCR») και την παραγωγή της αντίστοιχης εσωτερικής αναφοράς, η οποία αποστέλλεται στην Διοίκηση σε ημερήσια βάση. Επιπρόσθετα, το Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής (ALCO) παρακολουθεί τα ανοίγματα στις ημερομηνίες λήξης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, καθώς και των χρηματοδοτικών

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση**Διαχείριση Κινδύνου**Εταιρική
Διακυβέρνηση

απαιτήσεων, βάσει διαφόρων παραδοχών, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών που δύνανται να έχουν δυσμενή επίδραση στη δυνατότητα της Τράπεζας να ρευστοποιήσει επενδύσεις και θέσεις του εμπορικού χαρτοφυλακίου, καθώς και στη δυνατότητα πρόσβασής της στις αγορές κεφαλαίου. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα παρακολουθείται ο δείκτης Δάνεια προς Καταθέσεις, ο οποίος στις 30 Ιουνίου 2020 ανήλθε σε 63,7% και 64,5%, σε επίπεδο χώρας (Ελλάδα) και Ομίλου, αντίστοιχα.

Εφόσον η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας αποσκοπεί στην διασφάλιση της ορθής εκτίμησης του εν λόγω κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου και της διατήρησής του σε αποδεκτά επίπεδα, ακόμη και υπό δυσμενείς συνθήκες, ο Όμιλος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου για την κάλυψη των αναγκών της πελατειακής του βάσης, των υποχρεώσεων του που καθίστανται πληρωτέες και των λοιπών κεφαλαιακών του αναγκών, διατηρώντας ταυτόχρονα τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς ενεχυρίαση για άντληση χρηματοδότησης. Συμπληρωματικά του πλαισίου διαχείρισης ρευστότητας της Τράπεζας, οι υπόλοιπες θυγατρικές του Ομίλου διατηρούν ένα επαρκές απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων υψηλότερο του 10% των συνολικών τους καταθέσεων, το οποίο διασφαλίζει την αυτοχρηματοδότησή τους σε περίπτωση εγχώριας κρίσης.

Τρέχουσες συνθήκες Ρευστότητας κατά την Κρίση της πανδημίας του COVID-19

Η ισχυρή ρευστότητα της Τράπεζας δοκιμάστηκε επιτυχώς και επιβεβαιώθηκε σε πραγματικές συνθήκες κρίσης, κατά τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19. Η σταθερότητα των πηγών χρηματοδότησής της, σε συνδυασμό με το υψηλό επίπεδο του αποθέματος ρευστότητάς της και του LCR, ιδιαίτερα σε αυτή την περίοδο, αποδεικνύουν την ποιότητα και την ανθεκτικότητα του προφίλ ρευστότητας της Τράπεζας.

Στις 30 Ιουνίου 2020, το ισχυρό προφίλ ρευστότητας της Τράπεζας είναι αντιπροσωπευτικό ενός υγιούς Ισολογισμού, σε ότι αφορά στο Παθητικό. Η Τράπεζα έχει πλήρως ανακάμψει από όλους τους περιορισμούς που επακολούθησαν των προηγούμενων περιόδων κρίσης ρευστότητας. Η βελτιωμένη χρηματοδοτική δομή της χαρακτηρίζεται από την εισροή υψηλής ποιότητας καταθέσεων λιανικής, την αύξηση της μακροπρόθεσμης σταθερής χρηματοδότησης, μέσω των φθηνότερων στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ ("TLTROs"), καθώς και την πλήρη πρόσβαση στις διεθνείς διατραπεζικές αγορές με εξασφαλίσεις. Επιπλέον, τόσο ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (LCR) και ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (NSFR), όσο και το απόθεμα ρευστότητας συμπεριλαμβανομένων και των μη αναχρηματοδοτηθέντων τίτλων (Liquidity Buffer) της Τράπεζας βρίσκονται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ενώ το κόστος χρηματοδότησης έχει μειωθεί σημαντικά σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Η ρευστότητα της Τράπεζας την 30 Ιουνίου 2020, περιγράφεται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα.

Πέρα από την επάρκεια ρευστότητας, η κρίση της πανδημίας COVID-19 δοκίμασε επίσης την λειτουργική ετοιμότητα και αποτελεσματικότητα της Τράπεζας, ειδικά κατά την περίοδο της επιβολής απαγόρευσης της κυκλοφορίας, όπου μεγάλο μέρος του ανθρώπινου δυναμικού της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς και της Διεύθυνσης Στήριξης των Εργασιών της, καθώς επίσης και το σύνολο της Διεύθυνσης

Διαχείρισης Κινδύνων, λειτουργούσαν με εξ' αποστάσεως εργασία. Κάτω από αυτές τις πρωτοφανείς συνθήκες λειτουργίας, ολόκληρη η αλυσίδα διαχείρισης και παρακολούθησης της ρευστότητας της Τράπεζας εργάστηκε απρόσκοπτα και αποτελεσματικά, αποδεικνύοντας εμπράκτως την ανθεκτικότητα και τη δυναμική της υφιστάμενης δομής.

Πηγές Χρηματοδότησης και Βασικοί Δείκτες Ρευστότητας

Οι τρέχουσες, κύριες πηγές ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα - μέσω των LTRO και TLTRO με την ΕΚΤ - οι συμφωνίες επαναγοράς τίτλων (repos) με μεγάλα Πιστωτικά Ιδρύματα («Π.Ι.») του εξωτερικού και η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω διάθεσης καλυμμένων ομολογιών, αλλά και εκδόσεων ομολόγων Tier II. Η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και οι συναλλαγές repos με Π.Ι. πραγματοποιούνται με την παραχώρηση εξασφαλίσεων κυρίως στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστότητας και πιστωτικής ποιότητας, όπως ομολόγων έκδοσης κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και ομολόγων και Εντόκων Γραμματίων έκδοσης Ελληνικού Δημοσίου, αλλά και άλλων στοιχείων ενεργητικού, όπως εταιρικών δανείων υψηλής διαβάθμισης και καλυμμένων ομολογιών που έχει εκδώσει η Τράπεζα.

Μετά από ένα έτος ορόσημο για τη Ρευστότητα της Τράπεζας, το 2019, το πρώτο μισό του 2020 επιβεβαίωσε το ισχυρό προφίλ της ρευστότητάς της. Στις 30 Ιουνίου 2020, το υπόλοιπο των πελατειακών καταθέσεων της Τράπεζας ανήλθε σε €43,9 δισ., παρουσιάζοντας αύξηση ύψους €1,1 δισ. σε σύγκριση με το αντίστοιχο υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Πρέπει να σημειωθεί ότι, η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της πιο σταθερής κατηγορίας καταθέσεων, όπως οι καταθέσεις Ταμειυτηρίου, κατά €1,3 δισ.

Επιπρόσθετα, και οι δύο εποπτικοί δείκτες, LCR και NSFR, διατηρήθηκαν σε πολύ υψηλά επίπεδα, ακόμα και κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2020, όπου η μεταβλητότητα στις αγορές αυξήθηκε σε πρωτοφανή επίπεδα, ενώ αυξήθηκαν σημαντικά κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, καταγράφοντας νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα στις 30 Ιουνίου 2020. Ειδικότερα, ο δείκτης LCR της Τράπεζας παρέμεινε πάνω από το εποπτικό και εσωτερικό πλαίσιο ορίων σε όλο το διάστημα της κρίσης, ενώ αυξήθηκε ιδιαίτερα τον Ιούνιο, ως αποτέλεσμα του αναθεωρημένου πλαισίου των αποδεκτών για χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, επιπρόσθετων πιστωτικών απαιτήσεων («Additional Credit Claims framework») της Τράπεζας της Ελλάδος και της ΕΚΤ, σημειώνοντας την υψηλότερη τιμή του 199,8%, στις 30 Ιουνίου 2020. Επιπλέον, ο δείκτης NSFR της Τράπεζας μειώθηκε λίγο τον Μάρτιο, όπου καταγράφηκε το χειρότερο σημείο της κρίσης της πανδημίας του COVID-19, ενώ αυξήθηκε σημαντικά στη συνέχεια, καταγράφοντας το υψηλότερο ιστορικά επίπεδο του 116,1% στις 30 Ιουνίου του 2020.

Επιπλέον, οι διεθνείς αγορές χρηματοδότησης με εξασφαλίσεις παρέμειναν ανοικτές για την Τράπεζα, από τις οποίες άντλησε ρευστότητα ύψους €0,5 δισ., στις 30 Ιουνίου 2020. Ειδικότερα, κατά την διάρκεια των πρώτων μηνών της πανδημίας του COVID-19, η Τράπεζα πιστοποίησε επιτυχώς την δυνατότητα πρόσβασής της στις αγορές, χρησιμοποιώντας ως εξασφάλιση Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, κατά την χρονική περίοδο όπου αυτά δεν ήταν αποδεκτά για χρηματοδότηση από την ΕΚΤ. Ακόμη και στα μέσα Μαρτίου, όπου η κρίση στις αγορές κορυφώθηκε, η Τράπεζα διατήρησε την ομαλή πρόσβασή της στην αγορά repos

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

αξιοποιώντας την απαιτούμενη ρευστότητα. Μετά την ανακοίνωση των έκτακτων μέτρων της ΕΚΤ, η Τράπεζα προσάρμοσε την στρατηγική της σε ότι αφορά την άντληση ρευστότητας, προκειμένου να επωφεληθεί από τα νέα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, αντικαθιστώντας τη ρευστότητα από την αγορά γeros με ρευστότητα απευθείας από την ΕΚΤ. Μετά τη σταθεροποίηση των διεθνών αγορών τον Απρίλιο, καθώς επίσης και την ανακοίνωση από την ΕΚΤ του προσωρινού πλαισίου αποδοχής ενεχυρών προς χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, με βάση το οποίο συμπεριλήφθησαν και τα Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου στα αποδεκτά ενέχυρα για τις πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, η έκθεση της Τράπεζας στη φθηνότερη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ βαθμιαία αυξήθηκε και ανήλθε σε €10,5 δισ. στις 30 Ιουνίου 2020, αποτελούμενη αποκλειστικά από TLTROs.

Το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας ανήλθε σε 19 μ.β. στις 30 Ιουνίου 2020, παρουσιάζοντας σημαντική μείωση ύψους 22 μ.β. σε σύγκριση με το κόστος στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ως αποτέλεσμα της μείωσης του κόστους των πελατειακών καταθέσεων κατά 8 μ.β., καθώς επίσης και της σημαντικής αύξησης της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, με κόστος -50μ.β.

Τέλος, το απόθεμα ρευστότητας της Τράπεζας ανήλθε σε €15,2 δισ. στις 30 Ιουνίου 2020, εκ των οποίων €6,2 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, €2,8 δισ. αντιστοιχούσαν σε άλλες διαπραγματεύσιμες εξασφαλίσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εγγυήσεις για χρηματοδότηση μέσω γeros με Π.Ι. και τα υπόλοιπα €6,2 δισ. περιλάμβαναν τα ταμειακά διαθέσιμα της Τράπεζας και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που τηρεί στους ανταποκριτές της ("Nostro Accounts") και στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς επίσης και τις βραχυπρόθεσμες διατραπεζικές τοποθετήσεις, αναδεικνύοντας περαιτέρω την ισχυρή εικόνα της ρευστότητας της Τράπεζας.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημίας που απορρέει εξαιτίας ανεπάρκειας ή αποτυχίας εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων, ανθρώπινου παράγοντα ή εξωτερικών γεγονότων. Ο συγκεκριμένος ορισμός περιλαμβάνει το νομικό κίνδυνο, ενώ εξαιρεί τον κίνδυνο στρατηγικής και τον επιχειρηματικό κίνδυνο, ενώ λαμβάνει υπόψη του τυχόν επιπτώσεις φήμης.

Οι κύριες υποκατηγορίες του Λειτουργικού Κινδύνου είναι: ο Νομικός Κίνδυνος, ο Κίνδυνος Κανονιστικής Συμμόρφωσης, ο Κίνδυνος Καταχρηστικής Επιχειρηματικής Συμπεριφοράς (Conduct Risk), ο Κίνδυνος Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ICT Risk) καθώς και ο Κίνδυνος Υποδειγμάτων (Model Risk).

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος είναι εγγενής σε όλα τα προϊόντα/υπηρεσίες, δραστηριότητες και συστήματα και αναπτύσσεται σε όλες τις επιχειρηματικές και υποστηρικτικές περιοχές. Για το λόγο αυτό όλο το προσωπικό είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Λειτουργικών Κινδύνων που εμπíπτουν στο πεδίο της δραστηριότητάς τους. Κατά συνέπεια οι επικεφαλής των Μονάδων του Ομίλου είναι υπόλογοι για τους Λειτουργικούς Κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των Μονάδων τους και είναι υπεύθυνοι για τη διαχείρισή τους

εντός του περιθωρίου ανάληψης κινδύνων σύμφωνα με το Πλαίσιο Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου («ΠΔΛΚ»).

Κατά γενική δήλωση, ο Όμιλος δεν είναι διατεθειμένος να αναλάβει λειτουργικούς κινδύνους που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε χρηματοοικονομική ζημία, απάτες, λειτουργικά, τεχνολογικά, νομικά και κανονιστικά παραπτώματα, καταχρηστικές επιχειρηματικές πρακτικές ή ζημία στη φήμη του.

Οι στόχοι του Ομίλου αναφορικά με τη Διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου εστιάζονται στην αναγνώριση, εκτίμηση και άμβλυση των κινδύνων, είτε έχουν επέλθει είτε είναι δυνητικοί. Η ανάλυση της εν δυνάμει έκθεσης σε λειτουργικούς κινδύνους συμβάλλει στην καθιέρωση προτεραιοτήτων για τη διαχείρισή τους.

Ο Όμιλος, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα του λειτουργικού κινδύνου, έχει θεσπίσει και τηρεί από το 2007 ένα ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό πλαίσιο για τη διαχείρισή του ΠΔΛΚ, το οποίο καλύπτει όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του.

Η διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου ενσωματώνεται στην καθημερινή επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω μιας προληπτικής προσέγγισης διαχείρισης η οποία δίνει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό. Ο Όμιλος έχει θεσπίσει μια σειρά από τεχνικές και εργαλεία με σκοπό τον εντοπισμό, την επιμέτρηση και την αξιολόγηση του Λειτουργικού Κινδύνου. Οι σημαντικότεροι μηχανισμοί διαχείρισης του Λειτουργικού Κινδύνου που χρησιμοποιεί ο Όμιλος είναι οι εξής:

- **Η διαδικασία Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου (RCSA).** Πρόκειται για μια διαδικασία που προσδιορίζει το προφίλ κινδύνου για όλες τις λειτουργικές περιοχές του Ομίλου από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους σε αυτές. Σκοπός της είναι η αναγνώριση και αξιολόγηση των Λειτουργικών Κινδύνων που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν από τους επιχειρηματικούς χώρους ή/και τις υποστηρικτικές μονάδες την επίτευξη των στόχων. Στην περίπτωση που οι κίνδυνοι ξεπεράσουν το καθορισμένο επίπεδο ανοχής προσδιορίζονται διορθωτικές ενέργειες.
- **Η Εσωτερική διαδικασία Συλλογής Γεγονότων,** καθώς και η τήρηση μίας πλήρους και συνεπούς βάσης δεδομένων. Οι ζημιές Λειτουργικού Κινδύνου συλλέγονται σε επίπεδο Ομίλου. Όλοι οι επιχειρηματικοί χώροι της Τράπεζας, καθώς και οι θυγατρικές εσωτερικού και εξωτερικού είναι υπεύθυνες για την καταχώρηση γεγονότων Λειτουργικού Κινδύνου και των συναφών ζημιών ακολουθώντας συγκεκριμένους κανόνες σύμφωνα με μια τυποποιημένη μεθοδολογία.
- **Ο ορισμός και η παρακολούθηση Βασικών Δεικτών Κινδύνου (KRIs).** Πρόκειται για δείκτες παρακολούθησης της τάσης των κινδύνων μέσω των οποίων εντοπίζονται έγκαιρα και αναδεικνύονται ζητήματα που μπορεί να αυξήσουν την έκθεση σε Λειτουργικό Κίνδυνο.
- **Η Ανάλυση Σεναρίων (Scenario Analysis),** μια συστηματική διαδικασία συλλογής απόψεων από έμπειρα στελέχη της Ανώτατης Διοίκησης της Τράπεζας, τα οποία εκτιμούν την πιθανότητα επέλευσης και την

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση**Διαχείριση Κινδύνου**Εταιρική
Διακυβέρνηση

επίπτωση γεγονότων με δυνητικά ιδιαίτερα σημαντικές ζημιές για τον Όμιλο.

- **Εκπαιδευτικά Προγράμματα και ευαισθητοποίηση σε θέματα Κουλτούρας Κινδύνου (Training Initiatives and Operational Risk Culture / Awareness).** Η Διεύθυνση Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου προωθεί την ευαισθητοποίηση και κατανόηση του λειτουργικού κινδύνου σε όλα τα επίπεδα του οργανισμού.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η Διεύθυνση Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (ΔΔΛΚΤΟ) προχώρησε στην αναθεώρηση ΠΔΛΚ ενώ παράλληλα ξεκίνησε την ανάπτυξη της κατάλληλης τεκμηρίωσης προκειμένου να καλύψει ολόκληρο το φάσμα του Λειτουργικού Κινδύνου. Εντός του 1ου εξαμήνου του 2020 όλα τα κείμενα που απαρτίζουν το ΠΔΛΚ, συγκεκριμένα η Πολιτική Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου (RCSA), η Πολιτική Βασικών Δεικτών Κινδύνου (KRIs), η Πολιτική Ανάλυσης Σεναρίων, η Πολιτική Διαχείρισης Γεγονότων Λειτουργικών Κινδύνων, οι αντίστοιχες Οδηγίες, καθώς και τα κείμενα Οδηγία Κατηγοριοποίησης Στοιχείων Λειτουργικού Κινδύνου (NBG OpRisk Taxonomy) και Οδηγία Υπολογισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για Λειτουργικούς Κινδύνους έχουν εγκριθεί και είναι σε ισχύ.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του 2019, ενισχύθηκε ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου (ΕΔΛΚ), η οποία είναι πλέον μια υποεπιτροπή της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας και συνεδριάζει τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Η ΔΔΛΚΤΟ ολοκλήρωσε την άσκηση για τον προσδιορισμό των σημαντικότερων Λειτουργικών Κινδύνων του Ομίλου ΕΤΕ για το 2019 & 2020, ενώ παράλληλα παρακολουθεί τα υφιστάμενα μέτρα αντιμετώπισης, καθώς και τους προγραμματισμένους μηχανισμούς άμβλυνσής τους.

Εντός του 1ου εξαμήνου του 2020 ολοκληρώθηκε η δημιουργία ενός Πίνακα Βασικών Δεικτών Κινδύνου (KRI Dashboard) από τις επιχειρηματικές μονάδες της Τράπεζας, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των λειτουργικών κινδύνων.

Τέλος, μετά το ξέσπασμα του COVID-19, η ΔΔΛΚΤΟ συνεχίζει να παρακολουθεί την ανταπόκριση της Τράπεζας και του Ομίλου στους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με τον COVID-19, ενημερώνοντας σε τακτή βάση την Ανώτατη Διοίκηση καθώς και την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κίνδυνος Υποδειγμάτων

Ο κίνδυνος υποδειγμάτων ορίζεται ως η δυνητική ζημία που ενδέχεται να προκληθεί, σε ένα Πιστωτικό Ίδρυμα από ανεπαρκείς/λανθασμένες αποφάσεις, λόγω σφαλμάτων στην ανάπτυξη, υλοποίηση ή χρήση των υποδειγμάτων που χρησιμοποιεί η Τράπεζα.

Ο κίνδυνος υποδειγμάτων προκύπτει κυρίως για δύο λόγους:

- Ένα υπόδειγμα δύναται να παράγει ανακριβή αποτελέσματα λόγω σφαλμάτων στον σχεδιασμό του, στη μεθοδολογία ανάπτυξής του, στα δεδομένα εισόδου που χρησιμοποιεί ή στην υλοποίησή του.

- Ένα υπόδειγμα δύναται να χρησιμοποιείται με εσφαλμένο ή μη ενδεδειγμένο τρόπο, χωρίς να λαμβάνεται η κατάλληλη μέριμνα αναφορικά με τους περιορισμούς και τις παραδοχές σύμφωνα με τις οποίες αναπτύχθηκε.

Ο κίνδυνος υποδειγμάτων μετράται, παρακολουθείται και ελέγχεται από τον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων. Συγκεκριμένα, ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων έχει θεσπίσει ένα σύνολο πολιτικών, κατευθυντήριων γραμμών, μεθοδολογιών και ελεγκτικών διαδικασιών που απαρτίζουν το πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου υποδειγμάτων. Η δέουσα εφαρμογή του προαναφερθέντος πλαισίου κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός υποδείγματος, δίνει στον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων τη δυνατότητα να υλοποιεί σειρά αξιολογήσεων συγκεκριμένων κριτηρίων που αφορούν στην απόδοση των υποδειγμάτων, ως μέρος της διαδικασίας επικύρωσής τους. Στην περίπτωση που εντοπιστούν ανεπάρκειες στη λειτουργία ενός υποδείγματος μετά από μία άσκηση επικύρωσης, ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων διατυπώνει Ευρήματα Υποχρεωτικής Ενέργειας που υλοποιούνται κατόπιν έγκρισης της αρμόδιας επιτροπής. Η συγκεκριμένη διαδικασία επιβάλλει ουσιώδεις τροποποιήσεις στα υποδείγματα και τις σχετικές με αυτά διαδικασίες της Τράπεζας και οδηγεί στην αποτελεσματική διαχείριση του αναφερόμενου κινδύνου.

Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων, από το 2018, έχει οργανώσει τις δράσεις του προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις, με σκοπό να υλοποιήσει το προαναφερθέν πλαίσιο:

- **Βασικά στοιχεία Πολιτικής και Διακυβέρνησης:** Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων έχει επικαιροποιήσει την Πολιτική Επικύρωσης Υποδειγμάτων της Τράπεζας και έχει επίσης σταδιακά αναπτύξει και εισαγάγει, συμπληρωματικά κείμενα αυτής και κατευθυντήριες οδηγίες σχετιζόμενες με τη διαχείριση του κινδύνου υποδειγμάτων. Βάσει αυτών, έχουν σχεδιαστεί σχετικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί και έχει θεσπιστεί από τον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων συγκεκριμένη ροή εργασίας για τη διαχείριση των ευρημάτων και των προγραμματισμένων ενεργειών αντιμετώπισής τους. Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων έχει συντάξει ένα σύνολο από επιχειρηματικές διαδικασίες, που χρησιμεύουν στη διαχείριση του κύκλου ζωής των υποδειγμάτων ενώ έχει επίσης εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές ποσοτικοποίησης του κινδύνου υποδειγμάτων.
- **Εργαλεία και πλατφόρμα Διαχείρισης Κινδύνου Υποδειγμάτων:** Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων έχει θέσει σε ισχύ εργαλεία αυτοματοποίησης και έχει αναπτύξει εσωτερικές διαδικασίες και βιβλιοθήκες λογισμικού, ακολουθώντας βέλτιστες πρακτικές και κατάλληλα τεχνικά πρότυπα, τα οποία εφαρμόζονται και χρησιμοποιούνται τόσο από το προσωπικό της Μονάδας όσο και από εξωτερικούς συνεργάτες, ώστε να εκτελείται αποτελεσματικά το υπολογιστικό μέρος των ασκήσεων επικύρωσης. Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων είναι επίσης μέλος της ομάδας υλοποίησης της νέας μηχανογραφικής πλατφόρμας που θα

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

χρησιμοποιείται από τις Μονάδες Διακυβέρνησης, Διαχείρισης Κινδύνων και Συμμόρφωσης («ΔΚΣ»). Η πλατφόρμα, ανάμεσα σε άλλα χαρακτηριστικά, θα περιλαμβάνει κατάλληλο δομικό στοιχείο για τη διαχείριση του κινδύνου υποδειγμάτων, ενώ θα παραμετροποιηθεί ώστε να είναι σύμφωνη με το αντίστοιχο πλαίσιο, αποσκοπώντας στην ενσωμάτωσή του στις καθημερινές διαδικασίες της Τράπεζας.

Κατά το 2020 ο ΤΕΥ θα συνεχίσει να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες στις ανωτέρω δύο κατευθύνσεις. Επιπλέον, θα διατυπώσει διαδικασίες που σχετίζονται με την ενημέρωση των εμπλεκόμενων Μονάδων και φορέων στο εσωτερικό και εκτός της Τράπεζας, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου υποδειγμάτων, μέσω της έκδοσης εσωτερικών οδηγιών και εγκυκλίων εγγράφων, τα οποία θα εξειδικεύουν τη χρήση του δομικού στοιχείου που θα υποστηρίζει τον προαναφερόμενο σκοπό κατά τα διάφορα στάδια του κύκλου ζωής ενός υποδείγματος, την απαιτούμενη εκπαίδευση του αρμόδιου προσωπικού και τέλος, την ενσωμάτωση της ροής αναφορών που παράγονται από τις διάφορες μονάδες ελέγχου στην πλατφόρμα ΔΚΣ, εφόσον αυτές σχετίζονται με τη διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου υποδειγμάτων, όπως η τελευταία κωδικοποιείται στους καταγεγραμμένους ελεγκτικούς μηχανισμούς του Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων.

Οι βασικές πτυχές του πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνου Υποδειγμάτων αφορούν:

- **Πολιτικές και Διαδικασίες:** Με σκοπό την έγκαιρη και αποτελεσματική ποσοτικοποίηση του κινδύνου υποδειγμάτων και τη διαχείριση στην ολότητά του, έχει καταρτισθεί ένα περιεκτικό σύνολο από κατευθυντήριες οδηγίες σχετιζόμενες με τον κύκλο ζωής των χρησιμοποιούμενων υποδειγμάτων καθώς και από κείμενα πολιτικής και μεθοδολογιών σχετικών με τη διακυβέρνηση, τη διαχείριση και την επικύρωση των υποδειγμάτων. Το σύνολο των οδηγιών απαρτίζεται από σαφείς και βελτιστοποιημένες ροές εργασίας και κείμενα μεθοδολογιών, που προκύπτουν από την «εις βάθος» ανάλυση του Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων αναφορικά με τις υφιστάμενες επιχειρηματικές διαδικασίες της Τράπεζας και το ισχύον εποπτικό πλαίσιο.
- **Διαβάθμιση Υποδειγμάτων και Εκτίμηση Κινδύνου Υποδειγμάτων:** Σύμφωνα με τις εποπτικές απαιτήσεις, ο βαθμός αυστηρότητας με τον οποίο επικυρώνεται, παρακολουθείται και γίνεται η διαχείριση ενός υποδείγματος, είναι ανάλογος της σημαντικότητάς του. Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων έχει οριστικοποιήσει μία διαδικασία διαβάθμισης των υποδειγμάτων ώστε να επιβεβαιώνεται το επίπεδο σημαντικότητας ή κρισιμότητάς τους. Επιπλέον, η προαναφερθείσα κατηγοριοποίηση και το αποτέλεσμα της επικύρωσης των υποδειγμάτων συνδυάζονται κατάλληλα μέσω μιας μεθοδολογίας που έχει αναπτυχθεί από τον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων, με σκοπό την ποσοτικοποίηση του Κινδύνου Υποδειγμάτων και την αποτίμησή του σε όρους

κεφαλαίου.

- **Ευρήματα και Σχέδια Δράσης:** Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων ακολουθεί μία συγκεκριμένη επιχειρηματική διαδικασία, υλοποιημένη στο σύστημα ιχνηλάτησης ευρημάτων (*issue tracking system*) της Τράπεζας, με σκοπό: την ενημέρωση των Μονάδων στις οποίες ανήκουν τα υποδείγματα σχετικά με ευρήματα που αφορούν τη λειτουργία τους, την παρακολούθηση της τρέχουσας κατάστασης των διατυπωμένων ευρημάτων, την έγκριση των σχεδίων αντιμετώπισης τους, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους και τέλος την ενημέρωση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου για την ολοκλήρωσή τους. Η διαδικασία αυτή εξασφαλίζει ότι οι ασκήσεις επικύρωσης επιφέρουν πραγματικές βελτιώσεις στη λειτουργία των υποδειγμάτων, οδηγώντας σε ενεργή διαχείριση του κινδύνου υποδειγμάτων, μην αποσκοπώντας αποκλειστικά στην παραγωγή των αντίστοιχων αναφορών και μόνο.
- **Μητρώο Υποδειγμάτων και Δομικό Στοιχείο Διαχείρισης Κινδύνου Υποδειγμάτων:** Οι Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου, έχουν εργαστεί εκτενώς προς την κατεύθυνση υιοθέτησης ενός συστήματος διαχείρισης ροών εργασίας, που στοχεύει μεταξύ άλλων, στην αυτοματοποίηση της πλειονότητας των διαδικασιών που σχετίζονται με τον κύκλο ζωής των υποδειγμάτων. Η μηχανογραφική πλατφόρμα ΔΚΣ, θα περιλαμβάνει επίσης το τηρούμενο μητρώο υποδειγμάτων, που αποτελεί ένα αναλυτικό και περιεκτικό σε όρους χαρακτηριστικών των υποδειγμάτων, αρχείο απογραφής τους. Τα χαρακτηριστικά των υποδειγμάτων που αποθηκεύονται στο αναφερόμενο μητρώο, θα παράσχουν την απαιτούμενη υποστήριξη στο προαναφερθέν σύστημα διαχείρισης ευρημάτων. Επίσης, θα χρησιμοποιούνται στην ολότητά τους ή μερικώς, ως πηγαία δεδομένα για σκοπούς εκτίμησης κινδύνου υποδειγμάτων. Το μητρώο αποσκοπεί να αποτελέσει το πλήρες αποθετήριο υποδειγμάτων της Τράπεζας και να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην κεντροποιημένη και ολιστική προσέγγιση της εκτίμησης του Κινδύνου Υποδειγμάτων.

Η δομή της διαδικασίας διαχείρισης του κινδύνου υποδειγμάτων που ακολουθείται από τον ΤΕΥ, συμπεριλαμβάνει ένα σύνολο διακριτών φάσεων.

Αρχικά, όταν ένα υπόδειγμα πρόκειται να αναπτυχθεί, αυτό πρέπει να καταχωρηθεί στο Μητρώο Υποδειγμάτων από τη Μονάδα στην οποία θα ανήκει. Η αποτελεσματική Διαχείριση του Κινδύνου Υποδειγμάτων απαιτεί την τήρηση ενός πλήρους και εξαντλητικού μητρώου των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα, έτσι ώστε να παρακολουθείται η σειρά προτεραιότητας των ασκήσεων επικύρωσής τους, για την επιτυχή διαβάθμιση και την παρακολούθηση του κινδύνου υποδειγμάτων. Κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης ενός υποδείγματος, ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων κρατείται ενήμερος αναφορικά με την κατάσταση προόδου της διαδικασίας. Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξής

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

του, το μητρώο υποδειγμάτων ενημερώνεται από την αρμόδια Μονάδα με το απαιτούμενο υλικό που θα επιτρέψει την διαβάθμιση του υποδείγματος, την αξιολόγηση του κινδύνου του καθώς και τις διαδικασίες επισκόπησης και επικύρωσης του που θα πραγματοποιηθούν εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Μετά την ανάπτυξη ενός υποδείγματος και σε περίπτωση που αυτό έχει αξιολογηθεί ως υπόδειγμα που παρουσιάζει ουσιώδη κίνδυνο, απαιτείται η ανεξάρτητη Αρχική του Επικύρωση από τον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων. Η άσκηση Αρχικής Επικύρωσης είναι επίσης ένα βασικό συστατικό της διαχείρισης κινδύνου υποδειγμάτων, καθώς συνεισφέρει στον ακριβή προσδιορισμό του. Κατά τη διάρκεια μιας άσκησης Αρχικής Επικύρωσης, το υπόδειγμα εξετάζεται μέσα από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μίας σειράς ελέγχων, που έχουν σχεδιαστεί ώστε να αποσοβούν συγκεκριμένες πηγές κινδύνου, όπως θέματα δεδομένων εισόδου, σχεδιαστικές ανεπάρκειες του υποδείγματος, μη τήρηση των εσωτερικών ή/και εξωτερικών απαιτήσεων, ακατάλληλη χρήση του υποδείγματος, εσφαλμένη υλοποίηση και ανεπαρκής απόδοση του υποδείγματος. Αυτοί οι έλεγχοι εκτελούνται χρησιμοποιώντας ένα σύνολο από δεδομένα εισόδου, που καθίστανται διαθέσιμα από την αρμόδια Μονάδα στην οποία ανήκει το υπόδειγμα μέσω της μηχανογραφικής πλατφόρμας ΔΚΣ, όπως αναφορές ποιότητας δεδομένων, αναφορές ανάπτυξης υποδειγμάτων, αναφορές χρήσης υποδειγμάτων κτλ. Αποτέλεσμα των ασκήσεων επικύρωσης αποτελεί η διαβάθμιση του κινδύνου υποδείγματος και ο καθορισμός της κατάστασης έγκρισης/απόρριψής του και γ) μία λίστα από Ευρήματα Υποχρεωτικής Ενέργειας, εφόσον παρατηρηθούν προβλήματα και ανεπαρκής απόδοση στη λειτουργία του υποδείγματος, που πρέπει να επιλυθούν.

Μετά την έγκριση του υποδείγματος από το αρμόδιο διοικητικό όργανο ή επιτροπή, αυτό υλοποιείται στο σύστημα μέσω του οποίου στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί η χρήση του. Η φάση της υλοποίησης, αποτελεί μία επιπλέον πηγή κινδύνου υποδειγμάτων. Ο Τομέας Επικύρωσης Υποδειγμάτων διεξάγει επισκόπηση της πορείας υλοποίησης ενός υποδείγματος, όπου εξετάζεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε, οι διαθέσιμες αναφορές μηχανογραφικών ελέγχων καθώς και οι αναφορές αποδοχής χρήστη (UAT), έτσι ώστε να προσδιοριστεί εάν το υλοποιημένο υπόδειγμα είναι κατάλληλο προς χρήση και λειτουργεί με τον αναμενόμενο τρόπο. Τα υλοποιημένα υποδείγματα και η ορθή χρήση τους παρακολουθούνται τακτικά από τις αρμόδιες Μονάδες στις οποίες ανήκουν, αλλά και επιπλέον από τον Τομέα Επικύρωσης Υποδειγμάτων μέσω των τακτικών ασκήσεων επικύρωσης (ετησίως για την περίπτωση αυτών που παρουσιάζουν σημαντικό κίνδυνο υποδείγματος ή με μικρότερη συχνότητα για τα υπόλοιπα υποδείγματα), εστιάζοντας κυρίως στην σταθερότητα και την απόδοση του υποδείγματος. Κάθε άσκηση επικύρωσης δύναται να παράγει Ευρήματα Υποχρεωτικής Ενέργειας και δυνατικά να προκαλέσει την υποχρέωση ανάπτυξης μίας νέας έκδοσης του υποδείγματος, στην περίπτωση διάγνωσης της ανάγκης για την πραγματοποίηση σημαντικών τροποποιήσεών του. Αυτή η διαδικασία ακολούθως μπορεί να εκκινήσει έναν νέο κύκλο συντήρησης του υποδείγματος μέσω της τακτικής επισκόπησης, της αξιολόγησης και της εκτίμησης κινδύνου του υποδείγματος, καθώς και της διαδικασίας αντικατάστασής του που περιγράφηκε πιο πάνω.

Λοιποί παράγοντες Κινδύνου

Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις ως εποπτικά κεφάλαια ή ως στοιχείο ενεργητικού

Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση σημαντικού μέρους των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ως εποπτικά κεφάλαια ή ως στοιχείο ενεργητικού

Στον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαίου και κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, ο Όμιλος συμπεριλαμβάνει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις («ΑΦΑ»). Στις 30 Ιουνίου 2020, το ποσό των ΑΦΑ του Ομίλου, εξαιρουμένου του ΑΦΑ που αναταξινομήθηκε ως «προοριζόμενο προς πώληση», ήταν €4,9 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €4,9 δισ.).

Η Τράπεζα διενεργεί επανεκτίμηση της αξίας των ΑΦΑ σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση των ΑΦΑ στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης και κατά συνέπεια σε μείωση της αξίας των ΑΦΑ που περιλαμβάνονται στα εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013 προβλέπει ότι οι ΑΦΑ που αναγνωρίζονται για σκοπούς ΔΠΧΑ, στηρίζονται στην μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές ενός πιστωτικού ιδρύματος και εφόσον υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια πρέπει να αφαιρούνται από το CET1 του ιδρύματος. Η εν λόγω αφαίρεση εφαρμόστηκε σταδιακά μέχρι το 2019.

Η αφαίρεση θα είχε σημαντική επίπτωση στα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης και της Τράπεζας. Ωστόσο, ως μέτρο άμβλυνσης των συνεπειών της αφαίρεσης, το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, περί Αναβαλλόμενων Φορολογικών Πιστώσεων («ΑΦΠ» ή «Deferred Tax Credit»), επιτρέπει υπό προϋποθέσεις, στα Πιστωτικά Ιδρύματα από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ προερχόμενες από: (α) τις ζημίες του Private Sector Initiative (“PSI”), (β) σωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναγνωριστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, (γ) ζημίες από οριστικές διαγραφές ή από πωλήσεις δανείων και (δ) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση, σε απαίτηση («Φορολογικές Πιστώσεις» ή “Tax Credit”) έναντι του Ελληνικού Δημόσιου. Οι κατηγορίες (γ) και (δ) ανωτέρω προστέθηκαν με τον Ν.4465/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 29 Μαρτίου 2017. Ο Ν.4465/2017 θεσπίζει ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις που αφορούν στις περιπτώσεις β) και δ) δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν αναγνωριστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη Φορολογική Πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, και η οποία αφορά στην ανωτέρω σωρευμένη πρόβλεψη, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοδήποτε μεταγενέστερες ειδικές φορολογικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν στις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά στις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Επιπρόσθετα, ο Ν.4465/2017 τροποποίησε το άρθρο 27 «Μεταφορά ζημιών», εισάγοντας περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημίες που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή ρύθμισης και για οριστικές ζημίες που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Σημαντικότερες Εξελίξεις	Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19	Πρόγραμμα Μετασχηματισμού	Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επισκόπηση	Διαχείριση Κινδύνου	Εταιρική Διακυβέρνηση
-----------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---	---------------------	--------------------------

Στις 30 Ιουνίου 2020, οι επιλέξιμες ΑΦΑ του Ομίλου ανήλθαν σε €4,4 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €4,5 δισ.). Βασική προϋπόθεση για την μετατροπή των ΑΦΑ σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο είναι η ύπαρξη λογιστικής ζημίας, σε ατομική βάση, της αντίστοιχης χρήσης, ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά. Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης θα προσδιορίζεται διά του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού των ΑΦΑ με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική ως ζημία χρήσης, μετά από φόρους, στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης. Η οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο θα μετατρέπεται την επόμενη χρήση σε σχέση με την χρήση που εμφανίστηκαν οι λογιστικές ζημίες. Η απαίτηση μπορεί να συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αξίας ίσης με το 100% του ποσού της αρχικής οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης από το Ελληνικό Δημόσιο και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων μετατροπής. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ο νόμος επιτρέπει στα Πιστωτικά Ιδρύματα να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ΑΦΑ ως «μη βασιζόμενες στη μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV, με αποτέλεσμα να μην αφαιρούνται από τον CET1 και συνεπώς να βελτιώνουν την κεφαλαιακή τους θέση.

Στις 7 Νοεμβρίου 2014 η Έκτακτη Γενική Συνέλευση αποφάσισε την ένταξη της Τράπεζας στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου. Η έξοδος της Τράπεζας από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου προϋποθέτει την έγκριση των εποπτικών αρχών και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Εάν οι κανονισμοί που διέπουν τη χρήση των ΑΦΠ, ως μέρος των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου αλλάζουν, αυτό μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή βάση του Ομίλου και κατά συνέπεια και τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Στις 30 Ιουνίου 2020, το 82,1% του CET1 του Ομίλου αποτελούνταν από ΑΦΠ. Επιπροσθέτως, δεν είναι βέβαιο ότι οποιαδήποτε οριστική ερμηνεία των τροποποιήσεων που περιγράφονται παραπάνω δεν θα αλλάξει ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα κρίνει τον χειρισμό των ΑΦΠ βάσει του ελληνικού νόμου παράνομο και κατά συνέπεια τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα δεν θα μπορέσουν να διατηρήσουν ορισμένες ΑΦΠ ως εποπτικά κεφάλαια. Εάν συντρέξει οποιοσδήποτε από τους παραπάνω κινδύνους, αυτό θα μπορούσε να έχει σημαντική δυσμενή επίπτωση στη δυνατότητα του Ομίλου να διατηρήσει επαρκή εποπτικά κεφάλαια, τα οποία με τη σειρά τους ενδεχομένως να καταστήσουν αναγκαία την έκδοση από τον Όμιλο επιπρόσθετων κεφαλαιακών μέσων που θα μπορέσουν να προσμετρηθούν στα εποπτικά κεφάλαια, τη ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων, των περιορισμό της επιχειρηματικής δραστηριότητάς του ή την ανάληψη άλλων δράσεων, που ενδεχομένως να έχουν ουσιώδη αρνητική επίδραση στα λειτουργικά αποτελέσματα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις προοπτικές του Ομίλου.

Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο

Πιθανή αύξηση των κινδύνων στον κυβερνοχώρο λόγω των νέων συνθηκών σε λειτουργικά συστήματα καθώς και της απομακρυσμένης εργασίας

Τα συστήματα ασφάλειας στον κυβερνοχώρο συνέχισαν να βελτιώνονται με την ενίσχυση των μηχανισμών ανίχνευσης, ανταπόκρισης και προστασίας, προκειμένου να διασφαλιστεί η επαρκής εξυπηρέτηση των πελατών και η αποδοτικότητα των υπηρεσιών και της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας.

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Εταιρική Διακυβέρνηση

Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων

Η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων πραγματοποιήθηκε εξ' αποστάσεως, σε πραγματικό χρόνο μέσω τηλεδιάσκεψης, στις 30 Ιουνίου 2020. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. στην ιστοσελίδα της Τράπεζας <https://www.nbg.gr/el/the-group/investor-relations/general-assemblies>.

Αλλαγές στο Διοικητικό Συμβούλιο στο πρώτο εξάμηνο του 2020

Την 30 Ιανουαρίου 2020, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ανακοινώθηκε η παραίτηση του κ. Δημητρίου Ν. Καποτόπουλου από τη θέση του Εκτελεστικού Μέλους.

Την 1 Απριλίου 2020, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, εξελέγη ως νέο Ανεξάρτητο Μη-Εκτελεστικό Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου η κ. Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt.

Την 16 Απριλίου 2020, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίστηκε να καταργηθεί λειτουργικά η θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, που κατείχε μέχρι εκείνη τη μέρα η κ. Αικατερίνη Κ. Μπερίτση, η οποία παραμένει ως Μη-Εκτελεστικό Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Αλλαγές στη σύνθεση των Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου το πρώτο εξάμηνο του 2020

Την 16 Απριλίου 2020, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίστηκε ότι η κ. Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt, ανεξάρτητο Μη-εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, αναλαμβάνει Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών.

Κατά την ίδια συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο κ. Wietze J.P. Reehoorn ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Ελέγχου σε αντικατάσταση της κ. Αικατερίνης Κ. Μπερίτση, η οποία συμμετέχει στην Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων ως Αντιπρόεδρος και ως μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών.

Η Τακτική Γενική Συνέλευση της 30 Ιουνίου 2020 εξέλεξε ως τακτικά μέλη της Επιτροπής Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, με θητεία έως την Τακτική Γενική Συνέλευση του έτους 2021 τους κ.κ. Andrew J. McIntyre (Πρόεδρος Επιτροπής Ελέγχου), Claude Edgar L.G. Piret (Αντιπρόεδρος Επιτροπής Ελέγχου), Αβραάμ Κ. Γούναρη, Wietze J.P. Reehoorn και Περικλή Φ. Δρούγκα (Εκπρόσωπος ΤΧΣ).

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

Σημαντικότερες
ΕξελίξειςΑντιμετώπιση της
κρίσης COVID-19Πρόγραμμα
ΜετασχηματισμούΟικονομική και
Χρηματοοικονομική
Επισκόπηση

Διαχείριση Κινδύνου

Εταιρική
Διακυβέρνηση

Παράρτημα Εναλλακτικών Δεικτών Μέτρησης Απόδοσης

Οι ορισμοί των επιλεγμένων χρηματοοικονομικών δεικτών/μεγεθών του Ομίλου παρατίθενται ως ακολούθως:

Δάνεια προ προβλέψεων

Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος πριν από προβλέψεις για Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές («ΑΠΖ») και λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων υποχρεωτικά σε Εύλογη Αξία μέσω Αποτελεσμάτων («ΕΑΜΑ»).

Δείκτης Δάνεια προς Καταθέσεις

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά από προβλέψεις για ΑΠΖ προς υποχρεώσεις προς πελάτες, στο τέλος της περιόδου.

Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης («Net Stable Funding Ratio», «NSFR»)

Ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης αναφέρεται στο ποσό των υποχρεώσεων και του κεφαλαίου που αναμένεται να διατηρείται στον χρονικό ορίζοντα που έχει οριστεί από το NSFR προς του ποσού της σταθερής χρηματοδότησης που πρέπει να διανεμηθεί στα διάφορα περιουσιακά στοιχεία ανάλογα με τα χαρακτηριστικά ρευστότητας και τις υπολειπόμενες διάρκειες τους. Σωρευμένες προβλέψεις ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος προς μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ, στο τέλος της περιόδου.

Δείκτης Κάλυψης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

Ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας αφορά το απόθεμα ρευστότητας των ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων υψηλής ποιότητας (High Quality Liquid Assets "HQLAs") που διακρατά ένα πιστωτικό ίδρυμα με σκοπό να καλύπτει τις καθαρές εκροές ρευστότητάς του κατά τη διάρκεια μιας περιόδου ακραίων συνθηκών 30 ημερολογιακών ημερών, βάσει του κανονισμού (ΕΥ) 2015/61.

Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας («Liquidity Coverage Ratio» ή «LCR»)

Λειτουργικά έξοδα προς συνολικά έσοδα.

Δείκτης Κόστους προς έσοδα

Δείκτης Κόστους προς οργανικά έσοδα

Λειτουργικά έξοδα προς οργανικά έσοδα.

Δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων ("CET1")

Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με εφαρμογή των εποπτικών μεταβατικών ρυθμίσεων για την επίδραση του ΔΠΧΑ 9 αναφορικά με τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού.

Δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων με Πλήρη Εφαρμογή της Βασιλείας III ("CET1, CRD IV fully loaded")

Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, χωρίς την εφαρμογή των εποπτικών μεταβατικών ρυθμίσεων για την επίδραση του ΔΠΧΑ 9 αναφορικά με τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού.

Δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων στο τέλος της περιόδου.

Ενσώματα Ίδια Κεφάλαια

Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας μείον υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα

Έσοδα ή κέρδη (έξοδα ή ζημιές) από Χρηματ/κες Πράξεις & Λοιπά Έσοδα (Έξοδα) / Μη Οργανικά Έσοδα

Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου («έσοδα ή κέρδη (έξοδα ή ζημιές) από χρηματοοικονομικές πράξεις») + έσοδα ή κέρδη (έξοδα ή ζημιές) από την παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών στοιχείων επιμετρούμενων στο αποσβεσμένο κόστος + καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα) («λοιπά έσοδα (έξοδα)»).

Ισολογισμός

Αναφέρεται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο	Καθαρά έσοδα από τόκους προς το μέσο όρο των τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού (ο μέσος όρος των τοκοφόρων στοιχείων του ενεργητικού υπολογίζεται ως το άθροισμα των υπολοίπων των τοκοφόρων στοιχείων του ενεργητικού στο τέλος του έτους/περιόδου αναφοράς και στο τέλος του προηγούμενου έτους, καθώς και των ενδιάμεσων τριμήνων, δια τον αριθμό των περιόδων (πέντε περίοδοι) για το τέλος του έτους). Σε επίπεδο τριμήνου, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο υπολογίζεται επί του μηνιαίου μέσου όρου των τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού
Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο Προσαρμοσμένο στον Κίνδυνο Καταθέσεις	Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο μείον το κόστος πιστωτικού κινδύνου.
Κέρδη από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Αφορά στις υποχρεώσεις προς πελάτες. Κέρδη / (ζημίες) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες, εξαιρουμένης της επιπρόσθετης ασφαλιστικής εισφοράς του ΛΕΠΕΤΕ, του κόστους αναδιάρθρωσης που σχετίζεται άμεσα με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού, έκτακτα κόστη σχετιζόμενα με το COVID-19 και λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έσοδα. Συγκεκριμένα, για την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020, τα λειτουργικά έσοδα εξαιρούν την επιπρόσθετη ασφαλιστική εισφορά του ΛΕΠΕΤΕ ποσού €19 εκατ., το κόστος αναδιάρθρωσης ποσού €4 εκατ., καθώς και σχετιζόμενα με το COVID-19 και άλλα μη επαναλαμβανόμενα έσοδα ποσού €5 εκατ. Για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2019, τα λειτουργικά έσοδα εξαιρούν το κόστος του Προγράμματος Εθελουσίας Προσωπικού ύψους €94 εκατ. και λοιπά έσοδα αναδιάρθρωσης άμεσα σχετιζόμενα με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού ποσού €11 εκατ.
Κέρδη προ Προβλέψεων	Καθαρά λειτουργικά έσοδα μείον λειτουργικά έσοδα.
Κόστος πιστωτικού κινδύνου	Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου ετησιοποιημένες προς το μέσο υπόλοιπο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.
Κόστος χρηματοδότησης/ Κόστος Άντλησης Ρευστότητας	Ο σταθμισμένος μέσος όρος του κόστους καταθέσεων, χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και των συναλλαγών σε γερσ, καλυμμένων ομολογιών και τιτλοποιήσεων. Δαπάνες προσωπικού + γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έσοδα + αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, εξαιρουμένης της επιπρόσθετης ασφαλιστικής εισφοράς του ΛΕΠΕΤΕ, του κόστους αναδιάρθρωσης που σχετίζεται άμεσα με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού, έκτακτα κόστη σχετιζόμενα με το COVID-19 και λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έσοδα. Συγκεκριμένα, για την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020, τα λειτουργικά έσοδα εξαιρούν την επιπρόσθετη ασφαλιστική εισφοράς του ΛΕΠΕΤΕ ποσού €19 εκατ., το κόστος του Προγράμματος Εθελουσίας Προσωπικού ποσού €90 εκατ., το κόστος αναδιάρθρωσης ποσού €4 εκατ., καθώς και σχετιζόμενα με το COVID-19 και άλλα μη επαναλαμβανόμενα έσοδα ποσού €5 εκατ. Για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2019, τα λειτουργικά έσοδα εξαιρούν το κόστος του Προγράμματος Εθελουσίας Προσωπικού ύψους €94 εκατ. και λοιπά έσοδα αναδιάρθρωσης άμεσα σχετιζόμενα με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού ποσού €11 εκατ.
Λειτουργικά Έξοδα	Καθαρά λειτουργικά έσοδα μείον λειτουργικά έσοδα και προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ.
Λειτουργικά Κέρδη / (Ζημίες)	Καθαρά λειτουργικά έσοδα μείον λειτουργικά έσοδα και προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ.
Λοιπές προβλέψεις	Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων, λοιπές προβλέψεις και προβλέψεις απομείωσης.
Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα	Σύμφωνα με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA, ITS Technical Standards) ως μη εξυπηρετούμενα ορίζονται τα ανοίγματα που πληρούν μία ή και τις δύο κάτωθι προϋποθέσεις: α) Σημαντικά ανοίγματα με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών β) Ανοίγματα αβέβαιης πλήρους είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ποσού σε καθυστέρηση ή ημερών καθυστέρησης.
Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβεσμένο κόστος σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών.
Οργανικά έσοδα	Καθαρά έσοδα από τόκους + καθαρά έσοδα από προμήθειες.
Οργανικά λειτουργικά κέρδη / (ζημίες)	Οργανικά έσοδα μείον λειτουργικά έσοδα και προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ εξαιρουμένης της πρόβλεψης απομείωσης για ΑΠΖ λόγω COVID-19 ποσού €426 εκατ..
Οργανικά λειτουργικά κέρδη / (ζημίες) προ προβλέψεων	Περιλαμβάνει οργανικά έσοδα μείον λειτουργικά έσοδα.
Οργανική Αύξηση / (Μείωση) Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων	Οργανική μεταβολή Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, προ πωλήσεων και διαγραφών.
Προβλέψεις δανείων	Προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.

Ρυθμός Δημιουργίας Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων	Καθαρή αύξηση / (μείωση) Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, προ διαγραφών.
Σταθμισμένα Στοιχεία Ενεργητικού	Στοιχεία Ενεργητικού και στοιχεία εκτός Ισολογισμού, προσδιορισμένα βάσει σταθμισμένου κινδύνου, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013.
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	Συνολικά εποπτικά κεφάλαια, με εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΥ) 575/2013 και εποπτικών μεταβατικών ρυθμίσεων για την επίδραση του ΔΠΧΑ 9, αναφορικά με τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού.
Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού	Τα τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού περιλαμβάνουν τα εν δυνάμει τοκοφόρα στοιχεία του ενεργητικού και αφορούν το ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες, τις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (εξαιρουμένων των μετοχών και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων), δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών και το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων (εξαιρουμένων των μετοχών και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων).
Τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα	Οι τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα αφορούν τη Λιανική τραπεζική, Επιχειρηματική και επενδυτική τραπεζική. Οι δραστηριότητες του Ομίλου στην Ελλάδα και περιλαμβάνουν την Εθνική Leasing, την Probank Leasing και την Εθνική Factors A.E.

Η παρούσα Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές αναφορές και μεγέθη όπως προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας για την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020 και της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 «Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις» και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ»). Επίσης, περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές πληροφορίες οι οποίες αντλούνται από την κανονική ροή των συστημάτων χρηματοοικονομικής και διοικητικής πληροφόρησης, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται σε ξένες και εγχώριες δραστηριότητες βάσει της χώρας προέλευσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του Ομίλου.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει αναφορές σε συγκεκριμένα μεγέθη τα οποία δεν ορίζονται από τα ΔΠΧΑ, όπως τα «οργανικά κέρδη προ προβλέψεων», το «καθαρό επιτοκιακό περιθώριο» και άλλα ποσά, όπως διατυπώνονται ανωτέρω. Ένα μη οριζόμενο από τα ΔΠΧΑ κονδύλι μετρά την ιστορική ή μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση, χρηματοοικονομική θέση ή τις ταμειακές ροές, και περιλαμβάνει ή εξαιρεί ποσά τα οποία δεν προβλέπονται από τα ΔΠΧΑ. Ο Όμιλος πιστεύει ότι τα μη οριζόμενα από τα ΔΠΧΑ κονδύλια παρουσιάζουν μια πιο ουσιαστική ανάλυση της χρηματοοικονομικής του κατάστασης και των αποτελεσμάτων των εργασιών του. Ωστόσο, τα μη οριζόμενα από τα ΔΠΧΑ κονδύλια δεν αποτελούν υποκατάστατο των ΔΠΧΑ.

Έκθεση Επισκόπησης Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή επί των Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2020

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Έκθεση Επισκόπησης Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Εισαγωγή

Έχουμε επισκοπήσει τη συνημμένη συνοπτική εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε., της 30^{ης} Ιουνίου 2020 και τις σχετικές συνοπτικές εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων, συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της εξαμηνιαίας περιόδου που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις επιλεγμένες επεξηγηματικές σημειώσεις¹, που συνθέτουν τις ενδιάμεσες συνοπτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εξαμηνιαίας οικονομικής έκθεσης του Ν.3556/2007.

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και παρουσίαση αυτών των ενδιάμεσων συνοπτικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζονται στην Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Αναφορά (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο “ΔΛΠ 34”). Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε συμπέρασμα επί των εταιρικών και ενοποιημένων ενδιάμεσων συνοπτικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση την επισκόπησή μας.

Εύρος Επισκόπησης

Διενεργήσαμε την επισκόπησή μας σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Επισκόπησης (ΔΠΑΕ) 2410 “Επισκόπηση ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που διενεργείται από τον ανεξάρτητο ελεγκτή της οντότητας”. Η επισκόπηση της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης συνίσταται στην υποβολή διερευνητικών ερωτημάτων κυρίως σε πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για χρηματοοικονομικά και λογιστικά θέματα και στην εφαρμογή αναλυτικών και άλλων διαδικασιών επισκόπησης. Η επισκόπηση έχει ουσιαστικά μικρότερο εύρος από τον έλεγχο, ο οποίος διενεργείται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και συνεπώς, δεν μας δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσουμε τη διασφάλιση ότι έχουν περιέλθει στην αντίληψή μας όλα τα σημαντικά θέματα που θα μπορούσαν να εντοπιστούν σε έναν έλεγχο. Κατά συνέπεια δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου.

Συμπέρασμα

Με βάση την επισκόπησή μας, δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε που θα μας έκανε να πιστεύουμε ότι οι συνημμένες ενδιάμεσες συνοπτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν έχουν καταρτισθεί, από κάθε ουσιαστική άποψη, σύμφωνα με το ΔΛΠ 34.

Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Η επισκόπησή μας δεν εντόπισε ουσιαστική ασυνέπεια ή σφάλμα στις δηλώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και στις πληροφορίες της εξαμηνιαίας Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 5 και 5^α του Ν. 3556/2007, σε σχέση με τις συνημμένες ενδιάμεσες συνοπτικές εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Αθήνα, 7 Αυγούστου 2020

ΠράιςγουοτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Λεωφ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Μάριος Ψάλτης
ΑΜ ΣΟΕΛ 38081

1 Ορισμένες γνωστοποιήσεις έχουν παρουσιαστεί σε διάφορα σημεία της Έκθεσης Διοικητικού Συμβουλίου, αντί στις σημειώσεις των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Οι γνωστοποιήσεις αυτές, στις οποίες παραπέμπουν οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, επισημαίνονται ως επισκοπημένες.

NATIONAL BANK
OF GREECE

Όμιλος και Τράπεζα Εξαμηνιαία χρηματοοικονομική έκθεση

2020

Περίοδος από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου 2020

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	8	6.705	3.519	6.533	3.317
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		3.562	3.008	3.504	2.948
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		483	518	472	494
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		5.767	4.833	5.767	4.833
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	9	28.891	29.222	27.636	27.952
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	10	14.793	8.890	14.513	8.588
Ακίνητα επενδύσεων		139	152	6	6
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις		-	-	1.141	1.139
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης		9	8	6	6
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία		236	202	233	199
Ενσώματα πάγια στοιχεία		1.704	1.722	1.252	1.264
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους		4.909	4.911	4.906	4.906
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		361	366	354	358
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		2.130	2.444	2.027	2.352
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	11	4.471	4.453	1.020	999
Σύνολο ενεργητικού		74.160	64.248	69.370	59.361
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	12	12.847	4.449	13.161	4.780
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		3.494	2.870	3.494	2.870
Υποχρεώσεις προς πελάτες	13	44.763	43.748	43.890	42.761
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	14	1.384	1.365	1.384	1.365
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	14	2	5	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους		13	11	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό		251	267	248	264
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος		3	1	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού		2.591	2.773	2.238	2.388
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	11	3.479	3.482	-	-
Σύνολο παθητικού		68.827	58.971	64.415	54.428
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο	16	2.744	2.744	2.744	2.744
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	16	13.866	13.866	13.863	13.863
Μείον: Ίδιες μετοχές	16	(1)	(1)	-	-
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον		(11.523)	(11.581)	(11.652)	(11.674)
Ποσά αναγνωρισμένα απευθείας στα ίδια κεφάλαια σχετιζόμενα με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση		228	231	-	-
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		5.314	5.259	4.955	4.933
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		19	18	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		5.333	5.277	4.955	4.933
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		74.160	64.248	69.370	59.361

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Οι σημειώσεις στις σελίδες 60 μέχρι 94 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την 6-μηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1.1 έως 30.06.2020	30.06.2019	Από 1.1 έως 30.06.2020	30.06.2019
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
	Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	652	721	603	673
	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(101)	(121)	(106)	(135)
	Καθαρά έσοδα από τόκους	551	600	497	538
	Έσοδα προμηθειών	171	164	152	145
	Έξοδα προμηθειών	(48)	(44)	(42)	(39)
	Καθαρά έσοδα από προμήθειες	123	120	110	106
	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	292	130	287	130
	Κέρδη / (ζημίες) που προκύπτουν από την παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων επιμετρωμένων στο αποσβέσιμο κόστος	517	13	517	13
	Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	(23)	3	(36)	-
	Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.460	866	1.375	787
	Δαπάνες προσωπικού	(260)	(264)	(245)	(248)
	Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	(95)	(97)	(84)	(84)
	Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων και άλλων περιουσιακών στοιχείων	(75)	(49)	(66)	(66)
	Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	4	(581)	(573)	(209)
	Κόστος αναδιάρθρωσης	5	(94)	(92)	(105)
	Κέρδη προ φόρων	355	148	315	75
	Φόροι	6	(8)	-	-
	Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	347	140	315	75
Διακοπείσες δραστηριότητες					
	Κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες	11	14	-	165
	Κέρδη περιόδου	361	251	315	240
Αναλογούντα σε:					
	Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	1	18	-	-
	Μετόχους της Τράπεζας	360	233	315	240
	Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	7	€0,38	€0,34	€0,08
	Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	7	€0,39	€0,34	€0,26

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την 6-μηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1.1 έως		Από 1.1 έως	
		30.06.2020	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019
Κέρδη περιόδου		361	251	315	240
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα):					
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους		(3)	175	-	-
Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους επιμετρώμενες στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων ("ΕΑΜΛΣΕ"), μετά από φόρους		(260)	177	(260)	178
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους		(10)	(1)	-	1
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μετά από φόρους		(17)	(21)	(17)	(21)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		(290)	330	(277)	158
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους επιμετρώμενες στην ΕΑΜΛΣΕ, μετά από φόρους		(36)	18	(36)	17
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		(36)	18	(36)	17
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους	17	(326)	348	(313)	175
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου		35	599	2	415
Αναλογούντα σε:					
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		1	18	-	-
Μετόχους της Τράπεζας		34	581	2	415

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την 3-μηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Όμιλος	
	Από 01.04 έως	
	30.06.2020	30.06.2019
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες		
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	319	374
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(46)	(64)
Καθαρά έσοδα από τόκους	273	310
Έσοδα προμηθειών	81	84
Έξοδα προμηθειών	(24)	(23)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	57	61
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	21	12
Κέρδη / (ζημιές) που προκύπτουν από την παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων επιμετρώμενων στο αποσβέσιμο κόστος	-	9
Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	(11)	24
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	340	416
Δαπάνες προσωπικού	(127)	(132)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	(45)	(47)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων ακινήτων επενδύσεων, παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(37)	(26)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	(81)	(93)
Κόστος αναδιάρθρωσης	(1)	(4)
Κέρδη προ φόρων	49	114
Φόροι	(4)	(4)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	45	110
Διακοπήσεις δραστηριότητες		
Κέρδη περιόδου από διακοπήσεις δραστηριότητες	11	90
Κέρδη περιόδου	56	200
Αναλογούντα σε:		
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	-	8
Μετόχους της Τράπεζας	56	192
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	€0,05	€0,12
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπήσεις δραστηριότητες	€0,06	€0,21

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την 3-μηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος	
		Από 01.04 έως 30.06.2020	30.06.2019
Κέρδη περιόδου		56	200
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα):			
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:			
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους		81	139
Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους επιμετρώμενες στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων ("ΕΑΜΛΣΕ"), μετά από φόρους		40	161
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους		(6)	(6)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μετά από φόρους		(4)	(21)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		111	273
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:			
Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους επιμετρώμενες στην ΕΑΜΛΣΕ, μετά από φόρους		(13)	5
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		(13)	5
Λοιπά συνολικά έσοδα περιόδου, μετά από φόρους		98	278
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου		154	478
Αναλογούντα σε:			
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		-	8
Μετόχους της Τράπεζας		154	470

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Όμιλος για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας											
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Ίδιες μετοχές	Αξιόγραφα στην ΕΑΜΛΣΕ	Αποθεματικό συναλ/κών διαφορών	Αντισταθμιση καθαρής επένδυσης	Αντισταθμιση ταμειακών ροών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά και αποτ/ματα εις νέον	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Κοινές μετοχές										
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 1 Ιανουαρίου 2019	2.744	13.866	-	90	12	(119)	-	(162)	(11.469)	4.962	676	5.638
Επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 16	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	4
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019 μετά από την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16	2.744	13.866	-	90	12	(119)	-	(162)	(11.465)	4.966	676	5.642
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	370	(1)	-	(21)	-	2	350	-	350
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	233	233	18	251
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	370	(1)	-	(21)	-	235	583	18	601
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	(660)	(658)
Διανομή μερίσματος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(15)	(15)
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2019	2.744	13.866	(1)	460	11	(119)	(21)	(162)	(11.228)	5.550	19	5.569
Κινήσεις μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019	-	-	-	161	59	8	(3)	(29)	(487)	(291)	(1)	(292)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 1 Ιανουαρίου 2020	2.744	13.866	(1)	621	70	(111)	(24)	(191)	(11.715)	5.259	18	5.277
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	(279)	(10)	-	(17)	-	-	(306)	-	(306)
Κέρδη/ (Ζημιές) από αξιόγραφα στην ΕΑΜΛΣΕ επαναταξινομούμενα στα αποτελέσματα εις νέο	-	-	-	(20)	-	-	-	-	20	-	-	-
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	360	360	1	361
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	(299)	(10)	-	(17)	-	380	54	1	55
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2020	2.744	13.866	(1)	322	60	(111)	(41)	(191)	(11.334)	5.314	19	5.333

Οι σημειώσεις στις σελίδες 60 μέχρι 94 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Τράπεζα για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Μετοχικό	Διαφορά από	Αποθεματικό	Αποθεματικό	Αποθεματικό	Προγράμματα	Λοιπά	Σύνολο
	Κεφάλαιο	έκδοση μετοχών	αξιογράφων	συναλ/κών	αντιστάθμισης	καθορισμένων	αποθεματικά &	
	Κοινές μετοχές	Κοινές μετοχές	στην ΕΑΜΛΣΕ	διαφορών	ταμιακών ροών	παροχών	αποτ/ματα εις νέον	
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 1 Ιανουαρίου 2019	2.744	13.863	52	(56)	-	(158)	(11.807)	4.638
Επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 16	-	-	-	-	-	-	4	4
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019 μετά από την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16	2.744	13.863	52	(56)	-	(158)	(11.803)	4.642
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	195	1	(21)	-	2	177
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	240	240
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	195	1	(21)	-	242	417
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2019	2.744	13.863	247	(55)	(21)	(158)	(11.561)	5.059
Κινήσεις μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019	-	-	130	6	(3)	(25)	(234)	(126)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 1 Ιανουαρίου 2020	2.744	13.863	377	(49)	(24)	(183)	(11.795)	4.933
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	(276)	-	(17)	-	-	(293)
Κέρδη/ (Ζημιές) από αξιόγραφα στην ΕΑΜΛΣΕ επαναταξινομούμενα στα αποτελέσματα εις νέο	-	-	(20)	-	-	-	20	-
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	315	315
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	(296)	-	(17)	-	335	22
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2020	2.744	13.863	81	(49)	(41)	(183)	(11.460)	4.955

Οι σημειώσεις στις σελίδες 60 μέχρι 94 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Ταμειακών Ροών για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020

Εκατ. €	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1 έως		Από 1.1 έως	
	30.06.2020	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019
Ταμειακές ροές λειτουργικών δραστηριοτήτων				
Κέρδη προ φόρων	371	268	315	240
Προσαρμογές για:				
Μη ταμειακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων & Λοιπές προσαρμογές:	(99)	63	(96)	15
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	75	54	66	66
Αποσβέσεις διαφορών υπέρ / υπό το άρτιο επενδυτικού χαρτοφυλακίου, δανείων & απαιτήσεων και δανειακών υποχρεώσεων	14	(10)	14	(9)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	683	270	669	266
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού	7	19	5	5
Αποτελεσμα από αντιστάθμιση κινδύνου εύλογης αξίας	(32)	1	(32)	1
Έσοδα από μερίσματα αξιολογούμενων επενδύσεων	(3)	(3)	(7)	(15)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων	(9)	-	1	1
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση θυγατρικών / ποσοστών σε θυγατρικές χωρίς απώλεια ελέγχου	-	(90)	-	(175)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση αξιολογούμενων επενδύσεων	(342)	(127)	(315)	(70)
Κέρδος από την ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	(515)	-	(515)	-
Δεδουλευμένοι τόκοι χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και αποτελέσματα από επαναγορά πιστωτικών τίτλων	19	7	19	4
Προσαρμογές αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	(63)	-	(63)
Αρνητική υπεραξία	-	(3)	-	-
Λοιπές μη ταμειακές λειτουργικές ροές	4	8	(1)	4
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:	(1.798)	(1.477)	(1.933)	(1.279)
Υποχρεωτικές καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	1	1	1	(75)
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	(1.049)	(657)	(1.060)	(481)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	26	814	14	827
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ενεργητικού	(920)	(1.196)	(920)	(1.195)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	(191)	(323)	(256)	(243)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	335	(116)	288	(112)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:	9.634	(974)	9.816	(1.428)
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	8.393	(2.015)	8.381	(2.072)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	970	10	1.129	(269)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα παθητικού	517	764	517	783
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	(22)	(27)	(11)	(3)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	44	158	-	-
Φόρος εισοδήματος που (καταβλήθηκε) / εισπράχθηκε	(5)	(24)	4	(15)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	(263)	160	(204)	148
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	8.108	(2.120)	8.102	(2.452)
Ταμειακές ροές επενδυτικών δραστηριοτήτων				
Απόκτηση θυγατρικών, εκτός ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων που αποκτήθηκαν	-	(55)	-	-
Συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	(2)	-
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εκτός ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων που πωλήθηκαν	55	319	55	440
Απόκτηση συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	(6)	-	-
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	3	3	-	8
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(75)	(44)	(72)	(35)
Εισπράξεις από διάθεση ενσώματων παγίων στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	27	-	(1)	1
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	(10.040)	(6.671)	(8.377)	(5.024)
Εισπράξεις από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	5.108	4.720	3.564	3.297
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(4.922)	(1.734)	(4.833)	(1.313)
Ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων				
Εισπράξεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών υποχρεώσεων	12	297	12	108
Αποπληρωμή πιστωτικών τίτλων, λοιπών δανειακών υποχρεώσεων και προνομιούχων τίτλων	(16)	(94)	(13)	(6)
Αποπληρωμή κεφαλαίου στις καταβολές μισθωμάτων	(26)	(3)	(20)	(20)
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών	8	15	-	-
Αγορά ιδίων μετοχών	(8)	(16)	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	(15)	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(30)	184	(21)	82
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα	(1)	-	(1)	5
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων	3.155	(3.670)	3.247	(3.678)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου	4.148	6.453	3.754	5.766
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	7.303	2.783	7.001	2.088

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») ιδρύθηκε το 1841 και οι μετοχές της εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών («ΧΑ») το 1880. Η Τράπεζα έχει την έδρα της στην οδό Αιόλου 86, Αθήνα, Ελλάδα (αριθμ. Γ.Ε.ΜΗ 237901000), τηλ.: (+30) 210 334 1000, www.nbg.gr. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει καταστήματα, πρακτορεία και γραφεία αντιπροσωπείας οπουδήποτε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Τράπεζα κατά τη διάρκεια των 179 ετών λειτουργίας της, έχει επεκτείνει το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που προσφέρει και καλύπτει όλα τα σύγχρονα τραπεζικά προϊόντα. Η Τράπεζα μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») παρέχουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει κυρίως λιανική, εταιρική και επενδυτική τραπεζική, διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, συναλλακτική τραπεζική, χρηματοδοτική μίσθωση, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, χρηματιστηριακή μεσιτεία, διαχείριση ενεργητικού πελατών, διαχείριση ακίνητης περιουσίας και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Βόρεια Μακεδονία, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στην Κύπρο, στη Μάλτα, στην Αίγυπτο και στο Λουξεμβούργο.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι η εξής:

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

(Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Κώστας Π. Μιχαηλίδης

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Παύλος Κ. Μυλωνάς

Εκτελεστικά Μέλη⁽¹⁾

Χριστίνα Θ. Θεοφιλίδη

Ανεξάρτητα Μη Εκτελεστικά Μέλη

Γκίκας Α. Χαρδούβελης

Andrew J. McIntyre

Claude Edgar L.G. Piret

Αβραάμ Κ. Γούναρης

Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt⁽²⁾

Wietze J.P. Reehoorn

Elena Ana E.V. Cernat

Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος

Μη Εκτελεστικά Μέλη

Αικατερίνη Κ. Μπερίτση⁽³⁾

Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Περικλής Φ. Δρούγκας

⁽¹⁾ Την 30 Ιανουαρίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, ανακοινώθηκε η παραίτηση του κ. Δημητρίου Ν. Καποτόπουλου από τη θέση του εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου.

⁽²⁾ Την 1 Απριλίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η κ. Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt εξελέγη ως νέο ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

⁽³⁾ Την 16 Απριλίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίστηκε να καταργηθεί λειτουργικά η θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, την οποία κατείχε μέχρι αυτή την ημερομηνία η κ. Αικατερίνη Κ. Μπερίτση, η οποία παραμένει μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Όλα τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα 3 έτη και με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει κατά την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων το 2021.

Οι παρούσες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 6 Αυγούστου 2020.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι συνοπτικές ενοποιημένες και ατομικές (ή εταιρικές) ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την εξάμηνη περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020 (οι «ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 *Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις*. Οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν επιλεγμένες επεξηγηματικές σημειώσεις και όχι όλη την πληροφόρηση που απαιτείται για τη σύνταξη πλήρων ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να αναγνωστούν σε συνδυασμό με τις ενοποιημένες και ατομικές ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, («ΔΠΧΑ») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η «ΕΕ»).

Οι λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν είναι αντίστοιχες με αυτές της προηγούμενης χρήσης και της αντίστοιχης ενδιάμεσης περιόδου, εκτός από αυτές που αφορούν σε νέα πρότυπα και τροποποιήσεις, όπως αναφέρονται κατωτέρω στη Σημείωση 2.3 «Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)».

Τα ποσά απεικονίζονται στρογγυλοποιημένα σε εκατ. Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά). Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναμορφώθηκαν προκειμένου να συνάδουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους.

Αναφορικά με την επισκόπηση της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας υπό το πρίσμα της πανδημίας του κορωνοϊού («COVID-19»), ο Όμιλος αξιολόγησε τα περιουσιακά του στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων και των επενδύσεων σε συμμετοχικούς τίτλους για πιθανή απομείωση και εξέτασε τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Με βάση την επισκόπησή μας την 30 Ιουνίου 2020, δεν έχουν καταγραφεί σημαντικές απομειώσεις εκτός από τις προβλέψεις απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές («ΑΠΖ») σχετικές με δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενων στο αποσβεσμένο κόστος (βλ. Σημείωση 4) και δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στις εύλογες αξίες και στις ταξινομήσεις ιεραρχίας εύλογης αξίας.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Λαμβάνοντας υπόψη (α) την τρέχουσα χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») αποκλειστικά μέσω των στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης («TLTROs») και την τρέχουσα πρόσβαση στις διευκολύνσεις χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος με σημαντικά πλεονάσματα εγγυήσεων, καθώς και τους Δείκτες Κάλυψης Ρευστότητας («LCR») και Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης («NSFR»), οι οποίοι είναι αρκετά πάνω από το ελάχιστο εποπτικό όριο του 100%, (β) τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 («CET1») του Ομίλου κατά την 30 Ιουνίου 2020, ο οποίος υπερέβη τον ελάχιστο δείκτη Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («OCR»), και (γ) την αντιμετώπιση της άνευ προηγουμένου κρίσης της πανδημίας COVID-19 από τις ευρωπαϊκές και τις ελληνικές αρχές για την παροχή υποστήριξης με φορολογικά και οικονομικά μέτρα ελάφρυνσης (βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19» της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου), το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για τον Όμιλο η εφαρμογή της αρχής της συνέχισης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας για την κατάρτιση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων είναι κατάλληλη.

Ρευστότητα

Την 30 Ιουνίου 2020, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ αυξήθηκε κατά €8,3 δισ. μέσω πράξεων TLTROs και ανήλθε σε €10,5 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €2,2 δισ. από TLTROs). Επιπρόσθετα, την 30 Ιουνίου 2020, η Τράπεζα είχε συνάψει συμβάσεις επαναγοράς ομολόγων με Πιστωτικά Ιδρύματα («Π.Ι.») του εξωτερικού (repos) ύψους €0,5 δισ., ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας αξίας σε μετρητά ύψους €15,2 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας, με τους δείκτες ρευστότητας LCR και NSFR να ανέρχονται σε επίπεδα άνω του 100%.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 30 Ιουνίου 2020, ο CET1 και ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε 14,8% και 15,8% αντίστοιχα (συμπεριλαμβανομένων των κερδών της περιόδου: 15,9% και 16,9% αντίστοιχα), υπερβαίνοντας τον δείκτη Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ποσοστού 11,5% για το 2020 (μετά τα μέτρα για την ελάφρυνση κεφαλαίου) (βλ. Σημείωση 19).

Εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον

Η πανδημία του COVID-19 επιφέρει αυξανόμενο κόστος ανθρώπινων απωλειών παγκοσμίως, οδηγώντας σε ραγδαία επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών από το Μάρτιο του 2020. Ως αποτέλεσμα, η ευρωπαϊκή και η παγκόσμια οικονομία εισήλθαν σε μια έντονη ύφεση το πρώτο μισό του έτους. Για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του COVID-19, σημαντικά μέτρα περιορισμού θεσπίστηκαν σε όλο τον κόσμο, οδηγώντας στην αναστολή ενός ευρέος φάσματος δραστηριοτήτων της οικονομίας. Η Ελλάδα αντέδρασε γρήγορα κι αποτελεσματικά, εφαρμόζοντας αναγκαία μέτρα οικονομικής και δημοσιονομικής στήριξης με σκοπό την προστασία των ανθρώπινων ζών και την αντιμετώπιση του οικονομικού αντίκτυπου της πανδημίας. Η εφαρμογή των μέτρων προστασίας και η αυξανόμενη αβεβαιότητα επιβάρυναν σε μεγάλο βαθμό τις οικονομικές συνθήκες, διακόπτοντας την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας σε μια περίοδο που η οικονομία έδειχνε σημάδια περαιτέρω βελτίωσης.

Οι επίσημες προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα εκτιμούν μια βαθιά ύφεση – με μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των περιοχών και περιφερειών – η οποία αναμένεται να ακολουθηθεί από μια σχετικά έντονη ανάκαμψη το 2021. Σε αυτό το πλαίσιο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ευρωπαϊκή οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8,7% ετησίως το 2020 και εν συνεχεία να ανακάμψει κατά 6,1% ετησίως το επόμενο έτος, ενώ το ελληνικό ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 9,0% ετησίως το 2020 και να αυξηθεί κατά 6,0% ετησίως το 2021 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θερινές (ενδιάμεσες) Προβλέψεις, Ιούλιος 2020).

Η κάμψη της ελληνικής οικονομίας το 2020 ενισχύεται από το πλήγμα στον τουριστικό τομέα και τις εξαγωγές αγαθών. Η ανάκαμψη του τουρισμού, και της εξαγωγικής δραστηριότητας γενικότερα, εξαρτάται από τις προοπτικές των βασικών εμπορικών εταίρων της Ελλάδας, καθώς και από την πρόοδο που θα σημειωθεί σχετικά με τον περιορισμό της πανδημίας παγκοσμίως. Παράλληλα, η οικονομική κάμψη οδήγησε σε μια ευρεία επιδείνωση της δραστηριότητας και των δεικτών της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα το 2^ο τρίμηνο του 2020, η εξέλιξη των οποίων θα ήταν αρκετά χειρότερη εάν δεν είχαν εφαρμοστεί τα κρατικά μέτρα προστασίας της εργασίας και των διαθεσίμων εισοδημάτων. Επιπλέον, η αβεβαιότητα οδήγησε σε μια αύξηση στο ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών.

Όσον αφορά τις θετικές εξελίξεις στην Ελλάδα, η επιτυχημένη διαχείριση της κρίσης, είχε ως αποτέλεσμα την ταχεία εξομάλυνση της καμπύλης της πανδημίας και επέτρεψε στην Ελλάδα να προχωρήσει σε έγκαιρη άρση των περιοριστικών μέτρων το Μάιο και τον Ιούνιο του 2020. Ένα υποσύνολο οικονομικών δεικτών υψηλής συχνότητας έχει ήδη ανταποκριθεί θετικά, υποδεικνύοντας ανάκαμψη τον Ιούνιο του 2020.

Η κυβέρνηση ενεργοποίησε ένα πακέτο δημοσιονομικής πολιτικής και στήριξης της ρευστότητας που απαρτίζεται από δημοσιονομικές παρεμβάσεις, αναστολές φόρων και εγγυήσεις και αντιστοιχεί περίπου στο 9,5% του ΑΕΠ (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θερινές (ενδιάμεσες) Προβλέψεις, Ιούλιος 2020). Η δημοσιονομική στήριξη αναμένεται να συνεχιστεί έως το τέλος του έτους, με τη χρηματοδότηση από την ΕΕ να εξομαλύνει τις πιέσεις στα δημόσια οικονομικά το 2^ο μισό του 2020. Τα ειδικά χαρακτηριστικά του ελληνικού χρέους, καθώς και η υποστηρικτική στάση της ΕΚΤ, παρέχουν προστασία έναντι πιθανών αναταραχών στις αγορές που μπορεί να προκληθούν από τα αυξανόμενα επίπεδα χρέους διεθνώς.

Επιπροσθέτως, την 21 Ιουλίου 2020, οι ηγέτες της ΕΕ κατέληξαν σε μια συμφωνία ενίσχυσης και προϋπολογισμού €1,8 τρισ. με στόχο να βοηθήσει τα μέλη να ανακάμψουν από την οικονομική επίπτωση της πανδημίας του COVID-19. Το πακέτο περιλαμβάνει ένα κονδύλι €750 δισ. που θα αποσταλεί ως δάνεια και επιχορηγήσεις, καθώς και έναν επταετή προϋπολογισμό της ΕΕ ύψους €1 τρισ. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επιχορηγήσεις αξίας €390 δισ. και δάνεια αξίας €360 δισ. Η εν λόγω συμφωνία υπόκειται στην έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, οι κίνδυνοι για την οικονομία παραμένουν σημαντικοί, με τη δραστική συρρίκνωση της δραστηριότητας να οδηγεί σε σημαντική επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών του ιδιωτικού τομέα, ενώ ο ρυθμός της ανάκαμψης παραμένει αβέβαιος, καθώς πιθανώς να χρειαστούν πάνω από 2 χρόνια ώστε να αναστραφούν οι ζημιές στη δραστηριότητα του 2020, υποθέτοντας ότι δεν θα υπάρξει κάποια σημαντική επάνοδος της νόσου. Επίσης, υπάρχει περιορισμένη ακόμη πληροφόρηση όσον αφορά την πιθανή μακροχρόνια επίπτωση της πανδημίας σε συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες – ιδίως τον τουρισμό – στην περίπτωση που ο COVID-19 συνεχίζει να αποτελεί σημαντική αβεβαιότητα για τη δημόσια υγεία. Η ενδεχόμενη ενεργοποίηση του «Ταμείου Ανάκαμψης» σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε να δώσει σημαντική ώθηση στη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη και τις επενδυτικές δαπάνες, με την Ελλάδα να βρίσκεται μεταξύ των κυριότερων δικαιούχων, λόγω των κοινωνικοοικονομικών της χαρακτηριστικών.

Για την λίστα των μέτρων που έχουν υιοθετηθεί μέσα στο 2020 για την παροχή υποστήριξης στο Ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα και την ελληνική οικονομία κατά την αντιμετώπιση του COVID-19 βλ. «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19» στην Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου.

2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)

Τροποποιήσεις σε υπάρχοντα πρότυπα και στο εννοιολογικό πλαίσιο που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020

-Ορισμός της Επιχειρηματικής Οντότητας - Τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 3 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020, όπως εκδόθηκε από το International Accounting Standards Board («IASB»)). Το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις για την έννοια της επιχειρηματικής οντότητας στο ΔΠΧΑ 3 *Συνένωση Επιχειρήσεων* προκειμένου να βοηθήσει τις εταιρείες να καθορίσουν εάν ένα σύνολο αποκτώμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων αποτελούν μία επιχειρηματική οντότητα ή όχι. Καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της επιχειρηματικής οντότητας, αφαιρείται η απαίτηση της αξιολόγησης για το εάν οι αντισυμβαλλόμενοι είναι ικανοί να αντικαταστήσουν κάποια ελλείψα στοιχεία ή διαδικασίες και να συνεχίζουν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, εισάγει κριτήρια για να βοηθήσει τις εταιρείες να αξιολογήσουν εάν οι αποκτώμενες δραστηριότητες είναι

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ουσιαστικές, περιορίζει τον ορισμό της επιχειρηματικής οντότητας και των παραγόμενων αγαθών ή υπηρεσιών και εισάγει ένα προαιρετικό τεστ συγκέντρωσης εύλογης αξίας περιουσιακών στοιχείων. Οι τροποποιήσεις πρέπει να εφαρμοστούν σε συνενώσεις επιχειρήσεων ή αποκτήσεις περιουσιακών στοιχείων που έχουν γίνει κατά την ή μεταγενέστερα της αρχής της πρώτης ετήσιας περιόδου αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μετά. Συνεπώς, οι εταιρείες δεν χρειάζεται να επαναξιολογήσουν τις αντίστοιχες συναλλαγές που έχουν πραγματοποιήσει σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

-Ορισμός του Ουσιώδους – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 και στο ΔΛΠ 8 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020, όπως εκδόθηκε από το IASB). Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 *Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων* και ΔΛΠ 8 *Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές σε λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη*, για να εναρμονίσει τον ορισμό του «ουσιώδους» σε όλα τα πρότυπα και να αποσαφηνίσει συγκεκριμένες πτυχές του ορισμού. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι «η πληροφορία είναι ουσιώδης, εάν παραλείποντας την, παραποιώντας την, ή παρεμποδίζοντάς την, θα μπορούσε να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίες παρέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες για μία συγκεκριμένη οντότητα. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι το ουσιώδες εξαρτάται από την φύση ή την σημαντικότητα της πληροφορίας ή και από τα δύο. Μία οντότητα θα πρέπει να αξιολογήσει εάν μία πληροφορία μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες είναι ουσιώδης στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

-Εννοιολογικό Πλαίσιο. Τον Μάρτιο του 2018, το IASB εξέδωσε αναθεωρημένη έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά (το «Πλαίσιο»), που θα έχει ισχύ για τις χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020. Το Πλαίσιο καθορίζει τις θεμελιώδεις έννοιες της χρηματοοικονομικής αναφοράς που καθοδηγούν το IASB στην ανάπτυξη των ΔΠΧΑ. Το Πλαίσιο αποτελεί τη βάση για τα υπάρχοντα Πρότυπα αλλά δεν τα αντικαθιστά. Οι συντάκτες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χρησιμοποιούν το Πλαίσιο ως σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη λογιστικών πολιτικών στις σπάνιες περιπτώσεις όπου μια συγκεκριμένη επιχειρηματική συναλλαγή δεν καλύπτεται από τα υπάρχοντα ΔΠΧΑ. Το IASB και η Επιτροπή Διερμηνειών ΔΠΧΑ θα αρχίσουν να χρησιμοποιούν άμεσα το νέο Πλαίσιο στην ανάπτυξη νέων ή στην τροποποίηση υφιστάμενων ΔΠΧΑ και διερμηνειών. Η υιοθέτηση του αναθεωρημένου εννοιολογικού πλαισίου δεν είχε σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Οι τροποποιήσεις των υφιστάμενων προτύπων και του Πλαισίου, που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2020, εγκρίθηκαν από την ΕΕ.

Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε υφιστάμενα πρότυπα που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2020

Νέο πρότυπο

-ΔΠΧΑ 17 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2021 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Το ΔΠΧΑ 17 εκδόθηκε τον Μάιο του 2017 και αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 « Τον Ιούνιο του 2019, το IASB εξέδωσε Σχέδιο τροποποίησης Προτύπου με το οποίο προτείνεται, μεταξύ άλλων, η αναβολή της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17 κατά ένα χρόνο (ήτοι 1 Ιανουαρίου 2022). Το ΔΠΧΑ 17 καθιερώνει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση καθώς και τις γνωστοποιήσεις των ασφαλιστήριων συμβολαίων που βρίσκονται στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω προτύπου και σκοπός του είναι να διασφαλίσει ότι μία οντότητα παρέχει σχετικές πληροφορίες που αντιπροσωπεύουν ακριβοδίκαια τα συμβόλαια αυτά. Το νέο πρότυπο επιλύει τα προβλήματα συγκρισιμότητας που είχε δημιουργήσει το ΔΠΧΑ 4 καθώς απαιτεί όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια να λογιστικοποιούνται με συνεπή τρόπο. Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις θα επιμετρώνται σε τρέχουσες αξίες και όχι σε ιστορικό κόστος. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ε.Ε.

Ο Όμιλος είναι σε διαδικασία υλοποίησης του ΔΠΧΑ 17 και αξιολόγησης της επίδρασης από την εφαρμογή του Προτύπου και των προτεινόμενων τροποποιήσεων.

Τροποποιήσεις

-ΔΠΧΑ 16 (Τροποποίηση): Παραχωρήσεις ενοικίου που σχετίζονται με τον COVID-19 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουνίου 2020, και σε ισχύ για ενοποιημένες και ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις από την 1 Ιανουαρίου 2021). Η τροποποίηση παρέχει στους μισθωτές (αλλά όχι στους εκμισθωτές) την προαιρετική δυνατότητα εξαίρεσης από την αξιολόγηση του κατά πόσον η παραχώρηση ενοικίου που σχετίζεται με τον COVID-19 αποτελεί τροποποίηση της μίσθωσης. Οι μισθωτές μπορούν να επιλέξουν να αντιμετωπίζουν λογιστικά τις παραχωρήσεις ενοικίου με τον ίδιο τρόπο όπως και τις αλλαγές που δεν θεωρούνται τροποποιήσεις μισθώσεων. Οι τροποποιήσεις του προτύπου είναι υποχρεωτικές για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουνίου 2020 και μετά και ως εκ τούτου για ενοποιημένες και ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις από την 1 Ιανουαρίου 2021. Πρόωρη εφαρμογή επιτρέπεται, συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων ή ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που δεν είχαν ακόμη εγκριθεί προς δημοσίευση στις 28 Μαΐου 2020.

-ΔΠΧΑ 4 (Τροποποίηση): Παράταση της προσωρινής εξαίρεσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2021 και μετά). Η τροποποίηση αλλάζει την καθορισμένη ημερομηνία λήξης για την προσωρινή εξαίρεση στο ΔΠΧΑ 4 *Ασφαλιστήρια συμβόλαια* από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 *Χρηματοοικονομικά Μέσα*, έτσι ώστε οι οντότητες να υποχρεούνται να εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 9 για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2023 και μετά.

-ΔΛΠ 1 (Τροποποίηση): Ταξινόμηση υποχρεώσεων ως βραχυπρόθεσμες και μη βραχυπρόθεσμες (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022 και μετά). Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι υποχρεώσεις ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες ή μη

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

βραχυπρόθεσμες ανάλογα με τα δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Η ταξινόμηση δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες της οντότητας ή από τα γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς. Η τροποποίηση διευκρινίζει επίσης τη σημασία του «διακανονισμού» μιας υποχρέωσης που αναφέρεται στο ΔΛΠ 1.

-ΔΛΠ 1 (Τροποποίηση): Ταξινόμηση υποχρεώσεων ως βραχυπρόθεσμες και μη βραχυπρόθεσμες — Αναβολή ημερομηνίας εφαρμογής. Η ταξινόμηση υποχρεώσεων ως βραχυπρόθεσμες και μη βραχυπρόθεσμες εκδόθηκε τον Ιανουάριο 2020 και είναι σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022. Ωστόσο, λόγω της πανδημίας COVID-19, το IASB ανέβαλε την ημερομηνία εφαρμογής κατά ένα έτος ώστε να παρέχεται περισσότερος χρόνος στις οντότητες να εφαρμόσουν τυχόν αλλαγές στην ταξινόμηση που προκύπτουν από αυτές τις τροποποιήσεις. Η ταξινόμηση των υποχρεώσεων ως βραχυπρόθεσμες και μη βραχυπρόθεσμες είναι σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2023 και μετά.

-Αναφορά στο Εννοιολογικό Πλαίσιο – Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις Επιχειρήσεων (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις ενημερώνουν μια αναφορά στο ΔΠΧΑ 3 για το Πλαίσιο χωρίς να αλλάζουν τις λογιστικές απαιτήσεις για συνενώσεις επιχειρήσεων.

-Ενσώματα Πάγια: Εισπράξεις ποσών πριν από την προβλεπόμενη χρήση – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 16 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις απαγορεύουν σε μια εταιρία να αφαιρεί από το κόστος των ενσώματων παγίων τα ποσά που εισπράττονται από την πώληση στοιχείων που έχουν παραχθεί ενώ το περιουσιακό στοιχείο βρίσκεται στη φάση προετοιμασίας για την προβλεπόμενη χρήση του. Αντ' αυτού, η εταιρία θα αναγνωρίζει τέτοιου είδους εισπράξεις από πωλήσεις και το σχετικό κόστος στα αποτελέσματα..

-Επαχθείς συμβάσεις: Κόστος Εκπλήρωσης Σύμβασης – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 37 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τα κόστη που λαμβάνονται υπόψη, κατά την αξιολόγηση του κατά πόσο μια σύμβαση θα είναι ζημιολόγος.

-Ετήσιες Βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ 2018–2020 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις που έχουν εφαρμογή για τον Όμιλο αναφέρονται στη συνέχεια:

ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αμοιβές στο τεστ '10 τοις εκατό' για παύση αναγνώρισης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Η τροποποίηση διευκρινίζει ποιες αμοιβές περιλαμβάνει μια οικονομική οντότητα όταν εφαρμόζει το τεστ '10 τοις εκατό' κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον θα γίνει παύση αναγνώρισης μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Στην αξιολόγηση περιλαμβάνονται μόνο οι αμοιβές που καταβάλλονται ή εισπράττονται μεταξύ της οντότητας (του δανειολήπτη) και του δανειστή, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών που καταβάλλονται ή εισπράττονται από την οντότητα ή τον δανειστή για λογαριασμό του άλλου.

ΔΠΧΑ 16: Κίνητρα Μίσθωσης. Η τροποποίηση του Επεξηγηματικού Παραδείγματος 13 που συνοδεύει το ΔΠΧΑ 16 αφαιρεί από το παράδειγμα την απεικόνιση της αποζημίωσης από τον εκμισθωτή των βελτιώσεων του μίσθιου, προκειμένου να επιλυθεί οποιαδήποτε πιθανή σύγχυση σχετικά με την αντιμετώπιση των κινήτρων μίσθωσης που ενδέχεται να προκύψουν λόγω του τρόπου με τον οποίο απεικονίζονται τα κίνητρα μίσθωσης σε αυτό το παράδειγμα.

Οι τροποποιήσεις των υφιστάμενων προτύπων με ισχύ μετά το 2020 δεν έχουν ακόμη εγκριθεί από την ΕΕ.

Τροποποίηση που υιοθετήθηκε από τον Όμιλο σε προηγούμενες περιόδους

-Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια (Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 4). Η τροποποίηση, η οποία έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ, εισάγει δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο θα α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λουπά συνολικά εισοδήματα αντί στην κατάσταση αποτελεσμάτων, τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, πριν από την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια (δηλ. τη διαφορά μεταξύ των ποσών που θα αναγνωρίζονταν στα αποτελέσματα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 και των ποσών που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 39) - "μέθοδος επικάλυψης", και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως στον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021 – "μέθοδος αναβολής". Οι οντότητες οι οποίες θα αναβάλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν το υπάρχον πρότυπο ΔΛΠ 39. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το IASB αποφάσισε προσωρινά να παρατείνει την ημερομηνία λήξης αυτής της εξαίρεσης από την 1 Ιανουαρίου 2021 έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Η τροποποίηση «Παράταση της προσωρινής εξαίρεσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2021 και μετά) θα επεκτείνει την ημερομηνία λήξης της παράτασης που περιγράφεται παραπάνω από την 1 Ιανουαρίου 2021 έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει την αναβολή της εφαρμογής των διατάξεων του ΔΠΧΑ 9 για τη θυγατρική ασφαλιστική εταιρεία, Εθνική Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών («Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α.»), όπως επιτρέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2017/1988 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από την 1η Ιανουαρίου 2018 μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2021. Εάν η ΕΕ υιοθετήσει την Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 4 «Παράταση της προσωρινής εξαίρεσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9», τότε ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να αναβάλει την εφαρμογή των διατάξεων του ΔΠΧΑ 9 για την Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α., έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Την 30 Ιουνίου 2020, η Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. έχει κατηγοριοποιηθεί ως διακοπέισα δραστηριότητα και συνεχίζει να εφαρμόζει το ΔΛΠ 39.

2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά τη σύνταξη των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων για την εξάμηνη περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020, οι σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις που διενεργήθηκαν από τη διοίκηση σε σχέση με την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου και τις κύριες πηγές αβεβαιότητας εκτιμήσεων ήταν παρόμοιες με αυτές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων και ατομικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, εκτός από:

Πληροφορίες για μελλοντικές εκτιμήσεις

Για την εξάμηνη περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020, σημειώθηκε πρωτοφανής επιδείνωση των οικονομικών προοπτικών αναφορικά με την πανδημία COVID-19 και την πλήρη εφαρμογή μέτρων περιορισμού τον Απρίλιο-Ιούνιο 2020. Η απότομη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και η επιδείνωση στην αγορά εργασίας επηρέασαν κυρίως τις προβλέψεις ΑΠΖ, με βασικούς οικονομικούς παράγοντες να παρουσιάζουν αισθητή αν και παροδική επιδείνωση. Το ΑΕΠ προβλέπεται να καταγράψει σημαντική συρρίκνωση το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο του 2020 (σε τριμηνιαία και ετήσια βάση). Πιο συγκεκριμένα, στο βασικό σενάριο η εκτίμηση του ΑΕΠ προβλέπει ένα περιβάλλον ύφεσης το 2020 με την ετήσια μεταβολή να φτάνει το 7,6%, ενώ προβλέπεται ανάκαμψη για το 2021 με το ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ στο 6,5% ετησίως. Η συρρίκνωση αυτή το 2020 επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα ολόκληρο το φάσμα των μακροοικονομικών μεταβλητών που εξαρτώνται από την εξέλιξη του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένου του Δείκτη Τιμών Οικιστικών Ακινήτων (House Price Index - HPI). Η ανάπτυξη του HPI θεωρείται ότι θα παραμείνει μηδενική μεταξύ του δεύτερου τριμήνου του 2020 και του τέταρτου τριμήνου του 2021 στο βασικό και το αισιόδοξο σενάριο, ενόψει του σημαντικού ρόλου των παραγόντων που δεν περιλαμβάνονται στα μοντέλα και επηρεάζουν αυτήν την αγορά, ενώ αναμένεται να μειωθεί σημαντικά στο απαισιόδοξο σενάριο το 2020 και 2021 (με μέσο ρυθμό -6,2% σε ετήσια βάση) ακολουθούμενο από ήπια μέση αύξηση (κατά 2% ετησίως) κατά τα έτη 2022-2024. Και τα τρία σενάρια ενσωματώνουν την επίδραση του COVID-19 στις μακροοικονομικές προοπτικές, με τις διαφορές να αντικατοπτρίζουν κυρίως τις παραδοχές σχετικά με την ισχύ της ανάκαμψης το 2021. Κατά συνέπεια, οι συντελεστές στάθμισης των τριών μακροοικονομικών σεναρίων, δηλαδή του βασικού, αισιόδοξου και απαισιόδοξου, παρέμειναν ίδιοι με αυτούς στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Πιο συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε συντελεστής στάθμισης 55%, 20% και 25% αντίστοιχα.

Οι μακροοικονομικές μεταβλητές που χρησιμοποιεί η Τράπεζα σχετίζονται με ελληνικούς οικονομικούς παράγοντες και η πρόβλεψη ΑΠΖ επηρεάζεται κυρίως από μεταβολές του ΑΕΠ και του HPI.

Η μέση ετήσια πρόβλεψη για 2020-2024 για το ΑΕΠ στο βασικό, αισιόδοξο και απαισιόδοξο σενάριο είναι 1,7%, 3,3% και -1,4% αντίστοιχα, ενώ για το HPI είναι 4,2%, 4,2% και -1,3% αντίστοιχα. Η προσέγγιση του Ομίλου για την εκτίμηση των προβλέψεων απομείωσης για ΑΠΖ των δανείων και των απαιτήσεων κατά πελατών για το πρώτο εξάμηνο του 2020 περιλαμβάνει ποιοτικές επικαλύψεις στα αποτελέσματα των μοντέλων ΔΠΧΑ 9, προκειμένου να μειωθεί η υπερβολική προκυκλικότητα που είναι ενσωματωμένη στα μοντέλα, λόγω της πρωτοφανούς εμπροσθοβαρούς επίδρασης στο ΑΕΠ, σύμφωνα με τη λογιστική και εποπτική καθοδήγηση, καθώς επίσης και επικαλύψεις για πληροφόρηση που δεν ενσωματώνεται πλήρως στα μοντέλα, όπως τομείς της οικονομίας που δεν επηρεάστηκαν από τον COVID-19.

Ο Όμιλος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να λάβει υπόψη όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την αξιολόγηση σχετικά με τις προβλέψεις ΑΠΖ κατά την 30 Ιουνίου 2020, δεδομένων των περιορισμών που θέτουν τα πρωτοφανή επίπεδα αβεβαιότητας των μακροοικονομικών προοπτικών λόγω της αρνητικής επίδρασης του COVID-19.

Υπάρχουν ακόμη πολλοί άγνωστοι παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας της επίπτωσης του COVID-19 στην οικονομία και των αποτελεσμάτων των κυβερνητικών φορολογικών και νομισματικών ενεργειών της ΕΚΤ, σε συνδυασμό με τα προγράμματα αναβολής πληρωμών που εφαρμόστηκαν πρόσφατα (βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19» της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου). Ο Όμιλος θα συνεχίσει να αξιολογεί τις προβλέψεις ΑΠΖ και τις σχετικές οικονομικές προοπτικές κάθε τρίμηνο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος παρακολουθεί τις δραστηριότητές του μέσω των ακόλουθων επιχειρηματικών τομέων:

Λιανικής τραπεζικής

Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει όλους τους ιδιώτες πελάτες, τους επαγγελματίες, τις μικρομεσαίες και τις μικρές επιχειρήσεις (επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο μέχρι €2,5 εκατ.). Η Τράπεζα, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων και ψηφιακών δικτύων που διαθέτει, προσφέρει στους πελάτες της λιανικής τραπεζικής ευρύ φάσμα δανειακών προϊόντων (στεγαστικά, καταναλωτικά και χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις), καρτών (χρεωστικές, πιστωτικές και προπληρωμένες κάρτες), καταθετικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων, καθώς επίσης και άλλα παραδοσιακά προϊόντα και υπηρεσίες.

Επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής

Ο τομέας της επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις πιστοδοτήσεις όλων των μεγάλων και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων και τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης και την επενδυτική τραπεζική. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες επιχειρηματικής τραπεζικής ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής και επενδυτικής φύσης, τη

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

διαχείριση καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων (σε ευρώ και σε ξένα νομίσματα), υπηρεσίες συναλλάγματος και την υποστήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης

Προκειμένου (α) να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τα δάνεια σε καθυστέρηση, τα μη εξυπηρετούμενα και τα καταγγελλόμενα δάνεια και (β) να διασφαλίσει πλήρη συμμόρφωση με την Πράξη 42/30.5.2014 και την Πράξη 47/9.2.2015 της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος και τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (άρθρο 1 παρ.2 Ν. 4224/2013), η Τράπεζα συνέστησε τη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης η οποία έχει τη γενική ευθύνη διαχείρισης αυτών των δανείων σε νομικά πρόσωπα.

Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας

Ο τομέας Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας περιλαμβάνει τη διαχείριση διαθεσίμων και χαρτοφυλακίου ιδιωτών, τη διαχείριση περιουσίας (αμοιβαία κεφάλαια και αμοιβαία κεφάλαια κλειστού τύπου), υπηρεσίες θεματοφυλακής, υπηρεσίες private equity καθώς και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας.

Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων

Ο Όμιλος προσφέρει ευρύ φάσμα ασφαλιστικών προϊόντων μέσω της θυγατρικής εταιρείας Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. και άλλων θυγατρικών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α έχει ταξινομηθεί στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες (Βλ. Σημείωση 11).

Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων

Οι διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος προσφέρει υπηρεσίες χρηματοδότησης της ναυτιλίας, επενδυτικής τραπεζικής και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας, μέσω του δικτύου καταστημάτων και θυγατρικών που διαθέτει στο εξωτερικό. Κατά την 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019, η ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, και η CAC Coral Ltd έχουν ταξινομηθεί στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες. Η κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2019 έχει αναμορφωθεί προκειμένου να μεταφερθούν από τη γραμμές μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση στις αντίστοιχες γραμμές της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου. Τα κέρδη ή οι ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020, περιλαμβάνουν τις ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ («ΕΤΕ Κύπρου») και CAC Coral Ltd. Το κέρδος ή ζημία από διακοπείσες δραστηριότητες της συγκριτικής περιόδου περιλαμβάνει τις Banca Romaneasca ("Romaneasca", "BROM"), ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ και αναμορφώθηκε με τα αποτελέσματα της CAC Coral Ltd (η οποία ταξινομήθηκε στις διακοπείσες δραστηριότητες το Δεκέμβριο του 2019) και την ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου (η οποία ταξινομήθηκε στις συνεχιζόμενες δραστηριότητες τον Ιούνιο του 2020).

Λοιπών δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνουν τη διαχείριση ιδιόκτητης ακίνητης περιουσίας, τις αποθηκευτικές δραστηριότητες καθώς επίσης και τα μη κατανομημένα έσοδα και δαπάνες του Ομίλου (έξοδα από τόκους δανεισμού μειωμένης εξασφάλισης, δάνεια προς το προσωπικό κ.λπ.) και απαλοιφή συναλλαγών μεταξύ τομέων. Στην περίοδο σύγκρισης το κέρδος ή ζημία από διακοπείσες δραστηριότητες περιλαμβάνει την Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. Η πώληση της Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. ολοκληρώθηκε στις 23 Μαΐου 2019, (Βλ. Σημείωση 43 των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων όπως ενσωματώνονται στην Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση του 2019).

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 30.06.2020	Λιανικής Τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής Τραπεζικής	Μονάδας Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης	Χρηματα- γορών – Κεφαλαια- γορών & Διαχείρισης Περιουσίας	Ασφαλι- στικών Δραστη- ριοτήτων	Διεθνών Τραπεζικών Δραστη- ριοτήτων	Λοιπών Δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	175	224	41	82	-	29	-	551
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	66	40	2	9	-	6	-	123
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	(14)	2	(4)	810	-	2	(10)	786
Καθαρά συνολικά έσοδα	227	266	(39)	901	-	37	(10)	1.460
Άμεσες δαπάνες	(175)	(21)	(7)	(14)	-	(24)	(30)	(271)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(466)	(89)	(101)	(29)	-	(1)	(148)	(834)
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(414)	156	(69)	858	-	12	(188)	355
Φόροι								(8)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες								347
Μη ελέγχουσες συμμετοχές								(1)
Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-	-	-	19	(5)	-	14
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας								360
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	37	2	1	2	-	4	29	75
Προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης	389	73	90	24	-	1	4	581

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 30.06.2019	Λιανικής Τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής Τραπεζικής	Μονάδας Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης	Χρηματα-γορών – Κεφαλαια- γορών & Διαχείρισης Περιουσίας	Ασφαλι- στικών Δραστη- ριοτήτων	Διεθνών Τραπεζικών Δραστη- ριοτήτων	Λοιπών Δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	203	217	60	83	-	33	4	600
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	58	44	2	9	-	7	-	120
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	(15)	(4)	(2)	148	-	(3)	22	146
Καθαρά συνολικά έσοδα	246	257	60	240	-	37	26	866
Άμεσες δαπάνες	(194)	(20)	(7)	(17)	-	(22)	(15)	(275)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(337)	30	(3)	1	-	(6)	(128)	(443)
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(285)	267	50	224	-	9	(117)	148
Φόροι								(8)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες								140
Μη ελέγχουσες συμμετοχές								(18)
Κέρδη / (ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-	-	-	27	25	59	111
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας								233
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	35	1	1	1	-	2	9	49
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	249	(45)	(8)	(6)	-	5	8	203

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαια- γορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστη- ριοτήτων	Λοιπών δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα την 30 Ιουνίου 2020								
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα	13.726	12.585	1.020	30.714	-	2.262	4.112	64.419
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								5.270
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	11	380	-	-	3.516	549	15	4.471
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων								74.160

Υποχρεώσεις ανά τομέα την 30 Ιουνίου 2020								
Υποχρεώσεις ανά τομέα	36.969	3.205	177	19.649	-	1.469	3.863	65.332
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								16
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	2.888	591	-	3.479
Σύνολο υποχρεώσεων								68.827

	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαια- γορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστη- ριοτήτων	Λοιπών δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2019								
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα	14.356	12.432	1.163	20.033	-	2.477	4.057	54.518
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								5.277
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	95	296	-	-	3.441	606	15	4.453
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων								64.248

Υποχρεώσεις ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2019								
Υποχρεώσεις ανά τομέα	36.343	3.229	148	10.430	-	1.668	3.660	55.478
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								11
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	2.831	651	-	3.482
Σύνολο υποχρεώσεων								58.971

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019
α. Προβλέψεις απομείωσης για τις ΑΠΖ				
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος	555	178	545	183
Καθαρή ζημία από τροποποίηση συμβατικών όρων	7	24	7	24
	562	202	552	207
β. Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων				
Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους	24	(6)	24	(6)
	24	(6)	24	(6)
γ. Λοιπές προβλέψεις και προβλέψεις απομείωσης				
Απομείωση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(1)	-	-	-
Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις και λοιπές προβλέψεις	(4)	7	(3)	8
	(5)	7	(3)	8
Σύνολο	581	203	573	209

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις ΑΠΖ του Ομίλου ποσού €562 εκατ. περιλαμβάνουν σχετιζόμενες με την πανδημία COVID-19 προβλέψεις ποσού €426 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Κόστος αναδιάρθρωσης

Για την εξάμηνη περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020, τα έξοδα αναδιοργάνωσης για τον Όμιλο περιλαμβάνουν πρόβλεψη €90 εκατ. για το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου για το 2020 και έξοδα αναδιοργάνωσης ποσού €4 εκατ. τα οποία αφορούν σε άμεσα έξοδα σχετικά με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού.

Για την εξάμηνη περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2019, τα έξοδα αναδιοργάνωσης για τον Όμιλο περιλαμβάνουν €94 εκατ. που αφορούν το κόστος του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου για το 2019 και €11 εκατ. τα οποία αφορούν σε άμεσα έξοδα σχετικά με το Πρόγραμμα Μετασχηματισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Φόροι

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019
Φόροι περιόδου	(5)	(6)	-	-
Αναβαλλόμενοι φόροι	(3)	(2)	-	-
Φόροι	(8)	(8)	-	-

Φόρος εισοδήματος	Τράπεζα	
	30.06.2020	
Κέρδη προ φόρων		315
Φόρος εισοδήματος υπολογιζόμενος με συντελεστή 29%		91
Εκτιμώμενη χρήση φορολογικών ζημιών για τις οποίες δεν είχε αναγνωρισθεί προηγούμενης αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.		(91)
Φόρος εισοδήματος που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων		-

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Τράπεζας για τις χρήσεις 2020 και 2019 ανέρχεται σε 29%. Σύμφωνα με το Ν. 4646/2019, ο συντελεστής παρακράτησης φόρου επί μερισμάτων που διανέμονται μετά την 1 Ιανουαρίου 2020 μειώνεται από 10% σε 5%.

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, παρουσιάζονται στη Σημείωση 21.

Σύμφωνα με το Ν. 4646/2019, σε ισχύ από το 2019, ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων, πλην των πιστωτικών ιδρυμάτων, μειώθηκε σε 24%.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Κέρδη ανά μετοχή

	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1 έως		Από 1.1 έως	
	30.06.2020	30.06.2019	30.06.2020	30.06.2019
Κέρδη αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	346	139	315	75
Κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες	14	94	-	165
Κέρδη αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	360	233	315	240
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	914.596.273	914.468.187	914.715.153	914.715.153
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0,38	0,15	0,34	0,08
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	0,39	0,25	0,34	0,26

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα

Κατά την εξάμηνη περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2020, το ταμείο και τα διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα αυξήθηκαν κατά €3,2 δισ. σαν αποτέλεσμα της χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και της αύξησης των υποχρεώσεων προς πελάτες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια	14.040	14.503	13.850	14.318
Καταναλωτικά δάνεια	2.266	2.333	1.685	1.765
Πιστωτικές κάρτες	471	539	408	473
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	2.033	2.078	1.893	1.936
Λιανική τραπεζική	18.810	19.453	17.836	18.492
Επιχειρηματική τραπεζική & χορηγήσεις σε δημόσιο τομέα	15.824	15.403	15.348	14.899
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	34.634	34.856	33.184	33.391
Μείον: Προβλέψεις ΑΠΖ	(5.864)	(5.761)	(5.669)	(5.566)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	28.770	29.095	27.515	27.825
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ	121	127	121	127
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	28.891	29.222	27.636	27.952

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος και υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ | Όμιλος

30 Ιουνίου 2020	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	4.850	3.129	6.061	14.040
Προβλέψεις ΑΠΖ	(55)	(111)	(2.366)	(2.532)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	4.795	3.018	3.695	11.508
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	1.249	385	632	2.266
Προβλέψεις ΑΠΖ	(24)	(68)	(482)	(574)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	1.225	317	150	1.692
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	413	17	41	471
Προβλέψεις ΑΠΖ	(4)	(1)	(39)	(44)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	409	16	2	427
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	383	657	993	2.033
Προβλέψεις ΑΠΖ	(21)	(121)	(749)	(891)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	362	536	244	1.142
Επιχειρηματική τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.947	827	2.591	15.365
Προβλέψεις ΑΠΖ	(109)	(64)	(1.621)	(1.794)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.838	763	970	13.571
Χορηγήσεις σε Δημόσιο τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	265	155	39	459
Προβλέψεις ΑΠΖ	(2)	(6)	(21)	(29)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	263	149	18	430
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	19.107	5.170	10.357	34.634
Προβλέψεις ΑΠΖ	(215)	(371)	(5.278)	(5.864)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	18.892	4.799	5.079	28.770
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				
				121
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				
				28.891

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2019	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	5.142	2.981	6.380	14.503
Προβλέψεις ΑΠΖ	(32)	(110)	(2.408)	(2.550)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	5.110	2.871	3.972	11.953
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	1.301	375	657	2.333
Προβλέψεις ΑΠΖ	(21)	(70)	(457)	(548)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	1.280	305	200	1.785
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	484	13	42	539
Προβλέψεις ΑΠΖ	(4)	(1)	(39)	(44)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	480	12	3	495
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	428	662	988	2.078
Προβλέψεις ΑΠΖ	(5)	(88)	(707)	(800)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	423	574	281	1.278
Επιχειρηματική τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.445	786	2.769	15.000
Προβλέψεις ΑΠΖ	(85)	(48)	(1.651)	(1.784)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.360	738	1.118	13.216
Χορηγήσεις σε Δημόσιο τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	329	36	38	403
Προβλέψεις ΑΠΖ	(3)	(9)	(23)	(35)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	326	27	15	368
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	19.129	4.853	10.874	34.856
Προβλέψεις ΑΠΖ	(150)	(326)	(5.285)	(5.761)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	18.979	4.527	5.589	29.095
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				127
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				29.222

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος και υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ | Τράπεζα

30 Ιουνίου 2020	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	4.738	3.055	6.057	13.850
Προβλέψεις ΑΠΖ	(55)	(111)	(2.365)	(2.531)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	4.683	2.944	3.692	11.319
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	787	309	589	1.685
Προβλέψεις ΑΠΖ	(19)	(63)	(459)	(541)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	768	246	130	1.144
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	358	13	37	408
Προβλέψεις ΑΠΖ	(4)	(1)	(37)	(42)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	354	12	-	366
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	316	627	950	1.893
Προβλέψεις ΑΠΖ	(20)	(120)	(723)	(863)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	296	507	227	1.030
Επιχειρηματική Τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.974	594	2.355	14.923
Προβλέψεις ΑΠΖ	(112)	(57)	(1.494)	(1.663)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.862	537	861	13.260
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	235	155	35	425
Προβλέψεις ΑΠΖ	(2)	(6)	(21)	(29)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	233	149	14	396
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	18.408	4.753	10.023	33.184
Προβλέψεις ΑΠΖ	(212)	(358)	(5.099)	(5.669)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	18.196	4.395	4.924	27.515
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				
				121
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				27.636

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2019	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	4.978	2.964	6.376	14.318
Προβλέψεις ΑΠΖ	(32)	(109)	(2.407)	(2.548)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	4.946	2.855	3.969	11.770
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	821	327	617	1.765
Προβλέψεις ΑΠΖ	(15)	(66)	(435)	(516)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	806	261	182	1.249
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	423	12	38	473
Προβλέψεις ΑΠΖ	(3)	(1)	(37)	(41)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	420	11	1	432
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	349	645	942	1.936
Προβλέψεις ΑΠΖ	(4)	(87)	(679)	(770)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	345	558	263	1.166
Επιχειρηματική Τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.384	610	2.503	14.497
Προβλέψεις ΑΠΖ	(90)	(40)	(1.526)	(1.656)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.294	570	977	12.841
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	328	36	38	402
Προβλέψεις ΑΠΖ	(3)	(9)	(23)	(35)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	325	27	15	367
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	18.283	4.594	10.514	33.391
Προβλέψεις ΑΠΖ	(147)	(312)	(5.107)	(5.566)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	18.136	4.282	5.407	27.825
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				127
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				27.952

Μεταβολή πρόβλεψης ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος

Όμιλος	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο πρόβλεψης ΑΠΖ
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2020	150	326	5.285	5.761
Προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ	65	45	445	555
Επίπτωση τροποποιήσεων συμβατικών όρων στις ΑΠΖ	-	-	(5)	(5)
Διαγραφές απαιτήσεων και πωλήσεις	-	-	(365)	(365)
Μεταβολή της παρούσας αξίας των προβλέψεων ΑΠΖ	-	-	(39)	(39)
Συναλλαγματικές διαφορές & λοιπές μεταβολές	-	-	(6)	(6)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	-	-	(37)	(37)
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου 2020	215	371	5.278	5.864

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζα	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο πρόβλεψης ΑΠΖ
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2020	147	312	5.107	5.566
Προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ	65	46	434	545
Επίπτωση τροποποιήσεων συμβατικών όρων στις ΑΠΖ	-	-	(5)	(5)
Διαγραφές απαιτήσεων και πωλήσεις	-	-	(356)	(356)
Μεταβολή της παρούσας αξίας των προβλέψεων ΑΠΖ	-	-	(39)	(39)
Συναλλαγματικές διαφορές & λοιπές μεταβολές	-	-	(5)	(5)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	-	-	(37)	(37)
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου 2020	212	358	5.099	5.669

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Την 22 Ιανουαρίου 2020 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η Ελληνική Δημοκρατία και η ΕΤΕ συμφώνησαν στην ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, που περιελάμβανε τρία υφιστάμενα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου διακρατούμενα από την Τράπεζα, με ένα νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου. Οι όροι των υφισταμένων και του νέου Ελληνικών Ομολόγων έχουν ως εξής:

Υφιστάμενα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου

ISIN	Ληκτότητα	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε €κατ.	Αξία διακανονισμού €κατ.
GR0112009718	20 Μαρτίου 2023	2,9%	250	271
GR0116007924	20 Μαρτίου 2025	3,25%	964	1.092
GR0118018663	20 Μαρτίου 2026	3,55%	2.100	2.440

Νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου σε τιμή έκδοσης €114,7114415026

ISIN	Ληκτότητα	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε €κατ.	Ημερομηνία έκδοσης
GR0138016820	20 Μαρτίου 2050	3,25%	3.314	21 Ιανουαρίου 2020

Η ανταλλαγή πραγματοποιήθηκε με όρους αγοράς και διακανονίστηκε την 21 Ιανουαρίου 2020. Η ΕΤΕ πραγματοποίησε κέρδος €515 εκατ. (με βάση τη λογιστική αξία των υφισταμένων Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου) που προέκυψε από την πρόσφατη μείωση της απόδοσης του Ελληνικού χρέους. Μέσω αυτής της ανταλλαγής η Τράπεζα διασφαλίζει επαναλαμβανόμενα έσοδα από τόκους, με επιτόκιο μέχρι τη λήξη, 2,54%. Η συναλλαγή ενίσχυσε την κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας, διευκολύνοντας την προετοιμασία ενός φιλόδοξου σχεδίου μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, κέρδη από Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ύψους €311 εκατ. καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου, τα οποία προήλθαν κυρίως από πωλήσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Α. Ομάδα περιουσιακών στοιχείων ταξινομημένων ως προοριζόμενων προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση την 30 Ιουνίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 περιλαμβάνουν τις εταιρείες: Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ και CAC Coral Ltd. Τα κέρδη και οι ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020 περιλαμβάνουν, τις Εταιρείες: Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ και CAC Coral Ltd. Τα κέρδη ή ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες της συγκριτικής περιόδου περιλαμβάνουν τις Banca Romaneasca, Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, την Εθνική ΠΑΝΓΑΙΑ Α.Ε.Ε.Α.Π. και αναμορφώθηκαν με τα αποτελέσματα της εταιρείας CAC Coral Ltd (η οποία ταξινομήθηκε ως «διακοπείσες δραστηριότητες» το Δεκέμβριο του 2019).

Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π.

Την 29 Μαρτίου 2019 η Τράπεζα έλαβε από την εταιρία "Invel Real Estate (Netherlands) II B.V. (εφεξής "Invel"), ειδοποίηση για την άσκηση του Δικαιώματος Αγοράς Μετόχων για την απόκτηση της συμμετοχής της Τράπεζας στην Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π., σύμφωνα με τη Συμφωνία Μετόχων η οποία είχε συναφθεί μεταξύ της ΕΤΕ και των εταιρειών Invel, Invel Real Estate Partners Greece L.P., Invel Real Estate Partners Greece SAS, Invel Real Estate Partners Two Limited και Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. Σύμφωνα με τους σχετικούς όρους της Συμφωνίας Μετόχων, τα νομικά πρόσωπα που ορίστηκαν και εξουσιοδοτήθηκαν σχετικά για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, από την Invel, δηλαδή οι εταιρίες "Invel Real Estate B.V." και CL Hermes Opportunities, L.P. («οι Αγοραστές»), απόκτησαν τη συμμετοχή της ΕΤΕ στην Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. την 23 Μαΐου 2019 στην τιμή εξάσκησης των 4,684 ευρώ ανά μετοχή. Το συνολικό

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ποσό που εισέπραξε η ΕΤΕ από την πώληση της συμμετοχής της Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. (αφορά 83.438.113 μετοχές της Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.) ανήλθε σε €391 εκατ.

Την 23 Μαΐου 2019, ο έλεγχος της Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. πέρασε στους Αγοραστές. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που πωλήθηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση, παρατίθενται στη Σημείωση 43 της Ετήσιας Χρηματοοικονομικής Έκθεσης της 31 Δεκεμβρίου 2019.

Banca Romaneasca S.A.

Την 20 Ιουνίου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε οριστική σύμβαση με την Export-Import Bank of Romania («EximBank») για την πώληση του συνόλου (99,28%) της συμμετοχής της στη θυγατρικής της Banca Romaneasca.

Την 30 Δεκεμβρίου 2019 ο έλεγχος της Banca Romaneasca πέρασε στην EximBank. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που αποαναγνωρίστηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την αποαναγνώριση, παρατίθενται στη Σημείωση 43 της Ετήσιας Χρηματοοικονομικής Έκθεσης της 31 Δεκεμβρίου 2019.

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ

Την 26 Νοεμβρίου 2019 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση πώλησης με την Astrobank για την πώληση του συνόλου του 100% της συμμετοχής της στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ («ΕΤΕ Κύπρου») και η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του Δ' τριμήνου 2020, μετά την έγκριση της συναλλαγής από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Η ΕΤΕ Κύπρου έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών

Η Τράπεζα επανεκκίνησε τη διαδικασία της πώλησης της Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α τον Οκτώβριο του 2019. Επί του παρόντος η Τράπεζα αναμένει αναθεωρημένη προσφορά από τον υποψήφιο αγοραστή βάσει της αποτίμησης που θα προκύψει από τον έλεγχο που διενεργείται στη μετά COVID-19 περίοδο.

Η Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

CAC Coral Ltd

Η διαδικασία πώλησης της CAC Coral Ltd ξεκίνησε το Δεκέμβριο 2019 και η υπογραφή της σύμβασης πώλησης αναμένεται εντός του τρίτου τριμήνου του 2020.

Η CAC Coral Ltd έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

B. Αλλαγή σε προγραμματισμένη πώληση

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος – Δίκτυο Καταστήματος Αιγύπτου

Την 31 Δεκεμβρίου 2018 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος – Δίκτυο Καταστήματος Αιγύπτου («ΕΤΕ Αιγύπτου») ταξινομήθηκε ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

Την 2 Μαΐου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε οριστική συμφωνία με την Bank Audi SAE για την πώληση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ΕΤΕ Αιγύπτου. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Αιγύπτου. Η Κεντρική Τράπεζα του Λιβάνου ενέκρινε τη συναλλαγή τον Ιούνιο του 2019.

Δεδομένου ότι η έγκριση από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου εκκρεμούσε για έξι μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της οριστικής συμφωνίας, η Bank Audi SAE εξέδωσε το Νοέμβριο του 2019, ειδοποίηση παύσης της συμφωνίας.

Την 11 Μαΐου 2020 η Bank Audi SAE πληροφόρησε την Τράπεζα ότι δεν θα προχωρήσει με την εξαγορά της ΕΤΕ Αιγύπτου.

Συνεπώς, οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου τροποποιήθηκαν αντίστοιχα σαν να μην ταξινομήθηκε ποτέ η ΕΤΕ Αιγύπτου ως προοριζόμενη προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων από διακοπείσες δραστηριότητες ⁽¹⁾

εκατ. €	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1. έως 30.06.2020	30.06.2019	Από 1.1. έως 30.06.2020	30.06.2019
Καθαρά έσοδα από τόκους	27	41	-	-
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	(5)	(2)	-	-
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	35	46	-	-
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	7	13	-	-
Λοιπά έσοδα	7	41	-	8
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	71	139	-	8
Λειτουργικά έξοδα	(45)	(94)	-	-
Προβλέψεις και ζημίες απομείωσης	(10)	15	-	25
Κέρδη προ φόρων	16	60	-	33
Φόροι	(2)	(9)	-	-
Κέρδη περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	14	51	-	33
Κέρδη πώλησης ⁽²⁾	-	60	-	132
Συνολικό κέρδος περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες (αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας)	14	111	-	165

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει τις Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α, ΕΤΕ Κύπρου και CAC Coral ενώ η συγκριτική περίοδος περιλαμβάνει επιπλέον τις Banca Romaneasca και Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει το κέρδος από την πώληση της Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. ποσού €60 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου και ποσού €132 εκατ. σε επίπεδο Τράπεζας.

εκατ. €

30.06.2020 30.06.2019

Ταμειακές Ροές από διακοπείσες δραστηριότητες

Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από λειτουργικές δραστηριότητες	56	126
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από επενδυτικές δραστηριότητες	(86)	(176)
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	1	108
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές)	(29)	58

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση και των υποχρεώσεων σχετιζόμενων με τα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

Ενεργητικό	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020 ⁽¹⁾	31.12.2019 ⁽¹⁾	30.06.2020 ⁽¹⁾	31.12.2019
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	45	55	-	-
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	113	125	-	-
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	21	20	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	1	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	706	750	381	360
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	3.032	2.916	-	-
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	-	639	639
Ακίνητα επενδύσεων	15	15	-	-
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	1	-	-
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1	-	-	-
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	36	43	-	-
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	426	453	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	16	11	-	-
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	49	53	-	-
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10	10	-	-
Σύνολο ενεργητικού	4.471	4.453	1.020	999
Παθητικό				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	13	17	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	543	587	-	-
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.475	2.431	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	2	2	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	57	56	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	389	389	-	-
Σύνολο παθητικού	3.479	3.482	-	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει την Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α, την ΕΤΕ Κύπρου και την CAC Coral.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Οι «Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» περιλαμβάνουν κυρίως τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ποσού €10,5 δισ., τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή συμφωνιών επαναγοράς (repos) ποσού €0,5 δισ. και τις λοιπές καταθέσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων ποσού €1,8 δισ., (31 Δεκεμβρίου 2019: €2,2 δισ., €0,5 δισ. και €1,7 δισ., αντίστοιχα).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Υποχρεώσεις προς πελάτες

Καταθέσεις:	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Ιδιωτών	34.793	33.738	33.601	32.549
Επιχειρήσεων	7.104	6.685	7.425	6.888
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	2.866	3.325	2.864	3.324
Σύνολο	44.763	43.748	43.890	42.761
Καταθέσεις:	Όμιλος		Όμιλος	
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Ταμειυτηρίου	22.388	21.078	22.222	20.919
Τρεχούμενοι & Όψεως	10.363	9.991	10.324	9.895
Προθεσμίας	11.154	11.836	10.486	11.103
Λοιπές	858	843	858	844
Σύνολο	44.763	43.748	43.890	42.761

Στις καταθέσεις προθεσμίας περιλαμβάνονται προϊόντα καταθέσεων με ενσωματωμένα ένα ή περισσότερα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ο Όμιλος έχει προσδιορίσει τις καταθέσεις αυτές ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα ποσά αυτά ανέρχονται την 30 Ιουνίου 2020 σε €349 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €279 εκατ.).

Σύμφωνα με το Ν. 4151/2013, όλοι οι αδρανείς λογαριασμοί καταθέσεων μετά την πάροδο 20 ετών υπόκεινται σε παραγραφή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Όλες οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υποχρεούνται μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

να αποδίδουν τα ταμειακά διαθέσιμα αυτών των αδρανών λογαριασμών στο Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα, κατά την χρήση 2020 και μέχρι την 30 Ιουνίου 2020, απέδωσε στο Ελληνικό Δημόσιο €2 εκατ. που αφορούσαν καταθέσεις που είχαν υπαχθεί σε αδράνεια.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Στις 19 Μαρτίου 2020, η Τράπεζα προέβη σε μερική ακύρωση €100 εκατ. καλυμμένων ομολογιών της Σειράς 9 και ως εκ τούτου το υπόλοιπο της συγκεκριμένης Σειράς την 30 Ιουνίου 2020 ανερχόταν σε €300 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου, στο πλαίσιο της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πιθανή ζημία, επειδή οι αγωγές μπορεί να διαρκέσουν πολλά χρόνια, πολλές από τις αγωγές βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πιθανότητα της τελικής έκβασης, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των εκκρεμών προσφυγών και υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Ωστόσο, κατά την άποψη της Διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, η οριστική διευθέτησή τους και οι πιθανές δικαστικές αποφάσεις δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, Κατάσταση Αποτελεσμάτων και Κατάσταση Ταμειακών Ροών του Ομίλου και της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη ότι την 30 Ιουνίου 2020 ο Όμιλος και η Τράπεζα είχαν σχηματίσει πρόβλεψη €45 εκατ. και €43 εκατ. αντίστοιχα για επίδικες απαιτήσεις (31 Δεκεμβρίου 2019: €54 εκατ. και €49 εκατ.).

β. Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Οι χρήσεις 2011-2016 έχουν ελεγχθεί φορολογικά από τη Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.2238/1994 και μεταγενέστερα με το άρθρο 65Α Ν.4174/2013 και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης, οι οποίες δεν είχαν παρατηρήσεις, εκδόθηκαν την 27 Ιουλίου 2012, 27 Σεπτεμβρίου 2013, 10 Ιουλίου 2014, 30 Οκτωβρίου 2015, 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 23 Οκτωβρίου 2017 αντίστοιχα. Οι χρήσεις 2017 και 2018 έχουν ελεγχθεί φορολογικά από την εταιρεία PwC Α.Ε. και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης, οι οποίες δεν είχαν παρατηρήσεις, εκδόθηκαν την 26 Οκτωβρίου 2018 και την 31 Οκτωβρίου 2019, αντίστοιχα. Η χρήση του 2019 ελέγχεται φορολογικά αυτή την περίοδο από την εταιρεία PwC Α.Ε., ωστόσο, δεν αναμένεται να υπάρξει σημαντική επίδραση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας.

Το δικαίωμα του Δημοσίου για έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος μέχρι και τη χρήση 2012 παραγράφηκε την 31 Δεκεμβρίου 2018. Περαιτέρω, η χρήση 2013, θεωρείται φορολογικά περαιωμένη, σύμφωνα με την απόφαση 320/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Για τα φορολογικά έτη 2014 και επόμενα, σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/2016, δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο στα βιβλία της Τράπεζας. Ωστόσο, δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας.

Πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στη Σημείωση 21.

γ. Δανειακές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος και η Τράπεζα, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, υπεισέρχεται σε συμβατικές δεσμεύσεις εκ μέρους των πελατών του και συμμετέχει σε χρηματοοικονομικά μέσα που ενέχουν εκτός ισολογισμού κινδύνους, ώστε να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πελατών του. Οι συμβατικές δεσμεύσεις αφορούν σε υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές. Οι υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της σύμβασης. Οι ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση, αφορούν στη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της εμπορικής συμφωνίας μεταφοράς αγαθών στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, με απευθείας πληρωμή του συναλλασσόμενου, με τον οποίο ο πελάτης της

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζας έχει συνάψει τη συμφωνία. Οι ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές αφορούν σε δεσμεύσεις υπό όρους και εκδίδονται από τον Όμιλο και την Τράπεζα προκειμένου να παρασχεθεί εγγύηση για την εκπλήρωση από τον πελάτη των όρων της συμφωνίας. Όλες οι προαναφερθείσες συμφωνίες σχετίζονται με τις συνήθεις χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου και της Τράπεζας. Στην περίπτωση μη καλής εκτέλεσης από τον αντισυμβαλλόμενο του χρηματοοικονομικού μέσου που αφορά σε εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση καθώς και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ο κίνδυνος έκθεσης σε ζημιές που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και η Τράπεζα αντιπροσωπεύεται από την συμβατική ονομαστική αξία των μέσων αυτών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος και η Τράπεζα ακολουθεί την ίδια πιστωτική πολιτική με αυτή που ακολουθεί για τους εντός χρηματοοικονομικής θέσης κινδύνους.

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές	2.548	2.786	2.821	3.062
Δικαιούχοι ενέγγυων πιστώσεων προς εκτέλεση	246	298	248	302
Σύνολο	2.794	3.084	3.069	3.364

Επιπρόσθετα των ανωτέρω, την 30 Ιουνίου 2020 οι δανειακές δεσμεύσεις για τον Όμιλο περιλαμβάνουν εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια ύψους €7.271 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €6.419 εκατ.) και ποσό €6.447 εκατ. (2019: €5.753 εκατ.) για την Τράπεζα. Οι εγκεκριμένες μη εκταμειωμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 30 Ιουνίου 2020, δεν περιλαμβάνουν ποσά που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπεται αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη.

δ. Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού

	Όμιλος			
	30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού	14.707	3.689	14.637	3.635

Την 30 Ιουνίου 2020, ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν δεσμεύσει κυρίως για σκοπούς χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα παρακάτω στοιχεία:

- χρεωστικούς τίτλους του εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου ύψους €7.335 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €826 εκατ.),
- δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ύψους €5.859 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €1.150 εκατ.), και
- καλυμμένες ομολογίες ονομαστικής αξίας €1.513 εκατ. με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €2.192 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: 1.713 εκατ. με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €2.555 εκατ.).

Πλέον των δεσμευμένων στοιχείων που απεικονίζονται στον παραπάνω πίνακα, κατά την 30 Ιουνίου 2020 ο Όμιλος και η Τράπεζα ενεχυρίασαν περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ύψους €316 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €317 εκατ.) αναφορικά με εγγύηση έναντι κινδύνου αθέτησης πληρωμής της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως επίσης έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ποσού €708 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €462 εκατ.) για σκοπούς χρηματοδότησης εμπορικών συναλλαγών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές

Μετοχικό Κεφάλαιο-Κοινές Μετοχές

Το σύνολο των κοινών μετοχών την 30 Ιουνίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 ανερχόταν σε 914.715.153 ονομαστικής αξίας 3,00 Ευρώ ανά μετοχή.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ίδιες Μετοχές

Οι συναλλαγές των ιδίων μετοχών διενεργούνται από τη θυγατρική εταιρεία Εθνική Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ. και συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Όμιλος	
	Αριθμός Μετοχών	εκατ. €
Την 1 Ιανουαρίου 2019	373.800	-
Αγορές	12.851.604	25
Πωλήσεις	(12.925.281)	(24)
Την 31 Δεκεμβρίου 2019	300.123	1
Αγορές	5.502.132	8
Πωλήσεις	(5.429.356)	(8)
Την 30 Ιουνίου 2020	372.899	1

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου

Όμιλος	Από 1.1 έως 30.06.2020			Από 1.1 έως 30.06.2019		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) χρεογράφων διαθεσίμων προς πώληση περιόδου	28	(10)	18	290	(65)	225
Αναταξινομήσεις χρεογράφων διαθεσίμων προς πώληση που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(32)	5	(27)	(64)	14	(50)
Αναγνώριση απομείωσης χρεογράφων διαθεσίμων προς πώληση	7	(1)	6	-	-	-
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ	52	-	52	263	-	263
(Κέρδη) / ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και αναταξινομήθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(313)	-	(313)	(85)	-	(85)
Πρόβλεψη ΑΠΖ που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων	1	-	1	(1)	-	(1)
Επενδύσεις σε χρεόγραφα	(257)	(6)	(263)	403	(51)	352
Συναλλαγματικές διαφορές	(10)	-	(10)	(1)	-	(1)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(17)	-	(17)	(21)	-	(21)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(284)	(6)	(290)	381	(51)	330
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Κέρδη/(ζημιές) συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ	(16)	-	(16)	20	-	20
(Κέρδη) / ζημιές συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και μεταφέρθηκαν στα αποτελέσματα εις νέον λόγω πώλησης	(20)	-	(20)	(2)	-	(2)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(36)	-	(36)	18	-	18
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	(320)	(6)	(326)	399	(51)	348

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζα	Από 1.1 έως 30.06.2020			Από 1.1 έως 30.06.2019		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων ("ΕΑΜΛΣΕ")	52	-	52	234	-	234
(Κέρδη) / ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και αναταξινομήθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων λόγω πώλησης Πρόβλεψη ΑΠΖ που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(313)	-	(313)	(55)	-	(55)
	1	-	1	(1)	-	(1)
Επενδύσεις σε χρεώγραφα	(260)	-	(260)	178	-	178
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	1	-	1
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(17)	-	(17)	(21)	-	(21)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(277)	-	(277)	158	-	158
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Κέρδη/(ζημιές) συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ	(16)	-	(16)	19	-	19
(Κέρδη) / ζημιές συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και μεταφέρθηκαν στα αποτελέσματα εις νέον λόγω πώλησης	(20)	-	(20)	(2)	-	(2)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(36)	-	(36)	17	-	17
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	(313)	-	(313)	175	-	175

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η φύση των σημαντικών συναλλαγών τις οποίες πραγματοποίησε ο Όμιλος με συνδεδεμένα μέρη για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020 και την 30 Ιουνίου 2019 καθώς και τα σημαντικά εκκρεμή υπόλοιπα που προέκυψαν από τις συναλλαγές αυτές κατά την 30 Ιουνίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 παρατίθενται παρακάτω.

α. Συναλλαγές του Ομίλου με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και τα μέλη των Εκτελεστικών Επιτροπών της Τράπεζας, μέλη της Διοίκησης θυγατρικών εταιρειών καθώς και στενά συγγενικά μέλη και εταιρείες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού από τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν συναλλαγές με τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Όλα τα δάνεια προς τα συνδεδεμένα μέρη (i) χορηγήθηκαν υπό το σύνθητες επιχειρηματικό πλαίσιο, (ii) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και (iii) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνθητες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας παρατίθενται στη Σημείωση 1.

Κατά την 30 Ιουνίου 2020, το ύψος των δανείων, των καταθέσεων/υποχρεώσεων και των εγγυητικών επιστολών ανήλθαν, σε επίπεδο Ομίλου, σε €3 εκατ., €5 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2019: €4 εκατ., €4 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα) και σε επίπεδο Τράπεζας, σε €3 εκατ., €4 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2019: €4 εκατ., €3 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα).

Οι συνολικές απολαβές των συνδεδεμένων μερών για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2020, ανήλθαν σε €5 εκατ. (30 Ιουνίου 2019: €5 εκατ.) για τον Όμιλο, ενώ σε €4 εκατ. (30 Ιουνίου 2019: €3 εκατ.) για την Τράπεζα, περιλαμβάνοντας κυρίως βραχυπρόθεσμες παροχές και ιδιαίτερα μισθούς και ασφαλιστικές εισφορές.

β. Συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ της Τράπεζας, των θυγατρικών και των συγγενών εταιρειών καθώς και των κοινοπραξιών της, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται μόνο οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις συγγενείς επιχειρήσεις και τις κοινοπραξίες καθότι οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

	Όμιλος	
	30.06.2020	31.12.2019
Απαιτήσεις	12	12
Υποχρεώσεις	13	12
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιτοί λογαριασμοί τάξεως	2	1
	Από 1.1 έως	
	30.06.2020	30.06.2019
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	-	-
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	2	2

	Τράπεζα					
	30.06.2020			31.12.2019		
	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο
Απαιτήσεις	1.176	12	1.188	1.059	12	1.071
Υποχρεώσεις	1.345	13	1.358	1.260	12	1.272
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιτοί λογαριασμοί τάξεως	643	2	645	770	1	771
	Από 1.1 έως 30.06.2020			Από 1.1 έως 30.06.2019		
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	26	-	26	27	-	27
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	8	2	10	35	2	37

γ. Συναλλαγές με λοιπά συνδεδεμένα μέρη

Το σύνολο των απαιτήσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 30 Ιουνίου 2020, από τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανέρχόταν σε €747 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €747 εκατ.). Για τις απαιτήσεις αυτές ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν αναγνωρίσει πρόβλεψη €742 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €741 εκατ.).

Το σύνολο των υποχρεώσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 30 Ιουνίου 2020, προς τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανέρχόταν σε €108 εκατ. και €37 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2019: €99 εκατ. και €29 εκατ. αντίστοιχα).

δ. Συναλλαγές με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ»)

Λαμβάνοντας υπόψη το νόμο του ΤΧΣ, το Πλαίσιο Συνεργασίας ("RFA") μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ, το οποίο υπογράφηκε το Δεκέμβριο 2015, το γεγονός ότι το ΤΧΣ κατέχει το 40,39% των κοινών μετοχών της Τράπεζας, εκ των οποίων 38,92% είναι με πλήρη δικαιώματα ψήφου, καθώς επίσης ότι το ΤΧΣ εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, το ΤΧΣ θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου. Εκτός από τις κοινές μετοχές που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνται από το ΤΧΣ, δεν υπάρχουν σημαντικά υπόλοιπα ή άλλες συναλλαγές με το ΤΧΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Κεφαλαιακή επάρκεια

Τον Ιούνιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ και τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (γνωστά ως Οδηγία IV περί Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Directive IV (CRD IV)») και Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Regulation (CRR)») αντίστοιχα), μέσω των οποίων έγινε η ενσωμάτωση και προσαρμογή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αλλαγών εκείνων που έχουν προταθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας (Basel III). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.4261/2014, ενώ ο Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013 ήταν άμεσα εφαρμόσιμος σε όλα τα κράτη μέλη από την 1 Ιανουαρίου 2014 και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες διατάξεις της CRD IV εφαρμόστηκαν σταδιακά.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 575/2013 όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 876/2019 (CRR2), ορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων (Απαιτήσεις Πυλώνα Ι) και η Οδηγία 2013/36/ΕΕ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2019/878/ΕΕ (CRD V), ορίζει τις συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος ασφαλείας για τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 97 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, οι Εποπτικές Αρχές διενεργούν σε τακτική βάση Εποπτικό Έλεγχο και Διαδικασία Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process "SREP"), με σκοπό την αξιολόγηση και μέτρηση των κινδύνων που δεν καλύπτονται, ή δεν είναι πλήρως καλυμμένοι σύμφωνα με τον Πυλώνα Ι και τον ορισμό πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και ρευστότητας (Απαιτήσεις Πυλώνα ΙΙ). Η άσκηση SREP διενεργείται υπό την εποπτεία της ΕΚΤ. Η απόφαση για τις πρόσθετες απαιτήσεις είναι προσαρμοσμένη στο ατομικό προφίλ της κάθε τράπεζας.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το 2020 και το 2019 του Πυλώνα I & II για τον Όμιλο:

	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1			Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις		
	2020 με τα μέτρα ελάφρυνσης	2020	2019	2020 με τα μέτρα ελάφρυνσης	2020	2019
Πυλώνας I	4,5%	4,5%	4,5%	8,0%	8,0%	8,0%
Πυλώνας II	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου	-	2,5%	2,5%	-	2,5%	2,5%
Απόθεμα ασφαλείας O-SII	0,50%	0,50%	0,25%	0,50%	0,50%	0,25%
Σύνολο	8,0%	10,50%	10,25%	11,50%	14,00%	13,75%

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου και της Τράπεζας παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Όμιλος			Τράπεζα		
	30.06.2020	30.06.2020 ¹	31.12.2019	30.06.2020	30.06.2020 ¹	31.12.2019
	Pro-forma ¹			Pro-forma ¹		
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	14,8%	15,9%	16,0%	15,2%	16,2%	16,4%
Δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier 1)	14,8%	15,9%	16,0%	15,2%	16,2%	16,4%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	15,8%	16,9%	16,9%	16,2%	17,3%	17,4%

⁽¹⁾ Τα Pro-forma κονδύλια της έχουν υπολογιστεί συμπεριλαμβάνοντας τα κέρδη της περιόδου.

Νόμος περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, περί Αναβαλλόμενων Φορολογικών Πιστώσεων («ΑΦΠ» ή «Deferred Tax Credit»), επιτρέπει υπό προϋποθέσεις, στα Πιστωτικά Ιδρύματα από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ προερχόμενες από: (α) τις ζημίες του Private Sector Initiative ("PSI"), (β) σωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναγνωρισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, (γ) ζημίες από οριστικές διαγραφές ή από πωλήσεις δανείων και (δ) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση, σε απαίτηση («Φορολογικές Πιστώσεις» ή "Tax Credit") έναντι του Ελληνικού Δημόσιου. Οι κατηγορίες (γ) και (δ) ανωτέρω προστέθηκαν με τον Ν. 4465/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 29 Μαρτίου 2017. Ο Ν. 4465/2017 θεσπίζει ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις που αφορούν τις περιπτώσεις (β) και (δ) δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν αναγνωρισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη φορολογική πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, και η οποία αφορά στην ανωτέρω σωρευμένη πρόβλεψη, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοδήποτε μεταγενέστερες ειδικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Βασική προϋπόθεση για την μετατροπή των ΑΦΑ σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο είναι η ύπαρξη λογιστικής ζημίας, σε ατομική βάση, της αντίστοιχης χρήσης, ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά. Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης θα προσδιορίζεται διά του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού των ΑΦΑ με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης. Η οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο θα μετατρέπεται την επόμενη χρήση σε σχέση με την χρήση που εμφανίστηκαν οι λογιστικές ζημίες. Η απαίτηση μπορεί να συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αξίας ίσης με το 100% του ποσού της αρχικής οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης από το Ελληνικό Δημόσιο και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων μετατροπής. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ο νόμος επιτρέπει στα Πιστωτικά Ιδρύματα να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ΑΦΑ ως «μη βασιζόμενες στη μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV, με αποτέλεσμα να μην αφαιρούνται από τον CET1 και συνεπώς να βελτιώνουν την κεφαλαιακή τους θέση.

Επιπρόσθετα, ο Ν. 4465/2017 τροποποίησε το άρθρο 27 «Μεταφορά ζημιών», εισάγοντας περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημίες που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή αναδιάρθρωσης και για οριστικές ζημίες που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Στις 7 Νοεμβρίου 2014, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση αποφάσισε την ένταξη της Τράπεζας στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου. Η έξοδος της Τράπεζας από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου προϋποθέτει την έγκριση των εποπτικών αρχών και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Την 30 Ιουνίου 2020, το ποσό των ΑΦΑ που θα ήταν δυνατό να μετατραπεί ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου ήταν €4,4 δισ. (2019: €4,5 δισ.). Στη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν ικανοποιήθηκαν τα κριτήρια για τα δικαιώματα μετατροπής και ως εκ τούτου δεν θα υπάρξει έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής το 2020.

2020 EU-wide Stress Test

Στις 31 Ιανουαρίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority "EBA") ανακοίνωσε την έναρξη της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») για το 2020 ("2020 EU-wide Stress Test"), η οποία θα διεξαγόταν σε δείγμα 51 τραπεζών της ΕΕ. Παρόμοια με την άσκηση του 2018, επρόκειτο για μία άσκηση με περιορισμούς, στο πλαίσιο ενός στατικού ισολογισμού. Στόχος της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ ήταν να εκτιμηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών της ΕΕ σε μια κοινή σειρά δυσμενών οικονομικών συνθηκών, προκειμένου να προσδιοριστούν οι δυνητικοί κίνδυνοι, να ληφθούν υπόψη στις εποπτικές αποφάσεις και να ενισχυθεί η πειθαρχία της αγοράς.

Ωστόσο, υπό το πρίσμα της πίεσης που δέχονται οι τράπεζες από τη διάδοση του COVID-19, στις 12 Μαρτίου 2020, η EBA ανακοίνωσε την απόφασή της να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ για το 2021, προκειμένου να επιτρέψει στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών λειτουργιών τους.

Πανδημία COVID-19

Η ΕΚΤ ανακοίνωσε σειρά μέτρων για να εξασφαλίσει ότι οι άμεσα εποπτευόμενες τράπεζές της θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν το ρόλο τους στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, καθώς θα γίνονταν εμφανείς οι οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 (βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19» της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου).

Επιπρόσθετα, στις 24 Ιουνίου 2020, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακοίνωσε ότι εξέδωσε τον Κανονισμό (ΕΕ) 873/2020 («CRR Quick Fix»), για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 575/2013 και (ΕΕ) 876/2019, σχετικά με συγκεκριμένες προσαρμογές για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων οι τροποποιήσεις αφορούν στα εξής:

- Μεταβατικές ρυθμίσεις σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ9: Παράταση της μεταβατικής περιόδου για τον μετριασμό των επιπτώσεων στα ίδια κεφάλαια από πιθανή απότομη αύξηση των προβλέψεων για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.
- Αναθεωρημένος συντελεστής στήριξης για MME: Επέκταση της χρήσης του προνομιακού συντελεστή στάθμισης σε όλα τα ανοίγματα MME με εύρος από 76,19% έως 85%.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

α. Χρηματοοικονομικά μέσα που δεν επιμετρώνται σε εύλογη αξία

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τη λογιστική και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται σε εύλογη αξία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας και για τα οποία η εύλογη αξία διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

	Λογιστική αξία 30.06.2020	Εύλογη αξία 30.06.2020
Όμιλος		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	28.770	28.587
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	11.986	12.100
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	44.414	44.444
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.384	1.421
	Λογιστική αξία 31.12.2019	Εύλογη αξία 31.12.2019
Όμιλος		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	29.095	28.754
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	6.053	6.255
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	43.469	43.504
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.365	1.443
	Λογιστική αξία 30.06.2020	Εύλογη αξία 30.06.2020
Τράπεζα		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	27.515	27.332
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	11.740	11.853
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	43.541	43.571
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.384	1.421
	Λογιστική αξία 31.12.2019	Εύλογη αξία 31.12.2019
Τράπεζα		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	27.825	27.484
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	5.831	6.034
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	42.482	42.518
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.365	1.443

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας των ανωτέρω χρηματοοικονομικών μέσων στις 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Η λογιστική αξία του ταμείου και των διαθεσίμων με τις κεντρικές τράπεζες, των απαιτήσεων από και των υποχρεώσεων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, των λοιπών δανειακών υποχρεώσεων όπως και των δεδουλευμένων τόκων, προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος: Η εκτίμηση της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών διενεργείται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα προεξοφλητικά επιτόκια βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς που προσφέρονται για χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοιους όρους σε δανειολήπτες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος: Η εύλογη αξία των χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται με τη χρήση τιμών αγοράς ή με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών που βασίζονται σε τρέχοντα επιτόκια της αγοράς για χρεόγραφα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Υποχρεώσεις προς πελάτες: Η εύλογη αξία καταθέσεων άμεσης ζήτησης και καταθέσεων χωρίς προκαθορισμένη ημερομηνία λήξης προσδιορίζεται ως το πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η εύλογη αξία των προθεσμιακών καταθέσεων εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών, βάσει επιτοκίων αγοράς που προσφέρονται για αντίστοιχα προϊόντα με παρόμοιες ημερομηνίες λήξης.

Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους εκτιμάται βάσει τιμών αγοράς, ή σε περίπτωση που δεν υπάρχουν, με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για πιστωτικούς τίτλους αντίστοιχης διάρκειας και με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

β. Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας, ανά επίπεδο εύλογης αξίας, στις 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Όμιλος

30 Ιουνίου 2020

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο σε εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε EAMA	307	134	-	441
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε EAMA	19	14	130	163
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	8	5.753	6	5.767
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	777	1.999	31	2.807
Σύνολο	1.111	7.900	167	9.178

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε EAMA	-	349	-	349
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	3.470	4	3.494
Σύνολο	20	3.819	4	3.843

31 Δεκεμβρίου 2019

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο σε εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε EAMA	257	172	-	429
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε EAMA	65	15	136	216
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	9	4.819	5	4.833
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	616	2.187	34	2.837
Σύνολο	947	7.193	175	8.315

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε EAMA	-	279	-	279
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4	2.862	4	2.870
Σύνολο	4	3.141	4	3.149

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζα

30 Ιουνίου 2020

Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο σε εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε EAMA	298	134	-	432
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε EAMA	17	14	130	161
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	8	5.753	6	5.767
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	777	1.966	30	2.773
Σύνολο	1.100	7.867	166	9.133

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε EAMA	-	349	-	349
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	3.470	4	3.494
Σύνολο	20	3.819	4	3.843

31 Δεκεμβρίου 2019

Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο σε εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε EAMA	237	173	-	410
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε EAMA	60	16	136	212
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	9	4.819	5	4.833
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	616	2.106	33	2.755
Σύνολο	922	7.114	174	8.210

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε EAMA	-	279	-	279
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4	2.863	3	2.870
Σύνολο	4	3.142	3	3.149

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που έχουν καταχωρηθεί ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας και επιμετρώνται σε εύλογη αξία, στις 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Δραστηριότητες προοριζόμενες προς πώληση - Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία | Όμιλος

30 Ιουνίου 2020

Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο σε εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	4	17	-	21
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1	-	1
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	1.180	1.643	10	2.833
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	123	120	-	243
Σύνολο	1.307	1.781	10	3.098

31 Δεκεμβρίου 2019

Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο σε εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	4	16	-	20
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1	-	1
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	1.095	1.612	12	2.719
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	130	133	-	263
Σύνολο	1.229	1.762	12	3.003

Μεταφορές μεταξύ του Επιπέδου 1 και του Επιπέδου 2

Κατά την 30 Ιουνίου 2020, συγκεκριμένα ομόλογα που έχουν εκδοθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism («ESM»)) και περιλαμβάνονται στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, για τα οποία ο Όμιλος έκρινε ότι πληρούσαν εκείνη την ημερομηνία τα κριτήρια ρευστότητας και εμπορευσιμότητας του Επιπέδου 1 που έχει θεσπίσει, μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 1, σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για την ιεραρχία εύλογης αξίας. Η λογιστική αξία των ομολόγων που μεταφέρθηκαν στις 30 Ιουνίου 2020 ήταν €31 εκατ.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, συγκεκριμένα ομόλογα που έχουν εκδοθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας («EFSF») και περιλαμβάνονται στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, για τα οποία ο Όμιλος έκρινε ότι δεν πληρούσαν εκείνη την ημερομηνία τα κριτήρια ρευστότητας και εμπορευσιμότητας του Επιπέδου 1 που έχει θεσπίσει, μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2, σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για την ιεραρχία εύλογης αξίας. Η λογιστική αξία των ομολόγων που μεταφέρθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €85 εκατ.

Για όλες τις μεταφορές χρηματοοικονομικών στοιχείων μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων, γίνεται η παραδοχή ότι λαμβάνουν χώρα στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς.

Χρηματοοικονομικά μέσα του Επιπέδου 3

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 στις 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019 περιλαμβάνουν:

- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που αποτιμώνται με μοντέλα αποτίμησης, στα οποία χρησιμοποιούνται και σημαντικά, μη παρατηρήσιμα δεδομένα και περιλαμβάνουν προϊόντα τα οποία βασίζονται στη συσχέτιση μεταξύ διαφόρων δεικτών επιτοκίων. Επίσης, περιλαμβάνουν παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η αποτίμηση πιστωτικού κινδύνου (CVA) εκτιμήθηκε βάσει σημαντικών, μη παρατηρήσιμων δεδομένων και το ποσό που αντιστοιχεί στο CVA είναι σημαντικό σε σχέση με το σύνολο της εύλογης αξίας του παραγώγου.
- Χρεόγραφα που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, για τα οποία τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου ή για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν τιμές από τους εκδότες των χρεογράφων. Επίσης, περιλαμβάνουν δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα οποία αποτιμώνται μέσω της μεθόδου προεξόφλησης ταμειακών ροών και περιλαμβάνουν μη παρατηρήσιμα στην αγορά περιθώρια πιστωτικού κινδύνου.
- Συμμετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, μη εισηγμένους σε χρηματιστηριακή αγορά και η εύλογη αξία τους εκτιμάται βάσει μοντέλων προσεγγίσεων εισοδήματος ή αγοράς, όπου οι βασικές παράμετροι που χρησιμοποιούνται δεν είναι παρατηρήσιμες στην αγορά.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμφωνία όλων των αποτιμήσεων του Επιπέδου 3 για την περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019, συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθέντων και μη-πραγματοποιηθέντων κερδών/(ζημιών), που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και στην Κατάσταση Λοιπών Συνολικών Εσόδων.

Μεταφορές προς και από το Επίπεδο 3

Σε τριμηνιαία βάση, ο Όμιλος διενεργεί διεξοδική ανάλυση της κατηγοριοποίησης όλων των χρηματοοικονομικών στοιχείων σε επίπεδα εύλογης αξίας.

Για την περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020, οι μεταφορές από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 αφορούν σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η προσαρμογή της εύλογης αξίας λόγω CVA έπαψε να είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία τους.

Για την περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι μεταφορές από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 περιλαμβάνουν μετοχικούς τίτλους που έπαψαν να διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά.

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων που επιμετρώνται βάσει Επιπέδου 3

Όμιλος	2020		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	2	34	136
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	5	-	3
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(3)	-
Αποπληρωμές	-	-	(9)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	(5)	-	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	2	31	130

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	2019		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Όμιλος			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	4	48	159
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	(1)	-	(18)
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(2)	-
Αγορές	-	1	12
Πωλήσεις	-	(14)	(1)
Αποπληρωμές	(1)	-	(16)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	-	1	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2	34	136

	2020		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Τράπεζα			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	2	33	136
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	5	-	3
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(3)	-
Αποπληρωμές	-	-	(9)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	(5)	-	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	2	30	130

	2019		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Τράπεζα			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	4	48	159
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	(1)	-	(18)
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(2)	-
Αγορές	-	1	12
Πωλήσεις	-	(14)	(1)
Αποπληρωμές	(1)	-	(16)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	-	1	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2	33	136

Για την περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020, η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) που περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν σημαντικά μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (Επίπεδο 3), αφορά σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και ανέρχεται σε €3 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα (2019: €(18) εκατ.), καθώς και σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και ανέρχεται σε €7 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα (2019: €1 εκατ.).

Διαδικασίες Αποτίμησης και Ελέγχου

Ο Όμιλος έχει θεσπίσει διάφορες διαδικασίες για να διασφαλίσει ότι η εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού υπολογίζονται σε λογική και δίκαιη βάση και έχει δημιουργήσει ένα κατάλληλο πλαίσιο δικλείδων ασφαλείας που είναι σχεδιασμένο ώστε να διασφαλίσει ότι οι εύλογες αξίες επικυρώνονται από μονάδες του Ομίλου που είναι ανεξάρτητες από τις μονάδες διαπραγματευτών που αναλαμβάνουν και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Για το σκοπό αυτό, ο Όμιλος χρησιμοποιεί διάφορες πηγές δεδομένων για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι οποίες αξιολογούνται μέσω εσωτερικών ανεξάρτητων διαδικασιών όπου αυτό είναι εφικτό.

Οι εύλογες αξίες των χρεωστικών τίτλων προσδιορίζονται είτε με αναφορά σε χρηματιστηριακές τιμές ενεργών αγορών ή με αναφορά σε προσφορά τιμών από εξωτερικούς διαπραγματευτές ή με αναφορά σε γενικώς παραδεκτά μοντέλα αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων που βασίζονται σε παρατηρήσιμα ή μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα, στις περιπτώσεις που οι δύο πρώτες μέθοδοι δεν είναι διαθέσιμες, καθώς επίσης με αναφορά σε σχετικές παραμέτρους της αγοράς, όπως επιτόκια, μεταβλητότητα δικαιωμάτων προαίρεσης, συναλλαγματικές ισοτιμίες κλπ.

Επιπρόσθετα ο Όμιλος, ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να χρησιμοποιεί τιμές προερχόμενες από τρίτους των χρηματοοικονομικών στοιχείων διενεργώντας διαδικασίες επικύρωσης των τιμών στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, ή να χρησιμοποιεί τιμές με τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι τελευταίες συναλλαγές δεδομένης της απουσίας ενεργού αγοράς ή παρόμοιων συναλλαγών ή άλλων δεδομένων παρατηρήσιμων στην αγορά. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία έχουν αποτιμηθεί με βάση τις παραπάνω μεθόδους, έχουν κατηγοριοποιηθεί στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας της εύλογης αξίας (Επίπεδο 3).

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Γενικότερα, οι εύλογες αξίες των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων και των σημαντικών παραδοχών στα μοντέλα αποτίμησης, ελέγχονται και επικυρώνονται από τις ανεξάρτητες μονάδες του Middle Office και της Διαχείρισης Κινδύνων, σε συστηματική βάση.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, μοντέλα υπολογισμού δικαιωμάτων προαίρεσης (“option pricing models”) ή άλλα κατάλληλα για την κάθε περίπτωση, ευρέως αποδεκτά μοντέλα αποτίμησης. Επαρκείς διαδικασίες ελέγχου έχουν θεσπιστεί για την επικύρωση αυτών των μοντέλων συμπεριλαμβανομένων και των παραμέτρων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, σε συστηματική βάση. Οι μονάδες Διαχείρισης Κινδύνου και Middle Office παρέχουν το απαραίτητο ελεγκτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τιμές των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων είναι εύλογες και αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και οικονομικές συγκυρίες. Επιπρόσθετα, οι αποτιμήσεις των εξωχρηματιστηριακών (over-the-counter) παραγώγων συγκρίνονται σε ημερήσια βάση με τις αντίστοιχες τιμές αντισυμβαλλομένων, στα πλαίσια της ημερήσιας διαδικασίας παροχής εξασφαλίσεων και διακανονισμού παραγώγων.

Προσαρμογές Αγοράς στις Τιμές Αποτίμησης

Προσαρμογές για πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εφαρμόζονται σε όλα τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Προσαρμογές για τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο (own credit risk) εφαρμόζονται προκειμένου να απεικονίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου κατά την αποτίμηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι εν λόγω προσαρμογές υπολογίζονται με βάση τις αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ των δύο μερών, και λαμβάνουν υπόψη το διαφορετικό επίπεδο κινδύνου του κάθε αντισυμβαλλομένου στην αποτίμηση αυτών των ροών. Στη διαμόρφωση των εν λόγω προσαρμογών λαμβάνονται υπόψη οι συμφωνίες περιορισμού της έκτασης του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών για παροχή των αναγκαίων αμοιβαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, όπως αυτοί διέπονται και λειτουργούν βάσει των σχετικών συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, όσο και των συμφωνιών συμψηφισμού των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων.

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία βάσει Επιπέδου 3 | 30 Ιουνίου 2020

Χρηματοοικονομικό Μέσο	Εύλογη Αξία	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	8	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
	1	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	829 μ.β.	829 μ.β.
Παράγωγα επί επιτοκίων	2	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	1043 μ.β.	1043 μ.β.
	(1)	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Συντελεστής ανταλλαγής ροών σταθερής λήξης για διαφορετικές χρονικές περιόδους	72,80%	100,00%
Λοιπά Παράγωγα	1	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	122 μ.β.	1043 μ.β.
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	31	Προσέγγιση εισοδήματος ή αγοράς	δ/α ¹	δ/α ¹	δ/α ¹
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	121	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	235 μ.β.	650 μ.β.

¹ Οι συμμετοχικοί τίτλοι σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων περιλαμβάνουν τίτλους που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργείς αγορές. Ελλείψει δεδομένων από ενεργείς αγορές, η εύλογη αξία των τίτλων αυτών εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προσέγγισης εισοδήματος ή αγοράς. Δεδομένης της διαφορετικής φύσης της επένδυσης σε κάθε μία από τις εταιρίες αυτές, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η γνωστοποίηση του εύρους των σημαντικών μη παρατηρήσιμων δεδομένων.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία βάσει Επιπέδου 3 | 31 Δεκεμβρίου 2019

Χρηματοοικονομικό Μέσο	Εύλογη Αξία	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	9	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	100,00
	1	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	729 μ.β.	729 μ.β.
Λουπά Παράγωγα	2	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	91 μ.β.	697 μ.β.
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λουπών συνολικών εσόδων	34	Προσέγγιση εισοδήματος ή αγοράς	δ/α ¹	δ/α ¹	δ/α ¹
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	127	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	300 μ.β.	650 μ.β.

¹ Οι συμμετοχικοί τίτλοι σε εύλογη αξία μέσω λουπών συνολικών εσόδων περιλαμβάνουν τίτλους που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργείς αγορές. Ελλείπει δεδομένων από ενεργείς αγορές, η εύλογη αξία των τίτλων αυτών εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προσέγγισης εισοδήματος ή αγοράς. Δεδομένης της διαφορετικής φύσης της επένδυσης σε κάθε μία από τις εταιρίες αυτές, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η γνωστοποίηση του εύρους των σημαντικών μη παρατηρήσιμων δεδομένων.

Ανάλυση Ευαισθησίας για τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα

Στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων συμπεριλαμβάνονται δομημένα παράγωγα, για τα οποία μια σημαντική μεταβολή στις μεταβλητές συσχέτισης (δηλ. στο βαθμό συσχέτισης μεταξύ δύο διαφορετικών επιτοκίων ή μεταξύ επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών) ενδεχομένως να επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των μεμονωμένων χρηματοοικονομικών μέσων, όμως η σημαντικότητα και η κατεύθυνση της μεταβολής εξαρτάται από το αν ο Όμιλος κατέχει θέση αγοράς ("long position") ή θέση πώλησης ("short position") στα προϊόντα αυτά, καθώς και από άλλους παράγοντες. Εξαιτίας της περιορισμένης έκθεσης του Ομίλου στα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, μια εύλογη μεταβολή στα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στα αποτελέσματα του Ομίλου. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επί επιτοκίων για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των μέσων αυτών. Η προσαρμογή λόγω πιστωτικού κινδύνου του αντισυμβαλλομένου στις περιπτώσεις αυτές εξαρτάται κυρίως από την εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση του εν λόγω αντισυμβαλλομένου. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου και της Τράπεζας.

Στην κατηγορία Λουπά παράγωγα περιλαμβάνονται παράγωγα για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των μέσων αυτών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η προσαρμογή λόγω πιστωτικού κινδύνου του αντισυμβαλλομένου εξαρτάται κυρίως από την εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση του εν λόγω αντισυμβαλλομένου. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων των μέσων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία τους για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Η μέθοδος αποτίμησης των δανείων τα οποία επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνει ως σημαντικό μη παρατηρήσιμο δεδομένο το περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των πελατών. Μια εύλογη μεταβολή στο αντίστοιχο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου δεν έχει σημαντική επίπτωση στην εύλογη αξία των εν λόγω δανείων για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Ενοποιούμενες εταιρείες

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Εθνική Χρηματοστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Leasing Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» ⁽²⁾	Ελλάδα	2014-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	78,09%	78,09%	78,09%	78,09%
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Factors Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ. ⁽¹⁾	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	95,00%	95,00%
I-Bank Direct Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	99,90%	99,90%
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	99,87%	99,87%	99,87%	99,87%
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%	99,90%	99,90%
NBG Malta Holdings Ltd	Μάλτα	2006-2019	100,00%	100,00%	-	-
NBG Bank Malta Ltd	Μάλτα	2005-2019	100,00%	100,00%	-	-
ARC Management Two EAD (Special Purpose Entity)	Βουλγαρία	2014-2019	100,00%	100,00%	-	-
Bankteco Ε.Ο.Ο.Δ.	Βουλγαρία	2016-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	2014-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
S.C. Garanta Asigurari S.A. ⁽²⁾	Ρουμανία	2003-2019	94,96%	94,96%	-	-
ARC Management One SRL (Special Purpose Entity)	Ρουμανία	2013-2019	100,00%	100,00%	-	-
Storanska Banka A.D.-Skopje	Βόρεια Μακεδονία	2014-2019	94,64%	94,64%	94,64%	94,64%
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2006 & 2008-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Χρηματοστηριακή Κύπρου ΛΤΔ ⁽¹⁾	Κύπρος	-	100,00%	100,00%	-	-
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	2015-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2004-2019	100,00%	100,00%	-	-
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2004-2019	100,00%	100,00%	-	-
National Insurance Agents & Consultants Ltd ⁽²⁾	Κύπρος	2008-2019	100,00%	100,00%	-	-
CAC Coral Limited ⁽²⁾	Κύπρος	2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Asset Management Luxembourg S.A.	Λουξεμβούργο	2019	100,00%	100,00%	94,67%	94,67%
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Ltd ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%	-	-
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Dollar) Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Sterling) Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
SINERIA Designated Activity Company (Special Purpose Entity) ⁽¹⁾	Ιρλανδία	2019	-	-	-	-
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	2019	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Σημείωση:

⁽¹⁾ Υπό εκκαθάριση.

⁽²⁾ Οι εταιρείες Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. και οι θυγατρικές της, καθώς και η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ και η CAC Coral Limited έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση» (βλ. Σημείωση 11).

Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			30.06.2020	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2019
Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών	Ελλάδα	2015-2019	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	33,36%	33,36%	33,36%	33,36%
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2014-2019	21,21%	21,21%	21,21%	21,21%
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	39,93%	39,93%	39,93%	39,93%
PLANET Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	36,99%	36,99%	36,99%	36,99%
ΠΥΡΡΙΧΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2010-2019	21,83%	21,83%	21,83%	21,83%
ΣΑΤΟ Α.Ε. ΕΙΔΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΟΥ	Ελλάδα	2014-2019	23,74%	23,74%	23,74%	23,74%
ΟΛΓΑΝΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2010-2019	33,60%	33,60%	33,60%	33,60%

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την έξαρση του COVID-19

Αναφορά στα μέτρα που υιοθετήθηκαν το 2020 προκειμένου να στηρίξουν το Ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα και την Ελληνική οικονομία από τον COVID-19 γίνεται στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, στην ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Τα γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

COVID-19 εξελίξεις

Για τις Τροποποιήσεις Δανείων Πελατών αναφορικά με τον COVID-19 που έχουν υιοθετηθεί από την Τράπεζα και για τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές μετά την περίοδο αναφοράς βλ. ενότητα «Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19» της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου.

IBOR-Τροποποίηση

Στις 27 Ιουλίου 2020, η μεθοδολογία προεξόφλησης των σε Ευρώ επιτοκίων παραγώγων («interest rate swap») που εκκαθαρίζονται από το London Clearing House (“LCH”), από τη EUREX και τη CME άλλαξε από EONIA σε €STR. Ως αποτέλεσμα της αλλαγής καμπύλης προεξόφλησης, μεταβλήθηκε η εύλογη αξία των παραγώγων και παράλληλα έγινε μία αντισταθμιστική πληρωμή ή είσπραξη μετρητών προς ή από τα αντίστοιχα χρηματιστήρια, ώστε να μην υπάρχει μεταφορά αξίας. Η αλλαγή καμπύλης προεξόφλησης δεν είχε επίπτωση στα αποτελέσματα της Τράπεζας και του Ομίλου.